

ÇáÍÝÇÚ Úä ÅÑÇÖÍ ÇáäÓááíä
Äää ÝÑæÖ ÇáÄÚíÇä

Èbää: ÇáÍßÊæÑ ÙÈÌ Çááä ÙÒÇä

ÇáØÈÚÉ: ÇäÈÇáíÉ

äÖÑ æÊæÖíÚ
añßÒ Öáíí ÙÒÇä ÇáÄÚáÇáí
ÈíÒÇæÑ-ÈÇßÓÈÇä

ÈÖä Çááä ÇáÑíää ÇáÑííä

ÞÇä Çááä ÙÒ æíä: (ÄäÝÑæÇ ÍÝÇÝÇ æÈÞÇäÇ æÌÇäíæÇ ÈÄæÇáßä æÄäÝÓßä Ýí ÕÈíä Çááä Ðäßä
ÍíÑ áßä Ää ßäÈä ÈÚáäæä)
ää ÇáÞÈÇä Ýí ÄÝÛÇäÖÈÇä æÝáÓØíä æÚíÑäâÇ ää ÈäÇí ÇáäÓááíä ÇáÈí ÈÚÑÖÈ äáÙÒæ ÝÑÖ -1
Çáá íäßä ÈØÈíÞ ÇááÝíÑ ÚááíÇ Ýí äÐä ÇáÄíÇä -2
Çáá äÌÇáí æáíÓ ääÇß ÞÇÆÍ æÇÍÍ -3
Çáá äÞÇÈä Ýí ÄÝÛÇäÖÈÇä æÇáÞÇÍÈ äíÈäÝæä æäÈÝÑÞæä -4
Çáá íÞÇÈä ÇáäÓáä æííä ÄÐÇ ÞÚÍ ÇáäÇÓ -5
Çáá äÖÈÚíä ÈÇáßÝÇÑ ÄÐÇ ßäÇ ÕÛÇÝÇ -6
Çáá äÞÇÈä äÚ äÓááíä áíÓæÇ Úáí äÓÈæí äÞÈæä ää ÇáÈÑÈíÈ -7
Çáá äÈíÄ ÈÄÝÛÇäÖÈÇä Äæ ÈÝáÓØíä -8
äÐä ÇáÄÓÆáÉ ÇááííÑÈ ÇáÈí ÈíæÑ Ýí ÇáÄÐäÇä ÇáÄä æÇíÈäÝ ÇáäÇÓ Ýí ÝáäâÇ ßä ÍÓÈ
ÇíÈäÇíä Èíí äâÇ íæÇÈÇ -ÈÄÐä Çááä- Ýí äÐÇ ÇáßÈÇÈ ÈäÖæÖ ÕÑÚíÈ ÈßÇí Èßæä äÈæÇÈÑÈ
.äßÈÇÑ ÄÆäÈ ÇáäÓááíä æÝÞäÇÆää

ÈÖä Çááä ÇáÑíää ÇáÑííä
ÇáäÛÞÛÛíäÉ

Ää Çáíáí áää áíáíä æäÖÈÚíää æäÖÈÚÝÑä æäÚæÐ ÈÇááä ää ÖÑæÑ ÄäÝÓäÇ æÓíÆÇÈ
ÄÚäÇáäÇ; ää íäíä Çááä ÝäÇ äÖá ää; æää íÖáä ÝäÇ äÇíí ää; æÄÖáí Ää äÇ Äää ÄäÇ Çááä æÄÖáí
Ää áíáíÇ ÙÈíä æÑÓæäá; Çááää äÇ Óää ÄäÇ äÇ ÍÚáÈä ÓääÇ æÄäÈ ÈíÚá ÇáíÖä ÄÐÇ ÖÆÈ
:ÓääÇ; .ÄäÇ ÈÚÍ
ÝäÐä ÇáÝÈæí ßÈÈÈäÇ æßÇäÈ ÄßÈÑ ää äÐÇ Çáííä; Èä ÙÑÖÈäÇ Úáí ÝÓíäÈ ÖííäÇ ÇáßÈíÑ ÓäÇÍÈ
ÇáÓíí ÙÈí ÇáÚÓíÖ Èä ÈÇÓ; æÞ ÑÆÈ Úáíä æÇÓÈíÖääÇ; æÞÇä: ÄääÇ ØíÈÈ; ææÇÝÞ ÚáíäÇ; ÄäÇ
Äää ÇÞÈÑÍ Úáí Ää ÄíÈÖÑäÇ ÍÈí íßÈÈ ääÇ äÞíäÈ ääÖÑäÇ ÈäÇ Èä ÇíÈÖÑÈäÇ; æäßä æÞÈ ÇáÓíí
.ßÇä äÖííäÇ ÄíÇä Çáíí; æää íÈÓÚ ÇááíÇä áÚÑÖäÇ Úáíä äÑÈ ÄíÑí
Èä ÄÝÈí ÇáÓíí ÍÝÙä Çááä æÑÚÇä Ýí äÖíí ÇÈä äÇíä Ýí ííÈ æÝí ÇáíÇäÚ ÇáßÈíÑ Ýí ÇáÑíÇÖí; Ää
ÇáíäÇí ÈÇáäÝÓ Çáíæä ÝÑÖ Úíä; Èä ÙÑÖÈ äÐä ÇáÝÈæí ÈíÇáäÇ -íæä ÇáÄÓÆáÉ ÇáÖÈÈ
ÇáÄííÑÈ- Úáí ÄÖÍÇÈ ÇáÝÓíäÈ (ÇáÓíí ÙÈí Çááä ÚáæÇä æÓÚíí íæ ì æáíáí áíÈÈ ÇáäÖíÚí
æÇáíßÈæÑ ÍÓíä ÍÇáí ÍÓÇä æÚáÑ ÓíÝ) æÞÑÆÈäÇ Úáíä; ææÇÝÞæÇ ÚáíäÇ ææÞÚ áÚÚäää
.ÚáíäÇ; æßÐäß ÇáÓíí áíáí Èä ÕÇáí Èä ÙÈíäíä ÞÑÆÈäÇ Úáíä ææÞÚ ÚáíäÇ
æÄÝÈí ÈäÈääÇ ÇáÓíäí ÇáßÑÇä ÙÈí ÇáÑÖÇÞ ÙÝíÝí æíÖä ÄíæÈ æÇáíßÈæÑ Äíáí ÇáÚÓ Çáí; Èä
ÙÑÖÈ ÝíæÇäÇ Ýí ÍØÈÈ Ýí ääí Ýí añßÒ ÇáÈæÚíÈ ÇáÚÇäÈ Ýí Çáíí; ÍíÈ ííÈäÚ ÝíäÇ ÄßÈÑ ää
äÇÆÈ ÙÇáä ää íáíÚ ÄáíÇÄ ÇáÚÇää ÇáÄÓáÇáí æÞäÈ áää: (ÄÈÝÞ ÇáÓáÝ æÇáíäÝ æíáíÚ
ÇáÝÞäÇÄ æÇááííÈíä Ýí íáíÚ ÇáÚÓæÑ ÇáÄÓáÇáíÈ (Äää ÄÐÇ ÇÚÈíí Úáí ÕÈÑ ää ÅÑÇÖí
ÇáäÓááíä ÄÖÈí ÇáíäÇí ÝÑÖ Úíä Úáí ßä äÓää æäÓáäÈ; ÈííÈ ííÑí Çáæáí íæä ÄÐä æÇáíä; æÇááÑÆÈ
íæä ÄÐä ÕæíäÇ); æÄäÇ ÄÞÑÑ ÄäÇä ÄáíÑ ÇááíÇáíä ÓíÇÝ æää ÍäÇä äÚÇíÖÈí ááíäÇí ÇáÄÝÛÇáí
ÈäÇÈ ÕææÈÈ Ää ÇáíäÇí Ýí ÄÝÛÇäÖÈÇä ííÈÇí Ääí ÑíÇá; Ýää ßÇä ääßä ÄíäÇ ÇáÚáäÇÄ Úáíä
ÇÚÈÑÇÖ ÝáíÚÈÑÖ; Ýää íÚÈÑÖ Äíí... Èä ÞÇä ÇáíßÈæÑ ÇáÓíí ÄíÑíÓ: íÇ Äíí äÐÇ ÇáÄäÑ äÇ
.ÍäÇÝ Ýíä)
.ää Äíä äÐÇ ØÈÚÈÈ äÐä ÇáÝÈæí ÙÓí Çááä Ää íäÝÚäÇ ÈäÇ Ýí ÇáíÇÑíä æíäÝÚ ÈäÇ ÍáíÚ ÇáäÓááíä
í. ÙÈí Çááä ÙÒÇä

(ääÇíÚÈ: íÑÝÞ ÈÇáßÈÇÈ ÈÞÇÑíÑ äßÈæÈÈ ÈÇáíí ää ÙíÈ ÚáäÇÄ æäÖÇíí)
ÈÖä Çááä ÇáÑíää ÇáÑííä

:Çáíáí áää æÖáí Çááä Úáí ÖííäÇ áíáí æÄää æÖíÈä æää æÇáÇä; æÈÚÍ
äÞí ÄÖáÚáí Äíí Ýí Çááä ÇáÓíí ÇáÝÇÖá ÇáÖÇíÞ ÇáäâÇÖá ÇáíßÈæÑ ÙÈí Çááä ÙÒÇä Úáí äÐä
ÇáÝÈæí ÇáÚÚíäÈ æÇááÓííÈ ÇáÈáíäÈ Ýí Íßä ÇáíäÇí æäÈí íßæä ÝÑÖ Úíä; æÞí ÞÑÆÈäÇ ßäâÇ
ÝÑÄíÈäÇ Úíä ÇáÖæÇÈ æÇáíÞ ÇáÐí äÇ áííÖ Úáä; æäÇ íÓÚ ßä ää Ýí ÞäÈä ÐÑÈ ää ÄíäÇä ÄäÇ

ÇáÁÐÚÇä ááÐä ÇáÁÍáÉ ää ÒÈÇÈ Çááá æÓáÉ ÑÓæáá Ò æÁÍäÇÚ ÇáÚááÇÁ; ÁÐæá: ÇáÁÐÚÇä æÇááÝÍÑ æÇááÒÇÑÚÉ Ááí ÁÍÇÁ áÐä ÇáÝÑÍÓÉ; æáÇ íÈæÞÝ Ýí Ðáß ÁáÇ ää ÁäÈÇÁ ÇáÐíá ÞÇÁ :Çááá Ýíáá
ÝÁÐÇ ÁäÒáÉ ÓæÑÉ áíßáÉ æÐßÑ ÝíäÇ ÇáÐÈÇá ÑÁíÈ ÇáÐíá Ýí ÞáæÈää äÑÖ íáÙÑæä Ááíß àÙÑ)
(ÇááÙÓí Úáíá ää ÇááæÈÈ (áíáí: 20)
. ÒíÐ Çááá ÇáÚÚíá
ÌÒì Çááá ÇáÓíí ÚÈÌ Çááá ÍíÑ ÇáÌÒÇÁ ÈáíÈä æÁíÞÇÚá; ææÝÞäÇ ÌáíÚÇ áäÑÒÇÈá; æÇáíÐ Áä .ÇáíäÇÍ ÇáÁá ÝÑÓ Úíá æáÇ ÁÐä áÁÍÍ

ÇáÝÞíÑ Ááí Çááá/ÚáÑ ÓíÝ
ÌÈÈ /28/12/1404
áíáÓ ÒÈÇÑ ÇáÚááÇÁ/ÇáíááÙÒäÚÇÁ

ÈÓä Çááá ÇáÑíáá ÇáÑííá
ÈÚÌ ÓäÇÚí ááÐä ÇáÑÓÇáÉ ää ÁííäÇ ÇáÓíí ÇáíßÈæÑ ÚÈÌ Çááá ÚÒÇä ÝÁááí ÁÚÈÈÑäÇ ÝÈæì .áíÞÈÈ äáÞÍÉ ÁÐÑ äÇ æÑÍ ÝíäÇ æÁÍÚæ Ááíá

ÓÚíí Íæì

ÈÓä Çááá ÇáÑíáá ÇáÑííá
Çáíáí ááá ÑÈ ÇáÚÇááíá; æÇáÓáÇÈ æÇáÓáÇä Úáì ÓííäÇ áíáí ÞÇÆÍ ÇáÚÑ Çááííáíá; æÚáí Ááá æÁÓÍÇÈä ÇáÐíá ÍááæÇ ÑÇÍÉ ÇáíäÇÍ Ýí ÑÈæÚ ÇáÚÇááíá; æÚáí ÞÇÍÉ ÇáíÐ; æíÚÇÈ ÇáííÑ .ÈÁÍÓÇä Ááí íæä Çáííá; æÈÚÍ
ÝÞÍ ÁØáÚáí ÝÓíáÉ ÇáíßÈæÑ ÚÈÌ Çááá ÚÒÇä -ÍÝÙä Çááá- Úáí äÇ ÒÈÈä Ýí Íßä ÇáíäÇÍ Çáíæä Ýí :ÁÝÚÇäÓÈÇä æÝáÓØíá; æÚíÑáäÇ Ýí ÈáÇÍ ÇáÁÓáÇä; ÝÁÐæá æÈÇááá ÇáÈæÝíÐ Áä Þá äÇ ÐäÈ Ááíá æÁÝÈì Èä; æäÞáá Úä ÇáÁÆáÈ ÇáÁÚáÇä ÓáÝÇ æíáÝÇ äæ Óíí; Ðáß áÁä ÁíÉ ÈáíÈ ÁÓáÇáíÈ ÇÍÈáäÇ ÇáßÝÇÑ -ÞäÇ íÞÑÑ ÇáÝÞäÇÁ- ÈÚíá ÇáÐÈÇá Úáí Þá ÁáááÇ; ÝÈÍÑ ÇááÑÁÉ Èíæä ÁÐä ÓæíäÇ; æÇáæáí Èíæä ÁÐä æÇáííá; æßÐáß íÒÈÍ ÇáíäÇÍ ÝÑÓ Úíá Úáí Þá ÈáíÈ ÞÑíÈÈ äáäÇ ÍÈì ÈÈÍÐ ÇáßÝÇÍÉ Ýí ÈÍÑíÑ ÇáÈáíÈ ÇááÓááÉ ää ÑÈÞÈ ÇáßÝÇÑ; ÝÁä áá íßÝæÇ íÈæÓÚ ÝÑÓ ÇáÚíá Úáí Óßá ÍæÇÆÑ ÇáÁÐÑÈ ÝÇáÁÐÑÈ; ÝÁä áá íßÝæÇ Áæ ÈßÇÓáæÇ Áæ ÞÓÑæÇ Áæ ÞÚíæÇ; íÓáá ÝÑÓ ÇáÚíá ÇáÁÑÓ ÞáäÇ ÍÈì íÈä ÞáÑ ÇáÚíæ; æÁÍÑÇÍä ää ÁÑÓ .ÇáÁÓáÇä
æÇáÁä Ýí áÐÇ ÇáÚÓÑ áíí ÒÈíÑÇ ää ÇááÓááíá Ýí ÓÈì ÈáÇÍ ÇáÁÓáÇä äÈßÇÓáíá æäÞÓÑíá æÞÇÚÍíá Ýí ÍÞ ÁÝÚÇäÓÈÇä æÝáÓØíá æÚíÑáäÇ ää ÈáÇÍ ÇááÓááíá; áÐÇ ÁÒÈÍ ÇáíäÇÍ Çáíæä ÝÑÓ Úíá Úáí Þá ää íÓßä ÁÑÓ ÇáÁÓáÇä ää ÇááÓááíá; áßæä ÇáßÝÇÍÉ ää ÇáÑÍÇá æÇááÇá ää !!ÈÈÍÐ
ÝÈäÇÁ Úáí áÐÇ æìÈ Úáí Þá áÓáá Çáíæä ÞÇÍÑ Úáí Íáá ÇáÓáÇÍ Áä íÑì ááíäÇÍ ááíÈÈ ÁíæÇááá .ÇááÓááíá Ýí ÁÝÚÇäÓÈÇä æÝí Þá áßÇä; æáæ áá íÁÐä áá æÇáíá; ÍÈì ÈÈÍÐ ÇáßÝÇÍÉ æÇááá ÁÚáá ÚÈÌ Çááá äÇÓÍ ÚáæÇä/ÌÇáÚÉ Çáááß ÚÈÌ ÇáÚÓíÒ/Ííá

ÈÓä Çááá ÇáÑíáá ÇáÑííá

:Çáíáí ááá æÇáÓáÇÈ æÇáÓáÇä Úáí ÑÓæá Çááá æÚáí Ááá æÓÍÇÈÈä æäæ æÇáÇá; ÁäÇ ÈÚÍ ÝÁä ÇáíäÇÍ Ýí ÓÈíá Çááá ØáÈÇ ááÓáÇÍÈ ÇáÈí ÈÒÑ Çááá ÈäÇ ää ÇÒØÝÇáá áäÇ ÈÐæáá ÈÈÇÑß æÈÚÇáí: (æÈÈÍÐ äáßä ÓáíÇÁ) ÁáäÇ äæ ÇáÈÞÇá ää ÍÇÑ Ááí ÍÇÑ æäá ÍíÇÈ ÓíÐÈ Ááí ÍíÇÈ ÁÍÑì .äØáÞÈ; æäá ÍíÇÈ ÇááßÍ æÇáÚÓ æÇáííÇÚ æÇáááÈ Ááí ÍíÇÈ ÇáÓÚÇÍÈ æÇáÈáááíÈ æÇáÑÓæÇä Ýí áÐä ÇáÚÍÇáÉ ÇáÈí ÒÈÈäÇ ÇáÁÍ ÇáßÑíá ÇááíÇáí ÇáÚÑíÞ ÇáíßÈæÑ ÚÈÌ Çááá ÚÒÇä ÍÇÒÇ Úáí ÇáíäÇÍ; æäÈÒÑÇ Èä; äÇáíÇ Çáááí ÇáÓííí ÈÁÚØÇÁ ÇáÁáÑ ÍÚä ÇáæÇÝÑ ää ÇáÝÞä æÇáííÈ æÇáÈÝÓíÑ ääÇÞÒÇ æäÓÈíäÇ ÈÍí áí Óì Ýí ÍáæÞ ÇáíÇáÝíá æÞÐì Ýí Úíæä ÇáíÈäÇÁ æÇáááÇÝÞíá; ÁÐæá ÝíäÇ ää ÇáíÚæÈ Ááí ÇáÓÈíá ÇáÐí áÇ ÓÈíá ÚíÑä Ýí áÐä ÇáÁæáÈ ÇáíÑÍÈ áÑÝÚ ÇáíÑí Úä ÇáÁáÈ; æÇáÐæí Úä ÇáááÈ; æÁáäÇ áí Ýí ÇáíááÈ ÍíÇÈ æÇÍÈÈ; ÝáÈÞä Ýí ÓÈíá Çááá æÑÓæáá æÈÈÇÈä æÁäÈä áÈßæä ÁÒÑÝ æÁÑÝÚ; æÁÈÐì æÁíæä; æÁáäÇ ííÇáí ÇááÁäá Ýí Çááá ÌäÇÍá; Áä ÁíÝÞ ÝÁÝÇÍÈ Áæ ÁæÐí ÝÁÑÇÍÈ; Áæ äÝí ÝÑíÇÍÈ; Áæ Óíá ÝÚÈÇÍÈ; Áæ ÚÇÓ .ÝÞíÇÍÈ; Áæ äÇÈ ÝÓáÇÍÈ; Ýáá ÇáíÓáí æÓíÇÍÈ .æÓáÇä Úáí ÇáÐíá ÓäÚæÇ ÇááíÇÁ ÝáÈæÇ æÁÐ ÇÓÈáÝÑÈä ÝÇáÝÑæÇ æÑíáÈ Çááá æÈÑßÇÈä

íÈÈ/äÇÍÈÈ ÒÇÑÚ ÇáíäÇÍ
áíáí áíÈÈ ÇááØíÚí

ÍÇíá ÇáÓáÈ ÈÇáÁÓÇáíí ÇáÚÇáíÈ æÒÇÍÈ ÈßááÈ ÇááíææÚ ÒÑÍ ÇáááÐÈ æÚÓæ ÇÈÍÇÍ ÇáßÈÇÈ Ýí ÍááæÑíÈ äÒÑ ÇáÚÑÈÍÈ

ÇáÍÝÇÚ Úá ÄÑÇÓÍ ÇááÓááíá Äáá ÝÑæÖ ÇáÄÚíÇá

Äá Çáíáí ááá áíáíá æáÖÊÚáá æáÖÊÚÝÑá æáÊæÈ Ááíá æáÚæÐ ÈÇááá ää ÖÑæÑ ÄáÝÓáÇ æää ÓíÆÇÈ ÄÚáÇááÇ; ää íáíá Çááá ÝáÇ áÖÁ áá æää íÓÁá ÝáÇ áÇÍí áá; æÄÖÁí Äá áÇ Ááá ÁáÇ Çááá :æÄá áíáíÇ ÚÈíá æÑÓæää æÖ; æÚáí Ááá æÖÍÈá ÄíáíÚá; æÈÚÍ ÝáÐí ÇÍÈÇÑ Çááá ÈÑíáÈá áÐÇ Çáíá ííßæä ÑíáÈ ááÚÇááíá; æÄÑÓá Óíí ÇááÑÓáíá Ö áíßæä ÍÇÈáÇ áááÈíá ÈáÐÇ Çáíá; æáÖÑ áÐÇ Çáíá ÈÇáÓíÝ æÇáÓáÇá ;ÈÚÍ Äá æÓíá ÑÓæá Çááá Ö ÈÇáíÈ æÇáÈíÇá; ÝÐí ÞÇá Ö Ýí ÇáííÈ ÇáÓíí ÇáÐí ÑæÇá Áíáí æÇáØÈÑÇáí: È ÚÈÈ Èíá íí ÇáÓÇÚÈ ÈÇáÓíÝ ÍÈí íÚÈí Çááá ÈÚÇáí æííá áÇ ÖÑíß áá; æíÚá ÑÒÐí ÈíÈ Úá Ñáíí æíÚá ÇáÐá æÇáÓÚÇÑ .Úáí ää ÍÇáÝ ÄáÑí; æää ÈÖÈá ÈÐæä Ýáæ äääá (1). 1- Óíí ÇáíÇáÚ ÇáÓÚíÑ (2828) ááÄáÈÇáí :æÐí ÇÐÈÖÈ ÍßáÈ Çááá Äá íÞíá ÓáÇÍ ÇáÄÑÖ Úáí ÞÇáæä ÇáíÝÚ ÝÞÇá ÓÈÍÇáá æÈÚÇáí (æáæáÇ ÍÝÚ Çááá ÇááÇÓ ÈÚÖää ÈÈÚÖ ááíáÈ ÖæÇáÚ æÈíÚ æÓáæÇÈ æáÓÇíí íÐßÑ ÝíáÇ ÇÓá) (ÇáÈÞÑÈ: 251)

Áí Äá Çááá ÚÖ æíá ÈÝÓá Úáí ÇáÈÖÑíÈ ÈÄá Óá áää áÐÇ ÇááÇæáÓ æÈíá áää áÐÇ ÇáÞÇæä (ÞÇæä ÇáíÝÚ); Äæ ÈÚÈÇÑÈ ÁíÑí ÇáÖÑÇÚ Èíá ÇáíÞ æÇáÈÇØá æÐáß ää Äíá ÓáÇÍ ÇáÈÖÑíÈ æÓíÇÍÈ ÇáíÞ æÇáÈÖÇÑ ÇáííÑ; Èá Äá ÇáÓÚÇÆÑ ÇáÈÚÈíÈ æíæÑ ÇáÚÈÇÍÈ áíáíÈ ÈáÐÇ :ÇáÞÇæä áÐæää ÈÚÇáí (Çááá ÈÈíÑÇ æáíáÖÑá Çááá ää íáÖÑá Äá Çááá áÞæí ÚÓíÖ) (Çáíí: 40)

æáÐÇ ÇáÞÇæä (ÞÇæä ÇáíÝÚ) Äæ ÇáíáÇí Ðí ÇÍÈá ÖÝÍÇÈ ÈÈíÑÈ ää ÈÈÇÈ Çááá ÚÖæíá; áÄá ÇáíÞ áÇ Èí áá ää ÞæÈ Èíáíá; Ýßá ää ÍÞ æ Ö Ú ÈÖÈÈ ÍÐáÇá Äááá áá; æßá ää ÈÇØá ÑÝÚ ÁÄá áá .ÄáÖÇÑÇ æÑíÇáÇ íÓíæä ää Áíáá æÇáíáÇí íÞæä Úáí Ñßáíá ÄÓÇÓíá äáÇ: ÇáÖÈÑ; ÇáÐí íÚáÑ ÒíÇÚÈ ÇáÞáÈ æÇáíáÇá; æÇáßÑá ÇáÐí áá ÈÐá ÇááÇá æÇáÑæí (æÇáíæí ÈÇááÝÓ ÁÞÖí ÚÇíÈ Çáíæí) ÝÝí ÇáííÈ ÇáÓíí ÇáÐí ÁíÑíá Áíáí: .ÇáÁíáÇá ÇáÖÈÑ æÇáÓáÇÍÈ (2). 2- ÓáÓáÈ ÇáÁíÇíÈ ÇáÓííÈ ááÄáÈÇáí (554) íÞæá ÇÈä ÈíáíÈ:(3) 3- áíáæÚ ÇáÝÈÇæí 28/157. (æááÇ ßÇá ÓáÇÍ Èáí Áíá áÇ íÈá Ýí Ííááá æíáíÇáá ÁáÇ ÈÇáÓíÇÚÈ æÇáßÑá Èíáááá ÓÈÍÇáá Äá ää Èæáí Úá ÇáíáÇí ÈáÝÓá ÁÈíá Çááá Èá ää íÞæä ÈÐáß (ÁáÇ ÈáÝÑæÇ íÚÐÈßá ÚÐÇÈÇ ÁáíáÇ æíÓÈÈíá ÞæáÇ ÚíÑßá æáÇ ÈÖÑæä ÓíÆÇ æÇááá Úáí .ßá ÓíÁ ÞííÑ)

æáÐÇ ÝÐí ÄÖÇÑ Ö Ááí ÖÑ ÇáÖÝÇÈ æáí ÇáÈíá æÇáíÈá ÇáÈí ÈÁíí Ááí ÝÓÇÍ ÇááÝæÖ æÈíáíÑ ÇááíÈáÚÇÈ; ÝÝí ÇáííÈ ÇáÓíí: ÖÑ áÇ Ýí Ñíá Óí áÇáÚ æíÈá ÍÇáÚ .(4) 4- ÑæÇá ÁÈæ ÍÇáÚ æææ .Óíí æáÞí áÑÈ ÁÖáÇá Úáí ÓáÝáÇ ÇáÖÇáí ÁíÐæÇ ÈáÐÇ ÇáÞÇæä ÝÓÇíæÇ ÇáíáíÇ æÄÖÈíæÇ :ÁÓÇÈÐÈ ÇáÄáÇá ßáÇ ÞÇá Çááá ÈÚÇáí (æíÚááÇ äääá ÄÆáÈ íáíæä ÈÄáÑáÇ áá Ç ÖÈÑæÇ æßÇææÇ ÈÁíÇÈáÇ íæÞææä) (ÇáÓííÈ: 24)

æßáÇ ÞÇá Ö Ýí ÇáííÈ ÇáÓíí: ÓáÇÍ Áæá áÐá ÇáÄáÈ ÈÇáÓáí æÇáíÞá æíááß ÁíÑáÇ ÈÇáÈíá .æÇáÄáá (5). 5- ÑæÇá Áíáí æÇáØÈÑÇáí Ýí ÇáÄæÖØ æÇáÈíáÐí; Óíí ÇáíÇáÚ ÇáÓÚíÑ (3739) Èá ÍÇÁÈ ÐÑÇÑí ÇááÓááíá æÄáááÈ ÞæÇáíá Çááá æáÓíÈ ÑÈáÇ ÝáÓíáÇ; æÓíÚæÇ ÁíßÇáá .ÝÖÇÚæÇ (ÝíáÝ ää ÈÚíáá ÍáÝ ÄÖÇÚæÇ ÇáÓáÇÈ æÇÈÈÚæÇ ÇáÓáæÇÈ ÝÓæÝ íáÞæä ÚíÇ) (áÑíá: 59)

Óíá ááá ÓæÁ ÄÚáÇááá æÇÈÈÚæÇ ÁáæÇÁáá; ÍÇÁ Ýí ÇáííÈ ÇáÓíí: Äá Çááá íÈÚÖ ßá ÍÚÑí Íæ ÇÚ. Óí ÇÈ Ýí ÇáÄÖæÇÞ; ÍíÝÈ ÈÇááíá ÍáÇÑ ÈÇáááÇÑ; ÚÇáá ÈÇáíáíÇ; ÍÇáá ÈÇáÁíÑÈ (6). 6- .(Óíí ÇáíÇáÚ ÇáÓÚíÑ) (1874); ÍÚÑí: ÝÖ ÚáíÚ áÖÈÈÈÑ. ÍæÇÚ: ÍáÇÚ ää ÇÚ; ÓíÇÈ: ÈÑÈÇÑ æää Äáá ÇáÝÑÇÆÖ ÇáÚÇÆÈÈ æÇáæÇÍÈÇÈ ÇáááÓíÈ ÝÑíÓÈ ÇáíáÇÍ ÇáÈí ÚÇÈÈ Úá æÇÞÚ ÇááÓááíá ÝÁÖÈíæÇ ßÚÈÇÁ ÇáÓíá; ßáÇ ÞÇá Ö: íæÖß Äá ÈíÇÚí Úáíßá ÇáÄáá ää ßá ÁÝÞ ßáÇ ÈíÇÚí ÇáÁßáÈ Ááí ÞÖÚÈáÇ; Ðíá: íÇ ÑÓæá Çááá Ááá ÞáÈ áíá íæäÆÐááá; ÞÇá: áÇ; æáßáßá ÚÈÇÁ ßÚÈÇÁ ÇáÓíá; íÚá Çáæää Ýí ÞæÈÈßá; æíáÓÚ ÇáÑÚÈ ää ÞæÈ ÄÚÍÇÆßá; áíÈßá ÇáíáíÇ æßÑÇáíÈßá ÇááæÈ æÝí ÑæÇíÈ: ÞÇáæÇ: æáÇ Çáæää íÇ ÑÓæá Çááá; ÞÇá: ÍÈßá ááíáíÇ æßÑÇáíÈßá ááÞÈÇá (1). 1- ÓáÓáÈ ÇáÁíÇíÈ ÇáÓííÈ ÑÞá (958); ÑæÇá Áíáí ÈÁÓáÇí Íí æÄÈæ ÍÇáí; æÝí .ÑæÇíÈ æßÑÇáíÈ ÇááæÈ æææ ÍíÈ Óíí :æíáÇÍ ÇáßÝÑ æÈÚÇá

ÍáÇÍ ÇáÓáÈ (ÓáÈ ÇáßÝÇÑ Ýí ÈáÇíáá) ÈíÈÈ íßæä ÇáßÝÇÑ Ýí ÍÇáÈ áÇ íÍÓíæä áÐÈÇá -1 ÇááÓááíá; ÝÇáÞÈÇá ÝÑÖ ßÝÇíÈ æÞá ÝÑÖ ÇáßÝÇíÈ Óí ÇáÈÚæÑ ÈÇááÁááíá áÄáÑáÇ ÄÚÍÇÁ Çááá; æÄÑÓÇá ÍíÓ Ýí ÇáÓáÈ Úáí ÇáÁÞá; ÝÚáí ÇáÄáÇá Äá íÈÚÈ ÖÑíÈ Ááí ÍÇÑ ÇáíÑÈ ßá ÓáÈ áÑÈ Äæ áÑÈíá; æÚáí ÇáÑÚíÈ ÁÚÇáÈá; ÝÁá ää íÈÚÈ ßÇá ÇáÄÈá Úáíá(1) 1- ÍÇÓíÈ ÇÈá ÚÇÈíá (3/138); æÞí ÞÇÓáÇ ÇáÝÞáÇÁ Úáí ÇáíÓíÈ; ÞÇá ÇáÄÖæáíæä: (ÇáíáÇÍ ÍÚæÈ ÞáÑíÈ ÝÈÈÈ ÁÞÇáÈá ÈÞíÑ ÇáÄáßÇá ÍÈí áÇ íÈÞí ÁáÇ áÓáá Äæ áÖÇáá)(1). 1- ÍÇÓíÈ ÇáÖÑæÇáí æÇÈä ÇáÞÇÓá Úáí .ÈíÝÈ ÇááíÈÇí Úáí ÇááááÇí (9/213)

lãÇl ÇáíYÚ (ÍYÚ ÇáßÝÇÑ ää ÈáÇlãÇ) æãÐÇ íßæä ÝÑÖ Úíä Èä Äää ÝÑæÖ ÇáÁÚíÇä; æíËÚíä -2
:Yí ÍÇáÇË

.Ä- ÄÐÇ Ílä ÇáßÝÇÑ ÈáíË ää ÈáÇl ÇääÖääíä

.È - ÄÐÇ ÇáËÐl ÇáÖÝÇä æËÐÇËä ÇáÖÝÇä

.l - ÄÐÇ ÇÓËäÝÑ ÇáÄäÇä ÄÝÑÇl Äæ ÞæäÇ ælË Úáíää ÇääÝíÑ

.l - ÄÐÇ ÄÖÑ ÇáßÝÇÑ äläæÚË ää ÇääÖääíä

:ÇáíÇáË ÇáÄæáí: Ílä ÇáßÝÇÑ ÈáíË ää ÈáÇl ÇääÖääíä

ÝYí äÐä ÇáíÇáË ÇËÝÐ ÇáÓáY æÇáíáY æYÞäÇÄ ÇääÐÇÄË ÇáÄÑËÚË æÇääÍËËæ æÇääYÖÑæä
Yí lãíÚ ÇáÚÖæÑ ÇáÄÖáÇáíË ÄÖáÇÐÇ Ää ÇáíÇáÇl Ýí äÐä ÇáíÇáË íÖËl ÝÑÖ Úíä Úáí Äää äÐä
ÇáÈáíË -ÇáËl äÇlãäÇ ÇáßÝÇÑ- æÚáí ää ÞÑË ääää; ÈlËË ílÑl Çáæáí læä ÄÐä æÇáíá; æÇáÖæíË læä
ÄÐä ÖæíÇä; æÇáíáíä læä ÄÐä ÍÇÆäää; ÝÄä ää íßY Äää Èáß ÇáÈáíË Äæ ÞÖÑæÇ Äæ ÈßÇÓæÇ
Äæ ÞÚlæÇ íËæÖÚ ÝÑÖ ÇáÚíä Úáí Ößá læÇÆÑ ÇáÄÞÑË ÝÇáÄÞÑË; ÝÄä ää íßYæÇ Äæ ÞÖÑæÇ
.YÚáí ää íáíää Èä Úáí ää íáíää ÍËl íÚä ÝÑÖ ÇáÚíä ÇáÄÑÖ ÞáäÇ

íßæä Öíí ÇáÄÖáÇä Èä ÈíáíË: (æÄäÇ ÞËÇá ÇáíYÚ Ýäæ ÄÖl ÄææÇÚ ÍYÚ ÇáÖÇÆá Úä ÇáíÑæË
æÇáíá æÇlË ÄlãÇÚÇ ; YÇáÚlæ ÇáÖÇÆá ÇáÐl íYÖl Çáíá æÇáíáÇl áÇ Öíá ÄæíË ÈÚl ÇáÄíäÇä
ää ÍYÚä; ÝáÇ íÖËÑØ ää ÖÑØ (ßÇáÖÇl æÇáÑÇlãË) Èá í ÍYÚ ÈlÖË ÇáÄäßÇä; æÞl äÖ Úáí Ðáß
ÇáÚääÇÄ ÄÖlÇËËæ æÚíÑää); æíÚáá ÇËä ÈíáíË ÑÄíä ÈÚlã ÇÖËÑÇØ ÇáÑÇlãË Ýí Ñlã Úáí
ÇáÞÇÖl ÇáÐl ÞÇá: ÄÐÇ ÈÚíä ÝÑÖ ÇáíáÇl Úáí Äää Èáí Ýää ÖÑØ ælæÈä ÇáÖÇl æÇáÑÇlãË ÄÐÇ
ßÇææÇ Úáí äÖÇYË ÇáÞÖÑ ÞlÇÖÇ Úáí Çáí; ÞÇá ÇËä ÈíáíË: (æäÇ ÞÇáä ÇáÞÇÖl ää ÇáíÇÖÇ Úáí
Çáíí ää í äÞá Úä ÄlÍ æäæ ÖÚíY; ÝÄä ælæË ÇáíáÇl íßæä íYÚ ÖÑÑ ÇáÚlæ Ýíßæä ÄæíË ää
ÇáäíÑË; Èä ÇáäíÑË áÇ ÈÚËËÑ ÝíáÇ ÇáÑÇlãË; ÝËÚÖ ÇáíáÇl Äæáí; æËËË Ýí ÇáÖlÍ ää ÍlËË
ÚËÇlËÈ Èä ÇáÖÇÆá Úä ÇáäËl Ö Äää ÞÇá: Úáí ÇáäÑÄ ÇáäÖää ÇáÖáÚ æÇáÖÇÚË Ýí ÚÖÑä ælÖÑä
æääÖÖä æäßÑää æÄËËË Úáíä ÝÄæíË ÇáÖÇÚË ÚäÇlãÇ ÇáÄÖËäYÇÑ Ýí ÇáÚÖÑ
æÇáíÖÑ; æääÇ äÖ Ýí ælæÈä áÚ ÇáÁÚÖÇÑ ÈlãÇY Çáí; äÐÇ Ýí ÞËÇá ÇáÖáË; æÄäÇ ÞËÇá
ÇáíYÚ Ýäæ ÄÖl ÄææÇÚ ÍYÚ ÇáÖÇÆá Úä ÇáíÑæË æÇáíá æÇlË ÄlãÇÚÇ ; YÇáÚlæ ÇáÖÇÆá
ÇáÐl íYÖl Çáíá æÇáíáÇl áÇ Öíá ÄæíË ÈÚl ÇáÄíäÇä ää ÍYÚä).(1) 1- ää ßËÇË ÇáÄlËlÇÑÇË
ÇáÚääíË áÇËä ÈíáíË äáíÞ ÈÇáYËæí ÇáßËÑl (4/608). æÄáíß äÖæÖ äÐÇäË ÇáYÞäÇÄ ÇáÄÑËÚË
.ÇáËl ÈlãÚ Úáí äÐä ÇáÞÖlËË
:ÄæáÇ : YÞäÇÄ ÇáíáYíË

ÞÇá ÇËä ÚÇËlËä(1): (æÝÑÖ Úíä Ää älä ÇáÚlæ Úáí ÈÚÑ ää ÈÚæÑ ÇáÄÖáÇä ÝlÖlÑ ÝÑÖ Úíä Úáí
ää ÞÑË äää; ÝÄäÇ ää æÑÇÄää ÈËÚl ää ÇáÚlæ Ýäæ ÝÑÖ ßYÇlË ÄÐÇ ää íËËl Äáíä; ÝÄä ÇlËl
Äáíää ÈÄä ÚlÖ ää ßÇä ÈÞÑË ÇáÚlæ Úä ÇááÞÇæäË áÚ ÇáÚlæ Äæ ää íÚlÖæÇ ÚääÇ æáßäää
ÈßÇÓæÇ æää ílÇáíæÇ ÝÄää íYËÑÖ Úáí ää íáíää ÝÑÖ Úíä ßÇáÖáÇË æÇáÖæä áÇ íÖÚää
ÈÑßä; æËä æËä Äáí Ää íYËÑÖ Úáí lãíÚ Äää ÇáÄÖáÇä ÖÑÞÇ æÖÑËÇ Úáí äÐÇ ÇáËlÑl); æËËËä
.äÐÇ ÄYËl ÇáßÇÓÇáí(2) æÇËä äíá(3) æÇËä ÇáääÇä(4)
ÍÇÖlËË ÇËä ÚÇËlËä (3/238). 2- ÈlÇÆÚ ÇáÖáÇÆÚ (7/72). 3- ÇáËlÑ ÇáÑÇÆÞ áÇËä äíá (5/191). -1
.4- ÝËl ÇáÞlÍÑ áÇËä ÇáääÇä (5/191)

:ËÇáíÇ : Úáí ÇáäÇáíËË

ÍÇÄ Ýí ÍÇÖlËË ÇáíÖæÞl: æíËÚíä ÇáíáÇl ÈYlÄ ÇáÚlæ; ÞÇá ÇáíÖæÞl: (Äl Èæíä ÇáíYÚ ÈYlÆ
(äYÇlãË) Úáí Þá ÄlÍ æÄä ÇáÑÄË Äæ ÚËlÇ Äæ ÖËlÇ; æíÑlËä æäæ ääÚää Çáæáí æÇáÖæí æÑË
.Çáíá)(5). 5- ÍÇÖlËË ÇáíÖæÞl (2/174)

:ËÇáËÇ : Úáí ÇáÖÇYÚíË

ÍÇÄ Ýí ääÇlËË ÇááíËÇl äáÑääí: (ÝÄä ÍläæÇ ÈáíË ääÇ æÖÇÑ ÈíääÇ æÈíäää læä äÖÇYË ÇáÞÖÑ
ÝíáÖä ÄäääÇ ÇáíYÚ ÍËl ää áÇ lãÇl Úáíä; ää YÞlÑ ææáí æÚËl æáíä æÇáÑÄË)(6). 6- ääÇlËË
ÇááíËÇl (8/58)

:ÑÇËÚÇ : Úáí ÇáíáÇËäË

:lÇÄ Ýí ÇáäÚáí áÇËä ÞlÇáË: æíËÚíä ÇáíáÇl Ýí ÈáÇËË ææÇÖÚ

.ÄÐÇ ÇáËÐl ÇáÖlÝÇä æËÐÇËä ÇáÖÝÇä -1

.ÄÐÇ äÖá ÇáßÝÇÑ ÈËáí ÈÚíä Úáí Ääää ÞËÇáää ælÝÚää -2

.ÄÐÇ ÇÓËäÝÑ ÇáÄäÇä ÞæäÇ áÖäää ÇááYíÑ.(7).7- ÇáäÚáí (8/345) -3

æíßæä ÇËä ÈíáíË: (ÄÐÇ Ílä ÇáÚlæ ÈáÇl ÇáÄÖáÇä ÝáÇ ÑlË Äää íËÈ ÍYÚä Úáí ÇáÄÞÑË
YÇáÄÞÑË; ÄÐ ÈáÇl ÇáÄÖáÇä ÞáäÇ ÈääÖáË ÇáÈáíË ÇáæÇlËË; æÄää íËÈ ÇááYíÑ Çáíä ÈáÇ ÄÐä
æÇáí æáÇ ÚÑíä; æäÖæÖ Älãl ÖÑlËËÈ ÈäÐÇ).(8) 8- ÇáYËÇæí ÇáßËÑl (4/608). æäÐä ÇáíÇáË ÈÚÑY

.ÈÇááYíÑ ÇáÚÇä

:ÄlãË ÇááYíÑ ÇáÚÇä æäËÑÑÇËä

:ÞÇá Çáää ÚÖ ælá -1

ÄäÝÑæÇ ÍYÇYÇ æËÞÇáÇ ælÇáíæÇ ÈÄæÇáßä æÄäYÖßä Ýí ÖËlã Çáää Ðáßä ÍlÑ áßä Ää ÞäËä
(ÈÚääæä
(ÇáËæËË: 14)

æÞl ÍÇÄË ÇáÄlËË ÞËääÇ ÈÑËËÈ ÇáÚÐÇË æÇáÄÖËËlÇá lÖÇÄ áËÑß ÇááYíÑ; æáÇ ÚÐÇË ÄáÇ
.Úáí ÈÑß æÇlËË Äæ YÚä ÍÑÇä

ÄáÇ ÈäÝÑæÇ íÚËËËä ÚÐÇËÇ ÄáíáÇ ælÖËËËl ÞæäÇ ÚlÑßä æáÇ ÈÖÑæä ÖlÆÇ æÇáää Úáí Þá)
(Ölã ÞlÍÑ

(CáEæEÉ: 29)

ÞCá ÇÈà BÈiN: ÅãÑ Çááá ÈÚÇai ÈÇááYiN ÇáÚÇã ãÚ NÓæá Çááá Õ ÚÇã ÚOæÉ ÈEæB áPÈÇá
ÅÚiÇÁ Çááá äã ÇãÑæã ÇãBÝNÈ äã Åãã ÇãBÈÇÈ; æÞi ÈæÈ ÇãÈiÇNi (ÈÇÈ ælæÈ ÇááYiN æãÇ iÈÈ
ää ÇãlãÇi æÇáaiÈ) æÅæNi àÐã ÇãÁiÉ; æBÇã ÇááYiN ÇáÚÇã ÈÓÈÈ Åãã ÈNÇai Aai ÅOãÇÚ
ÇããOããiã Åã ÇãÑæã iÈÚiæã Úai Èiæã ÇãlÓiNÈ áÚOæ ÇãáliáÉ; ÝBiY ÅÐÇ iã ÇãBÝÇN Èãl
ÇããOããiã; ÅYáÇ iBæã ÇááYiN Åæã; ÞCá ÅEæ ØáIÈ NÓi Çááá Úãã Ýi ãÚai Þæãá ÈÚÇai:(iYÇYÇ
æÈÞÇáÇ): BãæáÇ æOÈÇÈÇ ãÇ ÓãÚ Çááá ÚÐN ÅiI(1) 1- ãiÈOÑ ÇÈà BÈiN (2/144). æÞÇá ÇáiÓã
.ÇãÈOÑi: Ýi ÇáÚOÑ æÇáiOÑ

æiÞæá ÇÈà ÈiãIÈ Ýi ãlæÚ ÇãYÈÇæi (82/358): (YÅãÇ ÅÐÇ ãNÇi ÇáÚiæ Çããlæã Úai ÇããOããiã
YÅãã iÓiN iYÚã æÇiÈÇ Úai ÇããÞOæliã Bããã æÚai ÚiN ÇããÞOæliã; BãÇ ÞCá ÈÚÇai:(æÅã
.ÇÓÈãOÑæBã Ýi Çãliã YÚaiBã ÇããOÑ) (ÇãÅãYÇá: 72)

BãÇ ÅãÑ ÇããÈi Õ ÈãOÑ ÇããOãã; æOæÇÁ BÇã ÇãNliã äã ÇããNÈOÞÈ áãPÈÇá Åæ äã iBã; æãÐÇ iÈÈ
ÈiÓÈ ÇãÅãBÇã Úai Bã ÅiI ÈãYÓã æãÇáã ãÚ ÇãÞáÉ æÇãBÈNÈ æÇããÓi æÇãNÞæÈ; BãÇ BÇã
ÇããOããæã äãÇ ÞÓiãã ÇáÚiæ ÚÇã ÇãlãlÞ äã iÅÐã Çááá Ýi ÈNÞã áÅiI «; æÞÇá ÇãOãNi: iNi ÓÚiI
Èã ÇããÓiÈ Aai ÇãÚOæ æÞi ÐãÈÈ ÅiIi Úiãã Ýiãã äã: ÅãB Úaiã ÝÞÇá: (ÇÓÈãYÑ Çááá ÇãlYiY
.æÇãÈÞiã YÅã äã iãBãl ÇãlNÈ BÈNÈ ÇãÓæÇi æiYUÈ ÇããÈÇÚ)(2)

:æiÞæá Çááá ÚO ælã -2

(æÞÇÈãæÇ ÇããOÑBã BÇYÈ BãÇ iÞÇÈãæãBã BÇYÈ æÇÚããæÇ Åã Çááá ãÚ ÇããÈÞiã)

(CáEæEÉ: 26)

ÞCá ÇÈà ÇáÚNÈi: BÇYÈ iÚai ãliØiã Èãã äã Bã iÇãÈ æiÇáÉ(3). 2;3- ÇãlÇãÚ áÁiBÇã ÇãÞNãã
(8/150)

:æiÞæá Çááá ÚOælã -3

(æÞÇÈãæãã iÈi áÇ ÈBæã YÈãÈ æiBæã Çãliã Bãã áãã)

(ÇãÅãYÇá: 40)

æÇãYÈãÈ ái ÇãOÑB BãÇ ÞCá ÇÈà ÚÈÇÓ æÇãÓ i i(1); 1- ÇãÞNØÈi (2/253). æÚai ãlæã ÇãBÝÇN
æÇÓÈiãÇÆãã Úai ÇãliÇN YÇãÅãÈ äãliÈ Ýi liããÇ æãÚNÓÈ áãOÞ Ýi ÚÞiÈæÇ ÝiÈÈ ÇãPÈÇá
ãliãÇiÈ Çãliã æÇããYÓ æÇãÚNÓ æÇããÇã

ÞCá Õ: áÇ ãliNÈ ÈÚi ÇãYÈi æãBã lãÇi æãiÈ YÅÐÇ ÇÓÈãYÑÈã YÇãYÑæÇ .(2) 1- NæÇã - 4
.ÇãÈiÇNi

YiÈÈ ÇããYiN ÅÐÇ ÇÓÈãYÑÈ ÇãÅãÈ; æYi iÇáÉ ãlæã ÇãBÝÇN YÇãÅãÈ æÓÈãYÑÈ áliãÇiÈ
liããÇ; æãlÇN ÇãæÇiÈ Úai iÇiÈ ÇããOããiã Åæ ÇÓÈãYÇN ÇãÅãÇã BãÇ ÞCãã ÇÈã iN Ýi ÓNi áÐÇ
ÇãliÈÈ

ÞCá ÇãÞNØÈi: (Bã äã Úãã ÈOÚY ÇããOããiã Úã Úiæãã æÚãã Åãã iNÞãã æiãBãã ÚiÇÈãã áOãã ÁiÓÇ
.ÇãlNæli Çããã)(3). 3- YÈi ÇãÈÇNi (6/30)

Åã Bã liã äÓã äã Úãl Çããã iÇã ááliYÇÚ Úai ÇãOÑæNÇÈ Çãliã: -5
.Çãliã; æÇããYÓ; æÇãÚNÓ; æÇãÚÞã; æÇããÇã

æãÐÇ YiÈÈ ÇããlÇYUÈ Úai àÐã ÇãOÑæNÇÈ Èãl æÓiãÉ; æãã äãÇ ÓNÚ ÇãÁÓáÇã iYÚ
ÇãÓÇÆã(4); 4- iÇãÚ ÇãÁiBÇã (8/150). æÇãÓÇÆã: ææ ÇãÐi iÓØæ Úai ÚiNã ÞãNÇ iNli áYÓã Åæ
ãÇãã Åæ ÚNÓã

Å- ÇãÓÇÆã Úai ÇãÚNÓ: æãæ BÇã æÓããÇ ÅÐÇ ÓÇã Úai ÇãÚNÓ æiÈÈ iYÚã ÈÇÈYÇÞ ÇãYÞãÇã
æãæ Åli Aai ÞÈãã; æãÐÇ YÞi ãO ÇãYÞãÇã Úai Åãã áÇ ilæO áããNãÈ Åã ÈÓÈÓãã áãÁOÑ æãæ
ÞÈãÈ ÅÐÇ iÇYÈ Úai ÚNÓãÇ

È - ÅãÇ ÇãÓÇÆã Úai ÇããÇã Åæ ÇããYÓ YiÈÈ iYÚã Úãl liãæN ÇãÚããÇã; æiÈYÞ ãÚ ÇãNãI
ÇãNÇi Yi àÐãÈi æÇãB æÇãÓÇYÚi æãæ Åli Aai ÞÈã ÇãÓÇÆã ÇããOãã; Yyi ÇãliÈÈ ÇãÓliI: äã ÞÈã
liãã Çãã Yãæ Óãl; æãã ÞÈã liãã Yãæ Óãl æãã ÞÈã liãã Yãæ Óãl æãã ÞÈã liãã Åããã Yãæ
Óãl .(5) 5- liÈÈ ÓliI NæÇã ÁliI æÅÈæ iÇæi æÇãÈNãÐi æÇããÓÇÆi; iÇÓiÈ ÇÈã ÚÇÈliã (5/383)

; æÇãÓiÚai (6/110); æãæÇãÈ Çãliã (6/323); ÈiYÈ ÇããlÈÇl (4/124); ÇãÅãÇÚ (4/290); æÇãNæOÈ
.ÇãÈãIÈ (2/371); æÇãÈiN ÇãÓiÇN (6/268); æÈÇl ÇãÚNæÓ ÓliI ÇãlÇãÚ ÇãÓÚiN áãÅãÈÇã (6321)
ÞCá ÇãlÓÇÓ ÈÚi áÐÇ ÇãliÈÈ: (áÇ ãÚãã iãÇYÇ Åã NliãÇ áæ ÓãN ÓiYÇ Úai Nliã áliãÈã ÈÚiN iÞ
Åã Úai ÇããOããiã ÞÈãã)(6). 6- ÁiBÇã ÇãÞNãã áãlÓÇÓ (1/2402)

æYi àÐã ÇãlÇáÉ -ÇãÓiÇã- ÅÐÇ Þ Èã ÇãÓÇÆã Yãæ Yi ÇããÇN æãæ BÇã æÓããÇ; æÅÐÇ Þ Èã
ÇãÚÇliã Yãæ Óãl; áÐÇ iBã ÇãÓÇÆã ÇããOãã; ÝBiY ÅÐÇ ÓÇã ÇãBÝÇN Úai ÅNÓ ÇããOããiã liÈÈ
iÈÚNÓ Çãliã æÇãÚNÓ æÇããYÓ æÇããÇã áãÐãÇÈ æÇãÓæÇã; ÅãÇ iÈÈ Yi àÐã ÇãlÇáÉ Úai
!;ÇããOããiã iYÚ ÇãÓÇÆã ÇãBÇYÑ æÇãlæãÈ ÇãBÇYÑÈ
:ÈÈNÓ ÇãBÝÇN ÈãÓNi ÇããOããiã -6

ÅÐÇ ÇÈiÐ ÇãBÝÇN ÅÓNi ÇããOããiã BÈNÓ ÅãÇããã æÈÞiææÇ áÇiÈáÇã ÈãÇi ÇããOããiã iÈÈ ÞÈÇã
ÇãBÝÇN; æãæ Åli Aai ÞÈã ÅÓNi ÇããOããiã

iÞæã ÇÈà ÈiãIÈ Ýi ãlãÚ ÇãYÈÇæi (82/537): (Èã áæ Yiãã (ÇãBÝÇN) Þæã ÓÇãlæã äã liÇN ÇããÓ
æãã iãBã ÞÈÇããã ÁãÇ ÈÞÈã áÅãÇã áPÈãæÇ ÁiÓÇ; YÅã ÇãÅãÈã æÈYÞæã Úai Åã ÇãBÝÇN áæ
ÈÈNÓæÇ ÈãÓNi ÇããOããiã æliY Úai ÇããOããiã ÅÐÇ äã iÞÇÈãæÇ YÅãã ilæO Åã ãNãiãã -æãÞÓi
ÇãBÝÇN- æãæ äã ãiY Úai ÇããOããiã iÇÓ Nãl ÅæãÆB ÇããOããiã ÁiÓÇ Úai Åli Þæãl ÇãÚããÇã)
; æYi ÇãÓYiÈ (45) iÞæã: (æÇãÓãÈ æÇãÁliãÇÚ æÈYÞÇã Úai Åã ÇãÓÇÆã ÇããOãã ÅÐÇ äã iãliYÚ

Òæáá ÁáÇ ÈÇÁÐÉá ÐÉá; æÄä ßÇä ÇááÇá ÇáÐí íÁÍÐä ÐíÑÇØÇ ää ÍíàÇÑ; ÝÝí ÇáÓÍíí ää ÐÉá Íæä . áÇáá Ýæ Óáíí

æÐáß áÄä ÍàÇÍÉ ÈÐÍÉ ÇááÓááíä ää ÇáÝÉæÉ æÇáÓÑß æÍàÇÍÉ Ííááä æÚÑÓáá æáÇ ááá Áæáí ää . ÁÈÐÇÁ ÈÚÓ ÇááÓááíä ÁÍíÇÁ; æää ÇáÁÓÑí Ýí íí ÇáßÝÇÑ ÇááÈÈÑÓ Èää :ÐÈÇá ÇáÝÆÉ ÇáÈÇÚÍÉ -7

:ÍÐæá Çááá ÚÓæÍá
æÄä ØÇÆÝÈÇä ää ÇááÁáíä ÇÐÈÈæÇ ÝÁÓáíæÇ ÈíááäÇ ÝÄä ÈÚÈ ÁÍíÇááÇ Úáí ÇáÁÍÑí) ÝÐÇÈææÇ ÇáÉí ÈÈÚí ÍÈí ÈÝíÁ Ááí ÁáÑ Çááá ÝÄä ÝÇÁÉ ÝÁÓáíæÇ ÈíááäÇ ÈÇáÚÍá æÁÐÓØæÇ (Áä Çááá íÈÈ ÇááÐÓØíä (ÇáííÑÇÈ: 9)

ÝÁÐÇ ÝÑÓ Çááá ÚáíáÇ ÐÈÇá ÇáÝÆÉ ÇáÈÇÚÍÉ ÇááÓááÉ ÍÝÚÇ ææíÈÈ BááÉ ÇááÓááíä æÍàÇÍÉ Ííááä æÁÚÑÇÓáá æÄæÇááá ÝßíÝ íßæä ÇáÍßá Ýí ÐÈÇá ÇáÍæáÉ ÇáßÇÝÑÉ ÇáÈÇÚÍÉ; ÁáíÓ áÐÇ ;Áæáí æÁÍíÑ :Íí ÇáííÑÇÈÉ -8 :ÐÇá ÈÚÇáí

ÁááÇ ÌÒÇÁ ÇáÐíä ííÇÑÈæä Çááá æÑÓæáá æíÓÚæä Ýí ÇáÁÑÓ ÝÓÇíÇ Áä íÐÈææÇ Áæ íÓÀÈæÇ) Áæ ÈÐØÚ Áíííáä æÁÑÍááä ää ÍáÇÝ Áæ íáÝæÇ ää ÇáÁÑÓ Ðáß ááá ÍÓí Ýí ÇáíáíÇ æääá Ýí ÇáÁÍÑÈ (ÚÐÇÈ ÚÚíä (ÇááÇÆÍÉ: 33)

áÐÇ Íßá ÇááíÇÑÈíä ää ÇááÓááíä ÇáÐíä í ÍÝæä ÚÇáÉ ÇááÓááíä æíÝÓíæä Ýí ÇáÁÑÓ ÝíÚÈÈæä ÈÄæÇá ÇááÇÓ æÁÚÑÇÓáá; æáÐí ÝÚá Ðáß ÑÓæä Çááá Ó ÈÇáÚÑáííä ßàÇ ÍÇÁ Ýí ÇáÓÍííä(1) 1- ÁäÚÑ ÇáÝÉí ÇáÑÈÇáí ÈÑÈí áÓáí ÇáÁáÇá Áíáí ÇáÓíÈÇáí áÁíáí ÚÈí ÇáÑíáä ÇáÈäÇ (81/128) ; æÝí ÇáííÈÈ Úá ÁáÓ Áä áÝÑÇ ää Úßá æÚÑíáä ÝÁÈí Èää ÝÓáá ÁÚíááä æÐØÚ Áíííáä æÁÑÍááä. ÝßíÝ ÈÇáíæáÉ ÇáßÇÝÑÉ ÇáÉí ÈÝÓí Úáí ÇááÇÓ Ííááä æáÇááá æÚÑÓáá ÁáíÓ ÐÈÇááÇ ÁæÌÈ Úáí !;ÇááÓááíä æÁÍíÑ

.áÐä ÈÚÓ ÇáÁíáÉ æÇááÈÑÑÇÈ áááÝíÑ ÇáÚÇá ÁÐÇ Ííá ÇáßÝÇÑ ÁÑÓ ÇááÓááíä Áä ÍÝÚ ÇáÚíæ ÇáßÇÝÑ äæ ÁÌÈ ÇáæÇÌÈÇÈ ÈÚí ÇáÁíáÇä æßàÇ ÐÇá ÇÈá ÈíáíÈ: (ÝÇáÚÍæ ÇáÓÇÆá ÇáÐí íÝÓí Çáíá æÇáíáíÇ áÇ ÓíÁ ÁæÌÈ Èí ÇáÁíáÇä ää ÍÝÚá(2). 2- ÇáÝÈÇæí ÇáßÈÑí (4/608)

:Íßá ÇáÐÈÇá ÇáÁä Ýí ÝáÓØíä æÁÝÚÇáÓÈÇä áÐí ÈÈíä ÝíáÇ ÒÈÐ Ááá ÁÐÇ ÇÚÈíí Úáí ÒÈÑ ää ÁÑÇÓí ÇááÓááíä ÝÄä ÇáíáÇí íÈÚíä Úáí Ááá Èáß ÇáÈÐÚÉ æÚáí ää ÐÑÈ äääá ÝÄä ää íßÝæÇ Áæ ÐÓÑæÇ Áæ ÈßÇÓæÇ íÈæÓÚ ÝÑÓ ÇáÚíä Úáí ää . íáíáá; Èä íÈííí ÝÑÓ ÇáÚíä ÈÇáÈæÓÚ ÍÈí íÚá ÇáÁÑÓ ßááÇ ÒÑÐÇ æÚÑÈÇ :æÝí áÐä ÇáíÇáÉ áÇ ÁÐä ááÐæí Úáí ÓæíÈä æááæÇáí Úáí æáíá æááíÇÆä Úáí áííáá; æÚáíá

.ÝÄä ÇáÁÈä ÈÇÐ Ýí ÑÐÇÈ ÇááÓááíä íáíÚÇ áÇ ÍÇáÈ Áí ÈÐÚÉ ßÇáÈ ÁÓáÇáíÈ Ýí íí ÇáßÝÇÑ -1 íÓíÇí ÇáÁÈä ÒÑíÇ ÍÓÈ ÇáÐíÑÈ æÇáÁáßÇáíÈ æÇáÓÇÐÈ; ÝÁÈä ÇáÚááÇÁ æÇáÐÇÍÉ -2 .æÇáíÚÇÈ ÇáÈÇÑÓíä Ýí áíÈáÚÇÈäá ÁÓí ää ÁÈä ÇáíááÇÁ æÇáÚÇáÉ

Áä ÁÈä ÈÐÇÚÓ ÍíááÇ Úá ÇááÝíÑ Ýí ÇáÐÓÇíÇ ÇááÚÇÓÑÈ -ßÁÝÚÇáÓÈÇä æÝáÓØíä -3 æÇáÝáÈíä æßÓáíÑ æáÈáÇá æÈÓÇí æÁÑíÈíÑíÇ- ÁÓí ää ÁÈä ÓÐæØ ÇáÁÑÇÓí ÇáÁÓáÇáíÈ ÇáÓÇÈÐÈ æÇáÉí ÚÇÓÑÈáÇ ÁííÇá áÓÈ; æßàÇ áÐæá: íÈ Áä áÑßÒ ÍáæíáÇ Úáí ÁÝÚÇáÓÈÇä æÝáÓØíä ÇáÁá; áÁááÇ ÐÓÇíÇ áÑßÒíÈ æÇáÚíæ ÇááíÈá áÇßÑ ííáá ÈÑáÇáíÇ ÈæÓÚíÇ Ýí ÇáááØÐÈ ßááÇ; æáÁä Ýí ÍááÇ ÍáÇ áßÈíÑÇ ää ÇáÐÓÇíÇ Ýí ÇáááØÐÈ ÇáÁÓáÇáíÈ ßááÇ; æÍàÇÍÈáÇ .ÍáÇÍÉ ááááØÐÈ ßááÇ

:ÇáÈíÁ ÈÁÝÚÇáÓÈÇä ää ÇÓÈØÇÚ ää ÇáÚÑÈ Áä ííÇáí Ýí ÝáÓØíä ÝÚáíá Áä íÈíÁ ÈáÇ; æää áá íÓÈØÚ ÝÚáíá Áä íÐáÈ Ááí ÁÝÚÇáÓÈÇä; æÁáÇ ÈÐíÈ ÇááÓááíä ÝÁáí ÁÑí Áä íÈíÁæÇ ÍáÇíáá Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä; ÁááÇ áÑí ÇáÈíÁ ÈÁÝÚÇáÓÈÇä ÐÈá ÝáÓØíä áÇ áÁá ÁÝÚÇáÓÈÇä Ááá ää ÝáÓØíä; Èä ÝáÓØíä áí ÐÓíÈ ÇáÁÓáÇá ÇáÁæáí æáÉ ÇáÚÇáá ÇáÁÓáÇáí æáí ÇáÁÑÓ ÇááÈÇÑßÈ; æáßá ääÇß ÁÓÈÇÈ ÈíÚá :ÇáÈíÁ ÈÁÝÚÇáÓÈÇä ÐÈá ÝáÓØíä Áæáí äääÇ

Áä ÇááÚÑßÈ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä áÇ ÒÇáÈ ÐÇÆæÈ æÚáí ÁÓíáÇ æÈÓáí ÐÑí ÇáááíææØ Ýí -1 . ÁÝÚÇáÓÈÇä áÚÇÑß ää íÓáí ÇáÈÇÑíí ÇáÁÓáÇáí ÚÈÑ ÇáÐÑæä ßÈíÑÈ ááÇ áÚíÑÇ Áä ÇáÑÇíÈ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä ÁÓáÇáíÈ æÇÓíÈ áÇ Ááá ÁáÇ Çááá áíáí ÑÓæä Çááá; æÇáÚÇíÈ -2 æÇÓíÈ (áÈßæä ßááÈ Çááá áí ÇáÚáíÇ); æáÐí áÓ ÍÓÈæÑ ÇáÁÈíÇí ÇáÁÓáÇáí ááíÇáí ÁÝÚÇáÓÈÇä .Ýí ÇááÇÍÈ ÇáÈÇáíÈ (Áä ÇááíÝ ää áÐÇ ÇáÁÈíÇí ææ ÁÐÇáÈ íæáÈ ÁÓáÇáíÈ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä)

æÝí ÇááÇÍÈ ÇáÈÇáíÈ: (Áä áíÝáÇ ääÈÈÐ ää Ðæáá ÈÚÇáí (Áä Çáíßá ÁáÇ ááá) ÝÇáíÇáíÈ ÇááØáÐÈ .áÑÈ ÇáÚÇáíá

áÐí ÒÈÐ ÇáÁÓáÇáíæä ÚíÑáá Ááí ÐíÇíÈ ÇááÚÑßÈ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä; ÝÇáÐíä íÐæíæä ÇáíáÇí Ýí -3 ÁÝÚÇáÓÈÇä ää ÁÈáÇÁ ÇáíÑßÈ ÇáÁÓáÇáíÈ æÇáÚááÇÁ æíÝÚÈ ÇáÐÑÁä; ÈíááÇ ÇáÁáÑ áíÈáÝ Ýí ÝÓáØíä; ÝáÐí ÒÈÐ Ááí ÇáÐíÇíÈ ÁáÇÓ ÍáØÇÁ; äääá ÇááÓáá ÇáÓÇíÐ äääáá ÇáÓíæÚí äääáá .ÇááÓáá ÇáÚÇíí; æÑÝÚæÇ ÑÇíÈ ÇáíæáÉ ÇáÚááÇáíÈ

Áä ÇáÐÓíÈ Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇä áÇ ÒÇáÈ Èíí ÇááíÇáíá; æáÇ ÓÇáæÇ íÑÝÓæä ÇááÓÇÚíÈ ää Çáíæá -4 ÇááÓÑßÈ; ÈíááÇ ÇÚÈáíÈ ÇáÈæÑÈ ÇáÝáÓØíáíÈ ßáíÇ Úáí ÇáÁÈíÇí ÇáÓæÝíÈí; ÝÈÑßÈäá ÑæÓíÇ Ýí Áíáß ÇáÚÑæÝ íæÇíææä áÓíÑáá ÈÄäÝÓáá ÁáÇá ÇááÁÇáÑÈ ÇáÚÇáíÈ; æÁÓÈíÈ ÇáÐÓíÈ

æAä älä ÇáÚíæ Úái EÜÑ ää EÜæÑ ÇááÓááíä Åæ ÍíæÇ ÈáíÉ ÁÓáÇáíÉ ÝäæÇ BæÇ ÐBÑæÇ íÒÈÍ -2 ÇáíàÇÍ ÝÑÓ Úíä Úái Áää Éáß ÇáÉáíÉ; æÚái ää ÍæááÇ æÝí æÐä ÇáíÇáÉ íØÐ ÇáÁÐä ÝáÇ ÁÐä .áÁíí Úái Áíí; ÍÈí íÑí Çáæáí Íæä ÁÐä æÇáíä æÇáÓæíÉ Íæä ÁÐä ÒæíàÇ æÇááíä Íæä ÁÐä ÍÇÆää æÈÈÐí ÍÇáÉ ÒæØ ÇÓÈÆÐÇä ÇáæÇáíä æÇáÓæí äÓÈáÑÉ ÍÈí ÁíÑÇí ÇáÚíæ ää ÁÑÓ ÇááÓááíä .Åæ íÈíäÚ Úíí Ýíäá ÇáßÝÇíÉ áÁíÑÇí ÇáÚíæ æáæ ÇíÈäÚ Bá ÇááÓááíä Ýí ÇáÁÑÓ æíÐíä ÇáíàÇí æáæ ÝÑÓ Úíä Úái ØÇÚÉ ÇáæÇáí æái ÝÑÓ Úíä áÁä ÇáíàÇí ÍæÇíÉ ááíä æØÇÚÉ ÇáæÇáíä ÍæÇíÉ ÇááÝÓ; ÁÐ Áä ÇáíàÇí (æÚáÉ ÍÓääæÇ æÈÚÈääÇ) æÇáíÝÇÚ Úái Çáíä æÐíä Úái ÇáíÝÇÚ Úái ÇááÝÓ; ÁÐ ÇáíàÇí æÝÓä ÁÉáÇÝ äáÝÓ ÇááíÇáí ÁÐ ÇÓÈÓáí ää Áíä ÍÝÚ Çáíä .æíàÇíÉ Çáíä íÐíä æÉáÝ æÝÓ ÇáæÇáíä Úä; æÇáíÐíä æÐíä Úái ÇáÚä :æÈÇá ÝÑÓ ÇáÚíä æÇáßÝÇíÉ

æÈä Ðæä Úái ÒÇØÆ ÇáÉíÑ íÈäÓæä æÝíä äíæÚÉ ÈÈÐä ÇáÓÈÇíÉ æÑÁæÇ ØÝáÇ íBÇí íÚÑÐ æáæ íÓíí ÁäÐÐæáí; Ýáä íÈíÑB Ááíä Áíí ää ÇáÓÈÇíä; æÁÑÇí ÓÈÇí Áä íÈíÑB áÁäÐÇÐä ÝäæÇä ÁÈæä Úä ÁäÐÇÐä Ýáä íÐæä ÝÐíä ää ÝÐäÇÁ ÇáÚÓæÑ BááÇ Áää íÈ Úáíä ØÇÚÉ æÇáíä æÈÑB :ÇáØÝá íÚÑÐ

æáÐÇ æÈÇá ÁÝÚÇáÓÈÇä Çáíæä; ÁääÇ ÈÓÈÚíÈ ÝÁØÝÇááÇ íÐÈíæä æÈäÈáß ÇáÁÚÑÇÓ ÝíäÇ æíÐÈä ÇáÁÈÑíÇÁ æÈÈäÇÈÑ ÇáÁÓáÇÁ æíÑíí ÈÚÓ ÇáÓÈÇÈ ÇáÓÇíÐ Áä íÈíÑB áÁäÐÇÐää æááÓÇÚíÈää ÝíÈÚÇáí Úáiäá ÇááßíÑ BíÝ ÈÐäÈ Íæä ÁÐä æÇáííß ÝÁäÐÇÐ ÇáØÝá ÇáÚÑíÐ ÝÑÓ Úái Bá ÇáÓÈÇíä ÇáÐíä íÑæä; ÝÐÈä Áä íÈíÑB Áíí íÈæíä ÍØÇÈ æíæÈ ÇáÁäÐÇÐ Áái ÇáíáíÚ; ÝÁä ÈíÑB æÇíí áÁäÐÇÐä ÒÐØ ÇáÁÈä Úä ÇáÁíÑíä; æÁä ää íÈíÑB .Áíí ÝÇáÁÈä íáÓä íáíÚ ÇáÓÈÇíä

æÐÈä Áä íÈíÑB Áíí áÇ ÁÐä ááæÇáíä æáæ äáí ÇáæÇáí æáíä Úä ÁäÐÇÐ ÇáÚÑíÐ ÝáÇ ØÇÚÉ ää áÁä ÝÑÓ ÇáßÝÇíÉ ÍØÇÈä ÇÈÈíÇÁ BÝÑÓ ÇáÚíä æÁääÇ íÈáÝÇä Ýí ÇáááÇíÉ; ÝÁä ÐÇä Èä .ÇáÈÚÓ ÒÐØ ÇáÁÈä Úä ÇáÁíÑíä æÁä ää íÐä Èä Áíí ÁÈä ÇáíáíÚ íÐæä ÇÈä ÈíáíÉ: (ÝÁäÇ ÁÐÇ äíä ÇáÚíæ ÝáÇ íÈÐí äáíáÇÝ æíä; ÝÁä ÍÝÚ ÒÑÑäá Úä Çáíä æÇááÝÓ æÇáíÑæ æÇíÈ ÁíàÇÚÇ).(1) 1- ÇáÝÈÇæí ÇáßÈÑí 4/607. æíáíä ÇÓÈÆÐÇä ÇáæÇáíä Ýí :ÝÑÓ ÇáßÝÇíÉ æÚíä ÇÓÈÆÐÇäáÇ Ýí ÝÑÓ ÇáÚíä ÇáíáÚ Èíä ÇáííÈíä ÇáÈÇáíä

ÁæáÇ : ÍíÈ ÇáÈíÇí Úä ÚÈíÇááä Èä ÚáÑæ Èä ÇáÚÇÓ ÑÓí Çááá ÚáááÇ: ÍÇÁ Ñíä Áái ÇááÈí Ò . íÓÈÁÐäá Ýí ÇáíàÇí ÝÐÇá: Áíí æÇáíÇB; ÐÇá: áÚái; ÐÇá: ÝÝíäæÇ ÝíÇáí ÈÇáíÇ : Ñæí ÇÈä ÍÈÇä Úä ÚÈíÇááä Èä ÚáÑæ ÑÓí Çááá ÚáááÇ(1): 1- ÁäÚÑ ÝÈí ÇáÈÇí (6/105). ÍÇÁ Ñíä Çái ÑÓæá Çááá Ò ÝÓÁää Úä ÁÝÓá ÇáÁÚáÇá ÐÇá: ÇáÓáÇÈ; ÐÇá: Èä ää ÐÇá: ÇáíàÇí; ÐÇá: ÝÁä áí æÇáíä; ÝÐÇá: ÁäÑB ÈæÇáííß ÍíÑÇ ; ÝÐÇá: æÇáÐí ÈÚÈß ÈÇáíÐ áÁíÇáíä æÁÈÑBááÇ; ÐÇá: ÝÁäÈ ÁÚáá (2) 2- ÝÈí ÇáÈÇí (6/106); ÑæÇá ÇÈä ÍÈÇä æÓííä æÓBÈ Úáíä ÇáíÇÝÚ Ýí ÇáÝÈí Ýæé ÍÓä Áæ Óíí. ÐÇá ÇáíÇÝÚ: æáæ äíææá Úái ÍàÇí ÝÑÓ ÇáÚíä ÈæÝíÐÇ Èíä .ÇáííÈíä(3). 3- ÝÈí ÇáÈÇí (6/106) :ÇÓÈÆÐÇä ÇáÓíí æÇááÑÈí

ää íáÓ Áíí ää ÇáÝÐäÇÁ ÓáÝÇ æíáÝÇ Áä ááÓíí Áæ ÇááÑÈí ÍÐ ÇáÁÐä Úái ÈááíÐä Ýí ÇáÚÈÇíÇÈ; ÓæÇÁ BÇáÈ ÝÑæÓ BÝÇíÉ Áä ÝÑæÓÇ ÚíáíÉ; æää ÐÇá ÈÚíÑ áÐÇ ÝáíÁÈäÇ ÈäÓ ÒÑÚí Áæ ÈÓØÇä æÈíä; Ýáßá ÁáÓÇä áÓáá Áä íÐäÈ Áái ÇáíàÇí Íæä ÇÓÈÆÐÇä Óííä Áæ .áÚááá; áÁä ÁÐä ÑÈ ÇáÚÇááíä äæ Çááíá; æÐí ÁÐä Èá ÝÑÓ ÇáíàÇí ÐÇá ÇÈä æÈíÑÈ: (Áä ää áBÇÆí ÇáÓíØÇä Áä íÐíä ÁæÈÇäÇ Ýí ÇááÚái ÈÚÈí ää Íæä Çááá; æÈä Áä íÈÈíä ää ÇáíÐ ÝíÐæá: áíÓ áÐÇ áÐäÈäÇ; ÈáííÇ ááÚÚ á Úáíä Ðí Ðíäá Úái ÇáíÐ).(1) 1- ÇáÚÐí .ÇáíÇæÈíä (104)

æáæ BÇä áÐÇ ÇáÈááíÐ íÑíí ÍÑÇÓÉ ÇáááíÓÉ Áæ ÇáØÈ Áæ ÇáÈÇíí Ýí Çáíæá ÇáÚÑÈíÉ Áæ ÁäÑíBÇ ÍíÈ ÇáÝÈä BÐØÚ Çááíä ÇááÚáá æíÈ ÇáíÓä ÇááÈáÇØä ää ÇááÚÑíÇÈ æÈíæÑ ÈÓÚíÑ ÇáÓáæÇÈ æÈÁíí ÇááÓæÇÈ; ÁÐæá: áæ ÐäÈ áÐÇ ÇáÈááíÐ Íæä ÁÐä Óííä ááÇ ÁäÑB Úáíä ÇáÓíí æáÇ ÚíÑá; æáßá ÁÐ äÝÑ ááÑÈÇØ Áæ ÍÑí ááíàÇí Èíí ÇáÁáÓáÈ Úáíä ää Bá ÍÇáÈ; ÍÈÈ íÐÇá: BíÝ íÑí Íæä ÇÓÈÆÐÇä æÐí ÝÇÈ Óííä Áä íÓáÚ áBáÇä ÇááÈæÈ ÇáÓÑíÝ ÍÑÓ áíáÉ Ýí ÓÈíä Çááá ÈÚÇáí ÁÝÓá ää ÁáÝ áíáÉ íÐÇä áíááÇ æíÓÇä ááÇÑáÇ (1); 1- ÑæÇá ÇÈä áÇíÉ æÇáØÈÑÇáí æÇáÈíáÐí æÓííä ÇáíÇB æÁÐÑä ÇáÐäÈí æÐÇá ÇáíÇÝÚ: ÁÓäÇíä ÍÓä ÁäÚÑ ÇáÝÈí ÇáÑÈÇáí (1/95); áíÈÖÑ áÓáá ÑÐä (1075)

æÝí Óííí áÓáá: ÑÈÇØ íæä æáíáÉ ÍíÑ ää ÓíÇä ÓáÑ æÐíÇáá; æÁä áÇÈ ÍÑí Úáíä Úááá ÇáÐí BÇä íÚáá æÁíÑí Úáíä ÑÓÐä æÁää ÇáÝÈÇä ÚíæÈ Ýí ÓÈíä Çááá Áæ ÑæíÉ ÍíÑ ää ÇáíáíÇ æáÇ ÝíáÇ .(2) 2- .æÈÝÐ Úáíä

Úái ÇáÓíí æÈáÇáíÐä Áä íÈÇíÑæÇ ÈÇáÁÚáÇá æíÓÈÈæÇ ÇáííÑÇÈ; æáÇ ÈÝæÈää äÓííÈ ÑÓæá Çááá Ò: ÁÚÈää ÍáÓÇ ÐÈä ÍáÓ: ÍíÇÈß ÐÈä äæÈß; æÓíÈß ÐÈä ÓÐáß; æÝÑÇÚB ÐÈä ÓÚáß; æÓÈÇÈß ÐÈä áÑáß; æÚáÇB ÐÈä ÝÐÑB (3); 3- ÑæÇá ÇáíÇB æÇáÈíáÐí æáæ Óííí ÁäÚÑ Óííí ÇáíÇáÚ ÇáÓííí ááÁæÇáí (1088). æÚáíäá Áä íÓáÚæÇ ÇáííÈ ÇáÓííí: ÐíÇá ØÇÚÉ Ýí ÇáÓÝ ááÐÈÇá Ýí ÓÈíä Çááá ÍíÑ ää ÐíÇá ÓÈíä ÓáÈ (4) 4- ÑæÇá Áííí æÇáíÇB æÇáíÇÑáí; Óííí ÇáíÇáÚ .ÇáÓÚíÑ ááÁæÇáí (4305)

ÐÇá ÇáÓÇÝÚí: (ÁíäÚ ÇááÓááæá Úái Áä ää ÇÓÈÈÇä áá ÓáÈ Úä ÑÓæá Çááá Ò ää ííä áá Áä ííÚáÇ .áÐæá Áíí) :ÇáíàÇí ÈÇááÇ

áÇ Òß Ää ÇááÇÍ ÈÇááÝÓ ÁÚáí ãÑÈÈÈ ää ÇááÇÍ ÈÇááÇá; æáÐÇ Ýáá íÚÝ ÇáÁÚáíÇÁ Ýí Òää ÇáÑÓæá Ò ää ÇááÒÇÑßÈ ÈÄáÝÓää ÄáÈÇá ÚÈáÇá æÚÈÍ ÇáÑÍää Èá ÚæÝ ÑÓí Çááá ÚáááÇ; áÄä ÒÐá ÇááÝæÓ æÈÑÈÍÈ ÇÁÄÑæÇÍ ÄááÇ ÈÈÈ Úáí áÓÈæí ÑÝíÚ Ýí ÌÒä ÇááÚÑßÈ; æáÐÇ ÝÐÍ ÁæÒì Ò ÁÍÍ ÇÁÓÍÇÈÈ ÞÇÆá: ... æÚáíß ÈÇááÇÍ ÝÁää ÑæÈÇáíÈ ÇáÁÓáÇá (5) 5- Òíí ÇááÇáÚ ÇáÓÚíÑ ááÄáÈÇáí (4305); ÍíÈ Òíí ÑæÇá Áíáí. æáÐáß ÝÚáíäÇ ÓÆá ÑÓæá Çááá Ò: Áí ÝÈä ÇááÑÁ Ýí ÞÈÑä; ÞÇá: ÞÝí ÈÈÇÑÐÈ ÇáÓíæÝ Úáí ÑÁÓá ÝÈäÈ .(6).6- Òíí ÇááÇáÚ ÇáÓÚíÑ ááÄáÈÇáí (4359)

æáÐÇ ÝÐÍ ÍÐÑ ÑÓæá Çááá Ò ää ÇáÁáÓÚÇá ÈÇááíÇ Úá ÇááÇÍ: ÝÐÍ ÁÓÇÑ ÐÇÈ ãÑÈ Ááí ÒßÈ áíÑÇÈ æÞÇá: áÇ Ííá áÐÇ ÈíÈ Þæá ÁáÇ Áííáá Çááá ÇáÐá (7). 7- ÑæÇá ÇáÈÍÇÍ Ýí Òííá; ÓáÓáÈ .ÇáÁÍÇÍÈ ÇáÓííÈ ááÄáÈÇáí Ñþá (10)

æÝí ÇáÓíí: ÁÐÇ ÈÈÇÍÚÈä ÈÇáÚíáÈ; æÁíÐÈä ÈÄÐáÇÈ ÇáÈÞÑ; æÑÓíÈä ÈÇáÒÑÚ; æÈÑßÈä ÇááÇÍ; ÓáØ Çááá Úáíßá ÐáÇ áÇ íáÓÚá ÍÈì ÈÑÍÚæÇ Ááí Ííáßá .(8) 8- ÓáÓáÈ ÇáÁÍÇÍÈ ÇáÓííÈ .ááÄáÈÇáí Ñþá (11) ÑæÇá ÁÈæ ÍÇæí

æÝí ÇáÓíí ÞÐáß: áÇ ÈÈÍÐæÇ ÇáÓííÚÈ ÝÈÑÚÈæÇ Ýí ÇááíÇ (9) 9- ÓáÓáÈ ÇáÁÍÇÍÈ ÇáÓííÈ ááÄáÈÇáí Ñþá (12) ÑæÇá ÇáÈÑáÐí. æÇáÓ íÚÈ: áí ÇáÚÞÇÑ Áæ ÇáíÑÝÈ; ÝÝí áÐá ÇáÁÍÇÍÈ ÍáÚ ÑÓæá Çááá Ò äÈÇÚ ÇááíÇ æÁÓÈÇÈ ÇáÁáÓÚÇá: ÇáÒÑÇÚÈ; ÇáÈÌÇÑÈ ÈÇáÑÈÇ æíáÈ (ÇáÚíáÈ); æÇáÁáÈÇÍ ÇááíæÇáí; æÇáÓáÇÚÈ; æÇáíÑÝ (ÇáÓííÚÈ); ÝÇáÁáÓÚÇá ÈáÐá Ýí æÞÈ íÈÚÑÓ Ýíá ÇáÁÓáÇá ááÚÑßÈ Çáæíæí Áæ ÇáÁíÈÈÈÈ íÚÍ ÍÑÇáÇ æææÈÞÈ ÒÑÚíÈ.ÁáÇ ÇááÇÍ ÈÇááÇá Ýáæ ÝÑÓ ÁÐÇ ÇÍÈÇÍ ÇááíÇáíæá Ááíá; ÝÑÓ Úáí ÇááÓÇÁ æÝí ÁææÇá ÇáÓÚÇÑ ÍÈì áæ .ÞÇá ÇááÇÍ ÝÑÓ ÞÝÇÍÈ; ÞáÇ ÞÑÑ Ðáß ÇÈä ÈíáíÈ(1). 1- ÇáÝÈÇæí ÇáßÈÑì (4/607)

æáÐÇ ííÑá Úáí ÇááÇÓ ÇáÁíÇÑ Ýí ÍÇáÈ ÇááÇÍÈ áááÇá; Èá áÞÍ ÓÆá ÇÈä ÈíáíÈ ÓÁÇÇá: (æææ ÒÇÞ ÇááÇá Úá ÁØÚÇá ÍÇÚ æÇááÇÍ ÇáÐí í ÈÒÑÑ ÈÈÑßá ÝÞÇá: ÞíááÇ ÇááÇÍ æÄá áÇÈ ÇááíÇÚ; ÞáÇ Ýí áÓÁáÈ ÇáÈÈÑÓ æÄæáí; ÝÁá ááÇß (ÇáÈÈÑÓ) áÞÈááá ÈÝÚááÇ æááÇ íæÈÈæ .ÈÝÚá Çááá)(2). 2- ÇáÝÈÇæí ÇáßÈÑì (4/608)

ÞÇá ÇáÞÑØÈí(3): (ÁÈÝÞ ÇáÚááÇÁ Úáí Ááá ÁÐÇ áÓáÈ ÈÇááÓááíá ÍÇÍÈ ÈÚÍ ÁÍÇÁ ÇáÓßÇÈ ÝÁáá íÈ ÒÑÝ ÇááÇá ÁáíáÇ) æÞÇá áÇáß(4): 3;4- ÇáÞÑØÈí (2/242). (íÈ Úáí ÇááÇÓ ÝÍÇÁ .ÁÓÑÇáá æÄá ÇÓÈÚÑÞ Ðáß ÁææÇáá. æáÐÇ ÁíáÇÚ ÁÍÓÇ)

æÇáíÝÇÚ Úáí Çááíá áÞíá Úáí ÇáíÝÇÚ Úáí ÇááÝæÓ; æÇáíÝÇÚ Úáí ÇááÝæÓ Áæáí ää ÇáíÝÇÚ Úáí ÇááÇá; ÝÁææÇá ÇáÁÚáíÇÁ áíÓÈ ÁÚáí æáÇ ÁÈäá ää ÍáÇÁ ÇááíÇáíá. ÝáíáÈÈä ÇáÁÚáíÇÁ Ááí Íáá Çááá Ýí ÁææÇááá; ÍíÈ ÇááÇÍ Ýí ÁÓÍ ÇááÇÍÈ; æíá ÇááÓááíá æíÇÑáá áÚÑÓÈ ááÓæÇá; æÇáÁÚáíÇÁ ÚÇÑÞæá Ýí ÓáæÇÈäá æáæ ÓÇá ÇáÁÚáíÇÁ íæÇ æÇÍÇ Úá ÓáæÇÈäá; æÁáÓßæÇ Áííáá Úá ÁÈáÇÝ ÇáÁææÇá Ýí ÞáÇáíÇÈäá æíæææáÇ Ááí ÇááíÇáíá Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇá -ÇáÚÐíá íæÈÈæá ÈÑÍÇ æÈÈÞÓÚ ÁÞÍÇááá ää ÇáÈáí æáÇ Ííáá ÞæÈ íæááá æáÇ ÐííÑÈ íÝÚæá ÈáÇ Úá ÁáÝÓáá æííÞæá ÈáÇ ÍáÇáááÚ; ÁÞæá: áæ ÍÝÚ ÇáÁÚáíÇÁ áÐÑæÝ íæá æÇÍí áááíÇáíá ÇáÁÝÚÇá áÁííÈÈ ÁææÇááá ÈÄÐá Çááá ÈÚíÑÇ ÞÈíÑÇ Ýí ÇááÇÍ áíæ ÇááÒÑ. æáÐÍ ÁÝÈì ÞÈÇÑ ÇáÚááÇÁ æÚáí ÑÁÓáá ÝÓíáÈ ÇáÓíí ÚÈÍÇáÚÓíÓ Èá ÈÇÓ Áá ÍÝÚ ÇáÓßÇÈ .áááíÇáíá ÇáÁÝÚÇá ää ÁÚÚá ÇáÞÑÈÇÈ æÁÝÓá ÇáÓíÞÇÈ :ÇááÇÓÈ

ÁæáÇ : ÇááÇÍ ÈÇááÝÓ ÝÑÓ Úíá Úá Þá ÇááÓááíá Ýí ÇáÁÑÓ .ÈÇáíÇ : áÇ ÁÐá áÁíí Úáí Áíí Ýí ÇááÇÍ; ÝáÇ ÁÐá ááæÇáíá Úáí Çáæáí .ÈÇáÈÇ : ÇááÇÍ ÈÇááÇá ÝÑÓ Úíá æííÑá ÇáÁííÇÑ áÇ ÍÇá ÇááÇÍ ÈÍÇÍÈ Ááí áÇá ÇááÓááíá ÑÇÈÚÇ : Áá ÈÑß ÇááÇÍ ÞÈÑß ÇáÓáÇÈ æÇáÓíÇá; Èá ÈÑß ÇááÇÍ ÁÓÍ Ýí áÐá ÇáÁíÇá. æáÐá .ÇÈä ÑÓÍ ÇáÁÈÝÇÞ Úáí Áá ÇááÇÍ ÁÐÇ ÈÚíá ÁÞæí ää ÇáÐáÇÈ Ááí ÍíÈ ÇáÝÑíÓÈ

ÁÓÆáÈ ÞÈíÑÈ æÁÓÆáÈ áááÈ

ááá áÓÈØíÚ ÈØÈíÞ áÐá ÇáÝÈæí Çáíæá Þí íÞæá ÞÇÆá ÈÚÍ áÐÇ: Þí ÚáááÇ Áá ÇááÇÍ Çáíæá ÈÇááÝÓ ÝÑÓ Úíá; æÁá ÇááÇÍ ÝÑÓ ÞÇáÓáÇÈ æÇáÓíÇá; Èá ÇááÇÍ ÈÇááÝÓ áÞíá Úáí ÇáÓáÇÈ æÇáÓíÇá ÞáÇ íÞæá ÇÈä ÈíáíÈ: (ÝÇáÚíæ ÇáÓÇÆá ÇáÐí íÝÓÍ Çááíá æÇááíÇ áÇ ÓíÁ ÁæÈÈ ÈÚÍ ÇáÁíáÇá ää ÍÝÚá)(1). 1- .ÇáÝÈÇæí ÇáßÈÑì (4/608)

ÝÇáÓáÇÈ ÈÁíÑ æÈíáÚ; Áæ ÈÍÈÒÑ ÑßÚÇÈáÇ; Áæ ÈÈÚíÑ áíÆÈáÇ Èæíæí ÇááÇÍ; æÝí ÇáÓííá: ááÄ Çááá íæÈÈá æÞÈæÑáá áÇÑÇ ÞáÇ ÓÚáæáÇ Úá ÇáÓáÇÈ ÇáæÓØì ÍÈì ÚÇÈÈ ÇáÓáÓ ; æÇááíÇáí ÍÝØÑ Ýí ÑáÓÇá; ÞáÇ Ñæí áÓáá Áá ÑÓæá Çááá Ò ÁÝØÑ æææ Ýí ØÑíÞá Ááí ÝÈí áßÈ æÞÇá: Ááßá áÓÈíæÇ Úíæßá æÇáÝØÑ ÁÞæí áßá ÝÁÝØÑæÇ . æÈÈíá ááÇ Ááá áÇ íÓÈÄÐá Áíí Ýí ÁÍÇÁ ÝÑíÓÈ ÇááÇÍ ÁÐÇ ÈÚíáÈ(ÁÓÈÍÈ ÝÑÓ Úíá); ÞáÇ Ááá áÇ í ÓÈÄÐá ÇáæÇáí Áæ ÇáÓíí Áæ ÇáÓíí Ýí ÁÍÇÁ ÝÑíÓÈ ÇáÓÈÍ ÞÈá ØáæÚ ÇáÓáÓ; ÞÐáß áÇ í ÓÈÄÐá Áíí Ýí ÁÍÇÁ ÝÑíÓÈ ÇááÇÍ; ÝÁÐÇ áÇá ÁÈ æÇÈäá Ýí áßÇá æÇÍí æÁÑÇÍ ÇáÁÈä Áá íÓáí ÇáÝíÑ æÁÈæá áÇÆá Ýáá íÞæá Áíí ÈæíæÈ ÇÓÈÆÐÇá ÇáÁÈä áÁÈíá Ýí ÓáÇÈ ÇáÝÑÓ; æááÝÑÓ Áá ÇáÁÈ Þí ááí ÇÈäá Úá ÇáÞíÇá ááÓáÇÈ áÁí ÓÈÈ Ýí áÝÓ ÇáÁÈ áÆáÇ íÓÚÍ ÇááÇÆáíá - ÇáÐíá áÇ íÓááá ÇáÝíÑ - Áæ áÁá ÁÈÇá áÇ íÑíí ÇáÓáÇÈ. Ýáá íØíÚ ÇáÁÈä ÁÈÇá; ÇááÇÈ æÇÓÍ ÁááÇ ÇáØÇÚÈ Ýí ÇááÚÑæÝ .(1) 1- áÈÝÞ Úáíá; Òíí ÇááÇáÚ (2323); ÁáÚÑ Òíí ÇááÇáÚ ÇáÓÚíÑ ááÄáÈÇáí Ñþá (3967); æÑþá (7379). áÇ ØÇÚÈ áááæÞ Ýí áÚÓíÈ ÇááÇáÞ .(2) 2- ÍíÈ Òíí ÑæÇá Áíáí æÇáíÇá. áÇ ØÇÚÈ ááá

áá íÓÚ Çááá .(3) 3- ÍíË Óíí ÑæÇá Áíáí; æÇáUÑ Óíí ÇáíÇáÚ ÇáÓÚíÑ ááÁáÈÇáí Ñðá (3967)
.æÑðá (7379). æÈÑß ÇáíáÇí áÚÓíÈ æáÇ ØÇÚÈ ááíáæð Ýí áÚÓíÈ ÇáíÇáð
:ÇáÁÓÈÆÐÇá

ÁáÑ ÇáÁÓÈÆÐÇá: æáÓíÇíÈ ÇáÁíÓÇí Ýí áÐá ÇááÓÁáÈ áðæá æÈÇááá ÇáÈæÝíð: Áá ÇáÓíÇÈÈ
ÑÓæÇá Çááá Úáíáá áá íßææÇ ÓÍÉÁÐæáá ÑÓæá Çááá Ó ÈÚÍ Úðí ÇáÑÇíÈ æÁÓÈæÝÇÑ ÇáÁáÈ..
Èá ßÇá ÇÓÈÆÐÇá ÇááÈí Ó ÇÓÈÓÇÑÈ ÈÚÍ Úðí ÇááíÈ Áæ ÈÚÍ ÈÓÍá ÁÓá ÇáÓíÇÈí Ýí
ÇáÚÓæÈ; ÝÝí ÇáííÈ ÇáÓíí ÇáÐí ÑæÇá Áíáí æÇááÓÇÆí Úá áÚÇæíÈ Èá ÍÇááÈ ÇáÓááí Áá ÍÇááÈ
ÁÈí ÇááÈí Ó ÝðÇá: íÇ ÑÓæá Çááá; ÁÑÍÈ ÇáÚÓæ æíÆÈß ÁÓÈÓíÑß; ÝðÇá: áá áß áá Áá; ÝðÇá:
áÚá; ÝðÇá: ÁáÓááÇ ÝÁá ÇáíáÈ Úáí ÑíáíÇ (4); 4- áíá ÇáÁæØÇÑ ááÓæßÇáí(8/37). æÝí ÑæÇíÈ:

.Ááí ÇÓÈÈÈÈÈ Ýí ÚÓæÈ ßÐÇ ; Áí ßÈÈÈ ÇÓáí; áÐÇ ÚáíáÇ ßÇá ÇáíáÇí ÝÑÓ ßÝÇíÈ
ÝÁáÇ ÁÐÇ ÁÐÈÍ ÇáíáÇí ÝÑÓ Úáí ÈÚÍ ÇáÁÓÈæÝÇÑ ÝÁá ÇÓÈÆÐÇá ÇááÈí Ó íÓÈÍ ÚáÇáÈ
:áÝÇð; Ýðí ÍÇÁ Ýí áíßá ÇáÈæÓíá

áÇ ÓÍÉÁÐáß ÇáÐíá íÁáæáá ÈÇááá æÇáíæá ÇáÁíÑ Áá íÇáíæÇ ÈÁæÇááá æÁáÝÓáá æÇááá Úáíá)
ÈÇááÈðíá ÁááÇ ÓÍÉÁÐáß ÇáÐíá áÇ íÁáæáá ÈÇááá æÇáíæá ÇáÁíÑ æÇÑÈÇÈÈ ðáæÈáá Ýáá Ýí
(ÑíÈáá íÈÑííæá
(ÇáÈæÈÈ: 44- 45)

æÁáÇ ÇáíáÝÇÁ ÇáÑÇÓíæá -ÁÈæ ÈßÑ æÚáÑ æÚÈáÇá æÚáí ÑÓí Çááá Úááá- ÝáÇ áÚáá Áá
ÇáÓíÇÈÈ æÇáÈÇÈÚíá ßÇáæÇ ÓÍÉÁÐæááá; æáÇ ßÇá ßá æÇíí íÑíí ÇáÚÓæ Áæ ÇáíáÇí íÁÈí Ááí
ÁÈí ÈßÑ áíÓÈÁÐáá; ÝÇáááá Áá ÈÚðí ÇáÑÇíÈ æÈíÑí ÇáÓÑíÈ; æÁáÑÇÁ ÇááÁááá áá ÈÚÍ
ÇáíáÝÇÁ áÇ áÚáá Áá ÇáÐí ßÇá íáæí ÇáÑÈÇØ Áæ ÇáíáÇí íÑÓá Ááíáá ÓÍÉÁÐáá; æáÇ áÚáá Áá
æÇííÇ áá ÇááÓááíá Ýí ÇáÈÇÑíí ÇáÁÓáÇáí ßáá ðí ÚæðÈ áá ðÈá ÁáíÑ ÇááÁááíá ÈÓÈÈ ÇáíáÇí Áæ
ÇáÚÓæ Èíæá ÁÐáá; æÁááÇ ÓÍÉÁÐá ÁáíÑ ÇáíÑÈ æðÇÆí ÇááÚÑßÈ Ýí ÇáÚÓæ æÇááíæá áá Áíá
ÇáÈáÚíá æÇáÈæÓíð æíÈí áÇ íÝÓí ÇááÑÁ ÇáÐí íáíá Úáí ÇáÚíæ ÍØÈ ÇááÓááíá.æíÓØ ÈÚÓ
ÇáÝðáÇÁ ßÇáÁæØÇÚí ÇáÁÓÈÆÐÇá áá ÇáÁáÇá Ýí ÍÇáÈ Çáíáæí ÇáÐíá íÁíÐæá ÑæÇÈÈáá áá
Ííæá Çáíáí. ðÇá ÇáÑááí Ýí ááÇíÈ ÇááíÈÇí (8/60): íßÑá ÇáÚÓæ ÈÚíÑ ÁÐá ÇáÁáÇá Áæ
:áÇÆÈá; æáÇ ßÑÇáÈ Ýí ÍÇáÇÈ
ÁÐÇ Ýæ È ÇáÁÓÈÆÐÇá ÇááðÓæí -1
.Áæ ÚØ á ÇáÁáÇá ÇáÚÓæ -2

.Áæ ÚáÈ Úáí Úáá Úíá ÇáÁÐá ßáÇ ÈíÈ Ðáß ÇáÈáðíáí -3
áÚáí Ýáðæá: áÐÇ ßáá ÁÐÇ ßÇá ÇáíáÇí ÝÑÓ ßÝÇíÈ; ÁáÇ ÁÐÇ ÁÐÈÍ ÇáíáÇí æÈÚíáÇ (ÝÑÓ
Úíá) ÝáÇ ÁÐá æáÇ ÇÓÈÆÐÇá; ðÇá ÇÈá ÑÓí:(ØÇÚÈ ÇáÁáÇá áÇÓáÈ æÁá ßÇá ÚíÑ Úíá áÇ áá
íÁáÑ ÈáÚÓíÈ; æáá ÇááÚÓíÈ Çáááí Úá ÇáíáÇí ÇááÈÚíá)(1). 1- ÁáUÑ ÝÈÍ ÇáÚáí ÇááÇáß ááÓíí
.ÚáíÓ (1/390)

æáÓíí ÇááÓÁáÈ æÓæíÇ Ýáðæá: Áá ÇáÁÐá æÇáÁÓÈÆÐÇá Ýí ÝÑÓ ÇáßÝÇíÈ ÁááÇ íßæá ÈÚÍ
ÇáßÝÇíÈ Áí ÈÚÍ Áá íßæá Úíí ÇááíÇáíá ßÇÝíÇ ááðíÇá ÈÇáÝÑÓ; ÁáÇ ðÈá Áá ÈíÓá ÇáßÝÇíÈ
ÝÇáíØÇÈ ææíá Ááí ÇáíáíÚ; æíÈÈ Úáí Çáßá; æíÓðØ ÈÝÚá ÇáÈÚÓ; æáÇ ÝÑð Èíá ÝÑÓ ÇáßÝÇíÈ
æÇáÚíá ðÈá Áá ÈÈá ÇáßÝÇíÈ. æðÈá ÇáßÝÇíÈ: áÇ ÁÐá æáÇ ÇÓÈÆÐÇá; æÇáÁÐá
.æÇáÁÓÈÆÐÇá ÁááÇ íßæá ÈÚÍ ÇáÚáá ÈßÝÇíÈ ÇááÓááíá Ýí ÁÑÓ ÇááÚÑßÈ ááðíÇá ÈÇáÝÑÓ
ÈÚÍ áÐÇ ßáá ðí íðæá ðÇÆá:ÈíðáÇ ÇáÁá Áá ÇáíáÇí ÝÑÓ Úíá; æÁáá áÇ ÁÐá æáÇ ÇÓÈÆÐÇá áá
:Áíí ÁÈíÇ Ýí ÇáíáÇí; æáßá ááÇáß ÁÓÆáÈ áááÈ
:áá íáßá ÈØÈíð ÇááÝíÑ ÚááíÇ Ýí áÐá ÇáÁíÇá -1
:áá áíÇáí æáíÓ ááÇáß ÁáíÑ æÇíí -2

¿áá áðÇÈá Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇá æÇáðÇíÈ áíÈáÝæá æáÈÝÑðæá -3
¿áá íðÇÈá ÇááÓáá æííá ÁÐÇ ðÚí ÇááÇÓ -4
¿áá áÓÈÚíá ÈÇáßÝÇÑ ÁÐÇ ßáÇ ÓÚÇÝÇ -5
¿áá áðÇÈá áÚ áÓááíá áíÓæÇ Úáí áÓÈæí áðÈæá áá ÇáÈÑÈíÈ ÇáÁÓáÇáíÈ -6

¿ÇáÓÁÇá ÇáÁæá: ßíÝ áØÈð ÇááÝíÑ ÚááíÇ Ýí áÐá ÇáÁíÇá
íÑí ÈÚÓ ÇááÇÓ Áá ÇááÝíÑ ßáÇ íØáÈ ÇáÁÓáÇá ÈíÈÈ ÈíÑí ÇááÑÁÈ Íæá ÁÐá ÓæíáÇ æÇáááí Íæá
:ÁÐá æÇáíá áÐÇ ÁáÑ ÚÓíÑ ííÇ áÁÓÈÇÈ
.Áá ÁíÈ ÈðÚÈ ÁÓáÇáíÈ áÇ ÈÈÓÚ áÚÓÑ áÚÓÇÑ ÇááÓááíá -1

Áá áÐÇ íÁí Ááí ÇáÁíáÇá ÈÚááíÈ ÇáÈÑÈíÈ ÇáÁÓáÇáíÈ ÇáÈí ÈÚÈÈÑ ÇáÁáá ÈÁÐá Çááá -2
.-ÚÓæíá- Ýí ÁáðÇÐ ÇáÁáÈ

Áá áÐÇ íÁí Ááí ÚááíÈ ÈÝÑíÚ ááÈðÇÚ ÇáÁÓáÇáíÈ ÁÐ ßá æÇíí íÁÈí ááíáÇí Ýí ÝáÓÓíá Áæ -3
.ÁÝÚÇáÓÈÇá ÁááÇ íÈÑß ÈÚÑÈ ááÓíæÚíá æÇáÈÚÈíá æÇáðæáíá æÇáÚááÇáíá Ýí Èáíá
ÇáíæÇÈ: áæ ØÈð ÇááÓááæá ÁáÑ ÑÈáá æáÝðæÇ Íßá ÓÑíÚÈáá Ýí ÇááÝíÑ ÁÓÈæÚÇ æÇííÇ
áÝáÓÓíá; ÝÁá ÝáÓÓíá ÓÈÈØáÑ ááÇÆíÇ áá Çáíáæí æßÐáß Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇá áÇ íØæá ÇáÁáÑ áæ
áÝÑÈ ÇáÁáÈ; æÚáíÆÐ áÇ ÈÓÚÑ ÁáÇßá ÇáíÚÇÈ æáÇ ÈÈíáÑ ÈíæÈáá ÈíÑáí áÓÇÆáá. æáßááÇ
ááÈÚÑ Ýí ßá áÑÈ æáÈðí ááÚÑ Ááí ÇáÁáíá ÇáÁÓáÇáí ÇáÐí æðÚ ÈÍÈ ÓíÑÈ ÇáßÝÇÑ ÈÈí
íÈÈáÚ Èá áÁÈáá ÈíØÈ ÑáÇáÈ æíæáÚ áÈÇáÈ æíæáðÇÈ ÍÑ í æÈÁæáÇÈ ßÈíÑÈ.. ÁááÇ áÝßÑ
ÈÇáÁÓáÇá ÈÝßíÑÇ ÁÓáÇáíÇ ðæáíÇ; ÝáÇ ÈÈÚí áÚÑÇÈáÇ Çáííæí ÇáíÚÑÇÝíÈ ÇáÈí ÑÓáÈáÇ
.ááÇ áÚÇáíÈ ÓÇíßÓ -Èíßæ; Áæ ÍØáÇ Íæá ÁáØæá ÇáÈÑíØÇáí Áæ ÇáÝÑáÓí

Áá ÇÈá áííáÈ ÇáÑæÇ ÇáÁÑíáíÈ Úáí Ííæí ÓæÑíÈ áíÓÚÑ ÈÇáÁáÈáÇá æíÓÈÍ ÈÈÝßíÑá ÇáÁÓáÇáí
Ááí ÇÈá ÇáÚðÈÈ ÇáÁÑíáíÈ - ÇáÈí ÈÈÚÍ ÁßÈÑ áá ÓÈáÇÆÈ ßá ÁßÈÑ áá ÇÑÈÈÇØá ÈÇÈá áííáÈ

INÚÇ ÇáÓæÑíÉ ÇáÉí áÇ ÈÈÚÍ ÚÓÑÉ BíaæÇÈ Úá ÇáÑæÈÇ; áÚ Āä ÇÈà INÚÇ æÇÈà ÇáÚPÈÈ ÇáÁÈàÇà áÓáàÇà æÈÚÈÍÇ; Éá ÞÍ íBæà ÇÈà INÚÇ ÁBÈN ÈÍíÇ æÇáÈÓÇÇ ää ÇÈà ÇáÚPÈÈ ÇáÑÑííÉ

ÇáÓÁÇá ÇáÈÇáí: áá àìÇáí æáíÓ ááÇ ĀáíN æÇÍÍ áÚá àìÇáí æáíÓ ááÇ ĀáíN; æáá íÞá ĀÍĀ Āä ÚĪá ÇÈÍÇ ÇááÓááíá Úáí ĀáíN íÓÞØ ÝÑÓíÉ ÇáĪáÇÍ;Éá áÞÍ ÑÁíÇ ÇááÓááíá ÁíÇá ÇáíNæÈ ÇáÓáíÉíÉ æÇáÈÈÇN íÞÇÈáæá áÚ Āä ĀáÑÇÁáá àĪÈáÝæá æÝí Þá Èáí ĀáíN Āæ ÚÍÈ ĀáÑÇÁ;ÝÝí ÍáÈ ĀáíN; æÝí ĪáÓÞ ĀáíN; æÝí áÓÑ ÁBÈN ää ĀáíN æÈÚÓáá íÓÈáĪ ÈÇáÓáíÉíá Úáí ÁĪæÇááá ÇáĀáÑÇÁ ÞáÇ ÍÓá ää ÓÇæN ÇáÐí ÇÓÈÚÇá ÈÇáÓáíÉíá Úáí ĀáíN

.ÁIN Ýí áON (ONÚÇ) æáá íÞá ĀÍĀ ää ÇáÚáÇÁ Āä áÐÇ ÇáíÇá æáÐÇ ÇáÚÈÇÁ íÓÞØ ÝÑÓíÉ ÇáĪáÇÍ ááíÝÇÚ Úá ĀÑÓ :ÇááÓááíá Èá íÓÇÚÝ æÇÈÈá; æÞáß ÇáíÇá Ýí ÇáĀáíáÓ ÇáÉí ÞÇáÈ ÞáÇ íÞæá ÇáÓÇÚN æÈÝNÞæÇ ÓíÚÇ ÝÞá áíáÉ ÝíáÇ ĀáíN ÇááĀááíá æááÈN

:æÞÇá ĀIN ääÇ íÓáíá Ýí ĀÑÓ ĀáíáÓ ĀáÞÇÈ áÚÈáí ÝíáÇ æáÚÈÓĪ ĀáÞÇÈ äááÈÈ Ýí ÚíN ææÓÚáÇ ÞÇááN íÞí ÇáÈÝÇÍÇ ÓæáÈ ÇáÁÓĪ æáá íÞá ĀÍĀ ää ÇáÚáÇÁ Āáá áÇ ĪáÇÍ Ýí áÐÇ ÇáíÇá; Éá ÞÇá ĀÚíÇá ÇáÚáÇÁ Ýí áÞíáÈ

.ÇáÓÝæÝ Ýí ÇáĀáíáÓ æÞÍ ÈĪáæ ÇááUNÞÈ ää ÞÇÆĪ ÓNÚí áÚá ÇáæáÇíÉ ää ÇáĀáíN ÇáÚÇá ÞáÇ ĪÈÈ íæá äĀÈÈ; ÝÞÇá ĪÇáí .Èá ÇáæáíĪ æÇÓÈáá ÇáÑÇíÉ æĀáÞÐ Çááá Èá ÇáíÓ ÇááÓáá æĀÞÑá Ó æĀÈáí Úáíá æÞÍ íBæà ÇáĀáÇá Āæ ĀáíN ÇááĀáíá ÚíN æáĪáí; æáÐÇ áÇ íÓÞØ ÝÑÓíÉ ÇáÞÈÇá æÇáíÝÇÚ Úá ĀÑÓ ÇááÓááíá; æáÇ äáÈUN ĪÈÈ ĪÞæá ÇáæáÇíÉ ÇáBÈNí æÈÓÈĀáÝ ÇáĪáÇÝÉ; áĀá ÇáæáÇíÉ ÇáÚÇáÈ æÇáĪáÇÝÉ áÇ ÈĀÈí áUNíÇ ÈÇáÈÞÇÝÉ æÇáíNÇÓÉ; Éá ÇáĪáÇÍ ÁÓáá ØÑíÞÈ áíí ÈÓÈĪ ÇáæáÇíÉ ÇáíÇÓÈ -Áí ĀáÇNÈ ÇáÞÈÇá- æáÇíÉ ÚÇáÈ æĪáÇÝÉ; æÇááìÇáíæá íÈÇNæá ĀáíNÇ ááĪáÇÍ ää Èíááá íÓáí ĀáÑáá;æíáá ÓÚÈáá;æíNí Þæíáá Úá ÓÚíÝáá; ÝÝí ÇáííÈ ÇáÓĪí Úá ÚPÈÈ Èá ÚÇáN æÞÇá ää ÑáØá ÞÇá: ÈÚÈ NÓæá Çááá Ó ÓÑÍÈ ÝÓáíÈ ÑĪáÇ ÓíÝÇ ÞÇá; ÝááÇ NíU ÞÇá: áÇ ÑÁíÈ æÈá áÇ áÇááÇ NÓæá Çááá Ó ÞÇá: ÁÚÍÓÈá ÁÐ ÈÚÈÈ ÑĪáÇ Ýáá ĪáÓ áĀáNí Āä ÈĪáÚæÇ áßÇáá ää ĪáÓí áĀáNí (1). 1- ÁÈæ ĪÇææĪ æĀĪáĪ æÓĪĪá ÇáíÇá ææÇÝÞá ÇáÐáÈí; ĀáUN ÇáÝÈĪ

.ÇáÑÈÇáí (41/45) ÝÇáÑÓæá Ó ĪN Óáá Úáí ÈÚíN ĀáíN ÇáÓÑíÉ ÇáÐí ÚÞÍ áá ÇáÑÇíÉ ÈíĪá ÇáÓÑíÝÉ; ÝÞíÝ ÁÐÇ áá íBá ĀáíNÇ ÁÓáÇ Āä ÇáíÇíÉ ÁÓĪ Ááí ĒĀáíN ĀáíN ááĪNÈ ÞÇá ÇÈà ÞÍÇáÈ Ýí ÇááÚáí (8/253): (ÝĀá ÚĪá ÇáĀáÇá ää ĪÁIN ÇáĪáÇÍ áĀá áÓáíÈá ÈÝæÈ

.ÈĒÁíNá) æÁÐÇ ÇÍÈÇN ÇááÇÓ ĀáíNÇ ÝíĪÈ ØÇÚÈá; ĪÇÁ Ýí ÝÈĪ ÇáÚáí ÇááÇáß (1/389): áÞá ÇáÓĪí áíÇNÈ ÁÐÇ ĪáÇ ÇáæÞÈ ää ÇáĀáíN æĀĪáÚ ÇááÇÓ ÑĀíáá Úáí ÈÚÓ ÞÈÑÇÁ ÇáæÞÈ Īáá ÓÈíááá æíNí Þæíáá Úá ÓÚíÝáá ÝÞÇá ÈÐáß ÞIN ÇáĪáĪ æÇáØÇÞÈ. ÝÇáÚÇáN Āä ÇáÞíÇá Úáíá áÇ ĪæÓ; æÇááUNÓ áá ĪNíĪ ÓÞ ÚÓÇ ÇáÁÓáÇá æÈÝNíÞ ĪáÇÚÈá; ÝÝí ÓĪíí áÓáá ÇáííÈ: ÁááÇ ÓÈBæá äáÇÈ æááÇÈ Ýáá ĀNÇÍ Āá íYNÞ ĀáN áÐá ÇáĀáÈ æáæ ĪáíU ÝÇÞÈáæá ÞÇÆáÇ ää ÞÇá ää ÁÈÇBá . æĀáNÞá ĪáíU Úáí NĪá æÇÍÍ ĪNíĪ ÈÝNíÞ ĪáÇÚÈBá ÝÇÞÈáæá

.ÇáÓÁÇá ÇáÈÇáÈ: áá áÞÇÈá Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇá æÇáÞÇíÉ áĪÈáÝæá æáÈÝNÞæá ÇáĪæÇÈ: ĪÈÈ ÇáÞÈÇá Ýí ÁÝÚÇáÓÈÇá áÚ Āä ÇáÞÇíÉ áĪÈáÝæá æáÈÝNÞæá; áĀá ÇáÞÈÇá ĪÝÇÚ Úá ÇááÓááíá ÇááÚÈĪ Úáíáá ää ÞÈá ÇáááíĪá; æáÇ áÇáÚ ää ÇáÞÈÇá áÚ áĪæÚÇÈ ÁÓáÇáíÈ ÓĪ .ÇáÞÝ ÇN ÇáááíĪá ĪíÈ íÚÈÈN ÞÇÆĪ Þá ÍÓÈ ĀáíN ÇáÞÈÇá áÐáß ÇáíÓÈ

.ÇáÓÁÇá ÇáNÇÈÚ : áá íÞÇÈá ÇáĀáÓÇá æĪĪá ÁÐÇ ÞÚÍ ÇááÇÓ :áÚá íÞÇÈá áĀá Çááá ÚÓ æĪá ĪÍÇØÈ æÈíá Ó ÞÇÆáÇ

ÝÞÇÈá Ýí ÓÈíá Çááá áÇ ÈBáÝ ÁáÇ áÝÓß æĪNÓ ÇááĀáíá ÚÓí Çááá Āá íBÝ ÈÁÓ ÇáÐíá ÞYNæÇ) (æÇááá ÁÓĪ ÈÁÓÇ æĀÓĪ ÈáBíáÇ (ÇááÓÇÁ: 48) :ÝÇáÁíÈ ÈĀáN ÇáNÓæá Ó ÈĀáNíá æÇÈÈíá -áĀá ÇáĀáN ÈÇáæĪæÈÚ

.ÇáÞÈÇá æáæ æĪĪá -1 .ÈĪNíÓ ÇááĀáíá -2 æíÐBÑ NÈ ÇáÚÓÈ ÇáíBáÈ ää ÇáÞÈÇá æáæ ÞÝ ÈÁÓ ÇáBÝÇN; áĀá ÇáBÝÇN áÇ ĪÓæá æĪáĪáÇ .ÁáÇ ÈÇáÞÈÇá (æÞÇÈáæáá ĪÈí áÇ ÈBæá ÝÈáÈ æíBæá ÇáĪíá Þáá ááá)

æÈÈNß ÇáÞÈÇá íÓæĪ ÇáONß æáæ ÇáÝÈáÈ æíáÈON ÇáBÝN. æÞÍ Ýáá ÇáÓÍÇÈÈ NÓæÇá Çááá Úáíáá ÇáÁíÈ Úáí ÚÇáNáÇ. ÝÚá ĀÈí ÁÓÍÞ ÞÇá: ÞáÈ ááÈNÇÁ Èá ÚÇÓÈ NÓí Çááá Úáá: ÇáNĪá íĪáá Úáí ÇááONßíá Āáæ íáÞí ÈíĪá Ááí ÇáÈááßÈ; ÞÇá: áÇ áĀá Çááá ÈÚÈ NÓæáá Ó ÝÞÇá: (ÝÞÇÈá Ýí ÓÈíá Çááá áÇ ÈBáÝ ÁáÇ áÝÓß). ÁááÇ ÐÇB Ýí ÇááÝÞÈ(2). 2- (ÇáÝÈĪ ÇáÑÈÇáí(14/8); ÑæÇá ÁĪáĪ æÓĪĪá ÇáíÇá ææÇÝÞá ÇáÐáÈí; æáÚáí (ĀááÇ Ðáß Ýí ÇááÝÞÈ) íÓIN Ááí ÇáÁíÈ: (æĀáÝÞæÇ Ýí

.ÓÈíá Çááá æáÇ ÈáÞæÇ ÈÁííBá Ááí ÇáÈááßÈ...) ÝÈNß ÇááÝÞÈ ææ ÇáÈááßÈ ÞÇá ÇÈà ÇáUNÈí Ýí ÁÍBÇá ÇáÞNÁá (2/954): (æÞÍ ÈBæá ĪÇáÈ ĪÈÈ ÝíáÇ áÝIN ÇáBá ÁÐÇ ÈÚíá ÇáĪáÇÍ Úáí ÇáÁÚíÇá ÈÚáÈÈ ÇáÚíæ Úáí ÞON ää ÇáĀÞØÇN Āæ áíáæáá ÈÇáÚÞN ÝíĪÈ Úáí ÞÇÝÈ .ÇáĪáÞ ÇáĪáÇÍ æÇáíNæĪ ÝĀá ÞONæÇ ÚÓæÇ)

ÝÁÐÇ ÞÇá ÇááÝIN ÚÇáÇ áÚáÈÈ ÇáÚíæ Úáí ÇáĪáÈÈ Āæ ÇÓÈíáÇÆá Úáí ÇáÁÓÇNí ÞÇá ÇááÝIN ÚÇáÇ; æáĪÈ ÇáíNæĪ ĪÝÇÝÇ æÈÞÇáÇ NÞÈÇáÇ æNíÇáÇ ÚÈĪÇ æÁINÇNÇ ....; ää ÞÇá áá ÁÈ

aa ÚiÑ ÁÐää; æää áÇ ÆÈ áá ÍÈi iUáÑ Iia Çááá æÈiáì ÇáÈiÓÈ æÈÍYÙ ÇáíæÒÈ æíÒi ÇáÚiæ
æiÓÈæÐ ÇáÇÒÑi æáÇ ÍáÇY Ýi áÐÇ
ÝíÝi iÓáÚ ÇáæÇíi ÁÐÇ ÐÚi ÇáíáíÚ; iÚái Áái ÁÓiÑ æÇíi ÝiÝiá; æiÚÓæ ÈáYÓá Áá ÐiÑ æÁáÇ
(IáÒ ÚÇÒiÇ

Èá Áá ÐÈÇá ÇááÑÁ æíiá iÑÓi Çááá æiÚiÈá; ÝYi ÇáíiÈ ÇáíÓá ÇáÐi ÑæÇá Áíáí æÁÈæ ÍÇæi ÐÇá
Ò: ÚiÈ ÑÈæÇ áá Ñiá ÚÓÇ Ýi ÓÈiá Çááá YÇááÒá ÁÓiÇÈá YUáá áÇ Úáiá YÑiÚ ÍÈi ÁáÑp Iáá
ÝiÐæá Çááá ÚÓ ælá ááÇÆÈÈá: ÁáUÑæÇ Áái ÚÈiÑ ÑiÚ ÑUÈÈ ÝiáÇ Úái æÓYÐÈ ááÇ Úái ÍÈi
ÁáÑiÐ Iáá

ÇáÓÁÇá ÇáíÇáÓ: áá áÐÇÈá áU áÓááíá áiÓæÇ Úái áÓÈæi áÐÈæá áá ÇáÈÑÈiÈ ÇáÁÓáÇáíÈ
áÐÇ ÇáÓÁÇá iÈæÑ áá ÐÈá ÈUÓ ÇááÇÓ; æÐÓá áááá áíáÓæá;æiÈÓÇÁáæá:ÍiÝ áÐÇÈá áU Ðæá
BÇáÁYÚÇá Ýiáá ÇáÓÇiÐ æYiáá ÇáBÇÐÈ æiáÈÓÑ Èiááá ÓÑÈ ÇáíiÇá æÇááÓæÇÑ (BÇáíiÇá) æÐi
iÈiÚ ÈUÓáá ÓáÇiá; æää ÁáÇÓ æÈUÓÈæá ááÐáÈáá ÇáíáYi æÈUÓáá iUáÐ ÇáÑÐi
æÇáÈæÇÆá; æÐÈá Áá ÁÈiá ÇáíBá ÇáÓÑÚi ÁÐæá: ÁÑæái ÓUÈÇ áÓááÇ Ýi ÇáÁÑÓ íáæ áá áÐá

ÇáÁáæÑ; Ýáá æÈÑB ÇáBÝÇÑ Ýi Bá ÁÑÇÓi ÇááÓááíá áÁá áÐá ÇáÁáæÑ ææiáÈÈ
ÇáíæÇÈ: íÈ ÇáÐÈÇá áÁá ÇáÐÈÇá áÈái Úái ÍYÚ ÁUÚá ÇáÓÑÑiá; ÝááÇáB ÇáBæÇÚi ÇáYÐáiÈ Ýi
áíáÈ ÇáÁiBÇá ÇáÚiáíÈ ÇááÇiÈ ÑÐá (26): (íÈiáá ÇáÓÑÑ ÇáíÇÓ áíYÚ ÇáÓÑÑ ÇáÚÇá); æYi
ÇááÇiÈ ÑÐá (27): (ÇáÓÑÑ ÇáÁÓi iÓÇá ÈÇáÓÑÑ ÇáÁiY); æYi ÇááÇiÈ ÑÐá (28): (ÁÐÇ ÈUÇÑÓÈ
áYÓiÈÇá ÑæÚi ÁUÚáááÇ ÓÑÑÇ ÈÇÑÈBÇÈ ÁiYááÇ); æYi ÇááÇiÈ ÑÐá (29): (íÈÇÑ Ááæá
ÇáÓÑiá)

ÝáÇ Èi áá ÇiÈiÇÑ Ááæá ÇáÓÑiá: ÁiááÇ ÁUÚá ÓÑÇ ÇÓÈiáÇá ÇáÑæÓ Úái ÁYÚÇáÓÈÇá
æÈiáíááÇ Áái ÈáÇi BÝÑ iááÚ ÝiáÇ ÇáÐÑÁá æÇáÁÓáÇá Áá ÇáíáÇi áU Ðæá Ýiáá ÐææÈ æÁiÓÇá
iÐæá ÇÈá ÈiáíÈ Ýi áíáæÚ ÇáYÈÇæi (28/506): æááÐÇ BÇá áá ÁÓæá Ááá ÇáÓáÈ æÇáíáÇÚÈ
ÇáÚÓæ áU Bá ÈÑ æYÇiÑ; ÝÁá Çááá íÁií áÐÇ Çáíiá ÈÇáÑiá ÇáYÇiÑ æÈÁÐæÇá áÇ ÍáÇp
ááá; BáÇ ÁiÈÑ ÈÐáB ÇááÈi Ó; áÁáá ÁÐÇ áá iÈYÐ ÇáÚÓæ ÁáÇ áU ÇáÁáÑÇá ÇáYiÇÑ Áæ áU
ÚÓBÑ BÈiÑ ÇáYiæÑ ÝÁáá áÇ Èi áá Áií ÁáÑiá

ÁáÇ ÈÑB ÇáÚÓæ áUáá; ÝiáÓá áá ÐáB ÇÓÈiáÇá ÇáÁiÑiá ÇáÐiá áá ÁUÚá ÓÑÑÇ Ýi Çáíiá
æÇáíáÇi; æÁáÇ ÇáÚÓæ áU ÇáÁáiÑ ÇáYÇiÑ ÝiíÓá ÈÐáB ÍYÚ ÇáÁYiÑiá æÁÐÇáÈ ÁBÈÑ
ÓUÇÆÑ ÇáÁÓáÇá; æÁá áá íáBá ÁÐÇáÈ íáíUáÇ; ÝáÐÇ áæ ÇáæÇiÈ Ýi áÐá ÇáÓæÑÈ æBá áÇ
ÁÓÈááÇ; Èá BÈiÑ áá ÇáÚÓæ ÇáíÇÓá áU ÇáíáYÇá ÇáÑÇÓiá áá iÐÚ ÁáÇ Úái áÐÇ Çáæíá; æÈÈÈ
Úá ÇááÈi Ó: Çáíiá áUÐæi Ýi áæÇÓiáÇ ÇáíiÑ Áái íæá ÇáBíÇáÈ; ÇáÁiÑ æÇááUáá ÝáÇ ÍÇææÇ
áÓááíá íÈ ÇáÐÈÇá áUáá; æÇáÑÇiÈ Ýi ÁYÚÇáÓÈÇá ÁÓáÇáíÈ; æÇááíY ÇááUáá áæ ÁÐÇáÈ Iiá
Çááá Ýi ÇáÁÑÓ; æáæ ÐÇÈá ÇááÓááæá Ýi ÝáÓØiá ááÇ ÓÇUÈ ÝáÓØiá ÑÚá ÇááYÇÓi ÇáÈi BÇáÈ
Ýi ÇáÈiÇiÈ; æÐÈá Áá íYÓi ÇáÁáÑ ááÇÆiÇ æáíiá iæÑi iÈÓ æáÇiY iæÇÈáá æÇáÁÈ BæÓi
æÁáÈÇááá

æÁáÇ ÐÇiÈ ÇáíáÇi ÇáÁYÚÇáí ÝBááá ÓÇÆæáá áÓæáá iÐiáæá ÇáÓÚÇÆÑ æiáÇiæá ÈÇáÁÓáÇá
íÈ ÇáÐÈÇá áU Ái Ðæá áÓááíá áÇ ÍÇææÇ áÓááíá áááÇ BÇá YÓBáá æYiæÑáá; ÁÐÇ BÇá ÇáÐÈÇá Ói
ÇáBÝÇÑ Áæ Ááá ÇáBÈÇÈ Áæ Çáááíiá; iÐæá ÇáÓæBÇáí Ýi áíá ÇáÁæØÇÑ (8/44): (æÈiæÓ
ÇáÁÓÈÚÇáÈ ÈÇáYÓÇp Úái ÇáBÝÇÑ ÁiáÇÚÇ)

ÇáÓÁÇá ÇáÓÇiÓ: áá áÓÈÚiá ÈÇááÓÑBíá ÁÐÇ BáÇ Ýi ÍÇáÈ ÓUY
iÑi ÈUÓ ÇááÇÓ ÇáÁÓÈÚÇáÈ ÈÁáÑiBÇ æÈÇáíæá ÇáÚÑÈiÈ Ýi ÇáíáÇi ÇáÁYÚÇáí.
æÇáÁÓÈÚÇáÈ ÈÑæÓiÇ Ói Çáíáæi Ýi ÝáÓØiá;æáÐÇ ÇááæÚ áá ÇáÁÓÈÚÇáÈ iÑÇá ÈÇÈYÇp
ÇáYÐáÇá æÈÓiÚ ááíY ÇáíáÇi ááÇÆiÇ ; æYi ÇááÓÁáÈ ÁiÇiÈ æÈUÇÑÓÈ; Ýáá ÇáÁiÇiÈ
:ÇááÇáUÈ ááÁÓÈÚÇáÈ

íiÈ Ýi Óiíi áÓáá Ðæáá Ó ááÓÑB íæá ÈiÑ: ÝÇÑiÚ Ýáá ÁÓÈÚiá ÈáÓÑB .(1) 1- áíá ÇáÁæØÇÑ -1
(7/128)

íiÈ ÁiÑ: ÁáÇ áÇ áÓÈÚiá ÈÇááÓÑBíá Úái ÇááÓÑBíá .(2) 2- ÑæÇá Áíáí æÇáÓÈÑÇáí; ÐÇá -2
ÇááíÈái Ýi áíáÚ ÇáÓæÇÆi: ÑiÇá Áíáí æÇáÓÈÑÇáí ÈÐÇÈ. æááÇáB áÓ Óiíi Áá ÓYæÇá Èá ÁáiÈ
.ÐÇÈá áU ÑÓæá Çááá Ó æáæ BÇYÑ

ÐÇá Çááææi Ýi ÈáÐiÈ ÇáÁÓáÇá æÇááÚÇÈ ÑÐá (263): (ÓYæÇá Èá ÁáiÈ Óái ÍáíáÇ áU ÇááÈi Ó
BÇYÑÇ) æÐi ÇÓÈÚÇÑ ÑÓæá Çááá Ó íæá Íáíá iÑæÚ ÓYæÇá Èá ÁáiÈ æÐÇá áá Ó: ÚÇÑiÈ áÁiÇÈ .

(3) 3- íiÈ Óiíi ÑæÇá ÇáíÇBá; ÁáUÑ Óiíi ÇáíÇáU 3862. æÈÈÈ Úái Ááá ÇáÓiÑ Áá ÐÓáÇá iÑi áU
ÇááÈi Ó íæá Áií æÐÈá ÈáÇÈÈ áá íááÈ áæÇá ÇááÓÑBíá æÐÇá Ó Úá ÐÓáÇá: Áá Çááá áíÁÓÑ áÐÇ
. Çáíiá ÈÇáÑiá ÇáYÇiÑ

æÈáÇá Úái áÐÇ ÇáÈÚÇÑÓ ÝÐi ÇiÈáY ÇáYÐáÇá Ýi ÇáíáÚ Èiá ÇáÁiÇiÈ áááÇ: Áá ÇáÁÓÈÚÇáÈ
ÈÇááÓÑBíá BÇáÈ ááææUÈ Èá ÑiÓ ÝiáÇ; ÐÇá ÇáíÇYU Ýi ÇáÈáiÓ: æáÐÇ ÁÐÑ ÈáÇ æUáiá áÓ
ÇáÓÇYÚi(4). 4- áíá ÇáÁæØÇÑ (8/44). æÐi ÇÈYp ÇáYÐáÇá ÇáÁÑÈÚÈ Úái iæÇÓ ÇáÁÓÈÚÇáÈ
:ÈÇáBÝÇÑ ÈÓÑæØ

Áá íBæá íBá ÇáÁÓáÇá áæ ÇáÚÇáÑ; Ái íBæá ÇááÓááæá ÁÐæi áá áíáæÚ ÇááÓÑBíá ÇáÐiá -1
.ÇÓÈÚÇæÇ Èáá æÇááÓÑBíá ÇáÐiá iÐÇÈáæáá; ÈiíÈ áæ ÇÈYp ÇáBÝÇÑ íáíUÇ ÚáÈáá ÇááÓááæá

.Áá íBæá ÇáBÇYÑ ÍÓá ÇáÚá ÈÇááÓááíá æÈÁáá ÍiÇáÈáá; æiÚÑY ÐáB áá ÍáÇá áUÇááÈá -2
.Áá íBæá ÇááÓááæá ÈiÇiÈ Áái ÇáBÇYÑ Áæ ÇáBÝÇÑ ÇááÓÈÚÇáÈ Èáá -3

:Á - ÑÁi ÇáíáYiÈ

ԲՇԱ ԲԻՆ Ե՛ ԳՐՈՒ(1): 1- ՕՆԻ ԲԵՇԵ ԳՐՈՒՆԵ ԿՐՆԵ (152). (ԳՇ ԵՂՕ ԵՂԶ ԻՕԵՄԻԱ ԳՂՕՂԶԶԵ ԵՂԶԶ
ԳՂՆԲ ՍՈՒ ԶԶԳ ԳՂՆԲ ԱԾԳ ԲՇԱ ԻԲՈ ԳՂՂՂԳՇԱ ԶԶ ԳՂՂԳԵ)
ԶԲՇԱ ԳՂՂՂՂ(2): 2- ԱԻԲՇԱ ԳՂՂՂԱ ԶՂՂՂՂ. (ԲՇԱ ԱՂՂԵՂԳ: ԳՇ ԵՂՕ ԵՇԱՂՂՂՂԳԵ
ԵՇԱՂՂՂՂԱ ՍՈՒ ԲԵՇԱ ՍԻՂԶԶ ԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱԶԳ ԶԵԻ ՍՂՂԶԳ ԲՇԱ ԻԲՈ ԳՂՂՂԳՇԱ ԶԶ
.ԳՂՂԳՂ)
:Ե- ԳՂԳՂԳԻԵ

ԲՇԱ ՇԵՂ ԳՂՂՂՂ(3): 3- ԳՂԶԶԶԵ (2/40).(ԶԳՇ ԱՂՂ ԶԶ ԻՕԵՄԻԱԶԳ ԵՂԶ ԻԾԵՂԶԶ ԶՂԶԶ ԱՂՇ ԱՂ ԻԲԶԶ
ԶԶԳԵԻՂ ԱԶ ԻԶԳ ; ԿՂՇ ԱՂՂ ԵԾԱԲ ԵՂՂՇ)
ԶԲՇԱ ԶՇԱԲ(4): 4- ԳՂՂՂՂԵԻ (8/100).(ԳՇ ԱՂՂ ԶԶ ԻՕԵՄԻԱ ԵՇԱՂՂՂՂԱ ՍՈՒ ԳՂՂՂՂՂԱ ԱՂՇ ԱՂ
ԻԲԶԶԳ ԻԶԳ)
:ԻՂ- ԳՂՂՂՂԻԵ

ԲՇԱ ԳՂՂԶԶ(5): 5- ԶՂՂԻԵ ԳՂԶԻՇԻ (8/58); ԶԵԲԶԶԵ ԳՂԶԶԶՂ (19/28).(ԶԶԶԱՂԳՇ ԱԶ ԶՇԶԵՂ
ԳՂՂՂՂԳԵ ԵԲԿՇՂ ԶԶԶ ԱՂԶ ԻՂԵ ԲԱՂ ԻՂՂԿ ԻՂՂ ՂԱԶԶ ԿԻՂԶԶ ԿԻՂԶՂՂՂԳԵ
.ԳԻԵԻՇԻՇ ԶԶ ԶԶԶ ԻԶԵ ԱԶ ԲԵՇԱ ԶԶԶԳ)
:Ի- ԳՂԶԶԶԻԵ

ԲՇԱ ՇԵՂ ԲԻՇԱԵ(6): 6- ԳՂՂՂՂ: 8/414).(ԶՂՂ ԱԶԶ ԳՇ ԻԶԱ ՍՈՒ ԻԶՇՂ ԳՂՂՂՂԳԵ ԵՇԱՂՂՂՂ; ԵՂ ՂԶԻ
ՍՂ ԱԶԶ ԱՂԶ ԻՂԶԶ ԶԶԳԿՂՂ ԶԶ ԳՂՂՂԶԶ ԱԾԳ ՍՂՇ ԶՂՂ ԳՂՂՂԳՇ ԻՂՇԿ ԶԶԶԶՂՂ ԳՂԶԻՂ ԳՇ ԻՂԶԶԶ
ԶԶ)
ԲԵԻՂ ԶԶ ԳՂԲԵՇԵ ԻՂՂԶԶ ՍՂԶԳ ԻԲԵԶԶ ՍՂ ԻԶՇՂ ԳՂՂԶԶ ԶԻՇՂՂԶԶ ԵՇԱՂՂՂՂ ԳՂՂՂՂԶԶ ԻԶԶ
ԶՂՂԿԵ ԳՂՂՂՂԱ ԳՂԵՇՂԻԵ ԶԶԶՂՂ; ԿՂՇ ԵԻ ԶԶ ԶՂՂԿԵ ԳՂԵԻՂ ԿԻ ԳՂՂՂՂ ԳՂԶԳԻԵ ԿԻ
:ԳՂՂՂԱ ԻԵԻ ԶՂԶԵ ԱԻԵ ԳՂՂԿ ԿԻ ՕՂՂԵ ԳՂԶԶԶԵ
(ԶԲՇԵՂԶԳ ԳՂՂՂՂԱ ԲՇԿԵ ԲՇԱ ԻԾԵՂԶԶԶ ԲՇԿԵ ԶՇՂԶԶԳ ԶԶ ԳՂԶԶ ԶՂՂ ԳՂԶԶԶԻԱ)
(ԳՂԶԶԶԵ: 26)

(ԿՇԲԵՂԶԳ ԳՂՂՂՂԱ ԻԶԵ ԶԻԶԶԶԶ ԶԻԶԶԶԶ ԶՇԻՂՂԶԶ ԶՇԲՂՂԶԳ ԶԶԶ ԲՂ ԶՂՂԻ)
(ԳՂԶԶԶԵ: 5)

ԿՇԻ ԲՂՂ ՇԵՂ ԳՂՂԱ ԿԻ ՂՇԻ ԳՂՂՂՂ ԶԶ ԳՂԶՂՂ ԲՇԱ ԶԻՂԳՇ ԿԻ ԶԵՇ ԳՂՂՂՂԶԶ; ԵՂ ԶԶԶԶԶ ԿԻ ՍՂԻ
ԳՂԶԶԶԶ; ԵՂ ԶԶԶՂՂ ԵՂ ԶՂ ԶԶ ԵՇԻԱԶԶ ԵՇԳՂԵՇԱ; ԵՂ ԶԶԶՂՂ ԶՂՂՂՂԱ ԲՇԿԵ
ԶԻԲԶ ՇԵՂ ՍՇԵԻԶԱ -ԻՇՂԻԵ ՇԵՂ ՍՇԵԻԶԱ (3/239): ԱՂԶԶ ԶԶ ԳՂՂՂՂ ԵՇԳՂԵՇԱ ԶՂՂ ԶՂՂԵՇՇ ԿՇԻ ԲՇԱ
:ՂՂԶԶ ԳՂԶԶ Ղ ԶԶԶՂՂ ԶԶԶԳ ԵՇԱԵԶԶԶ ԶՇԱՂՂՂՂ. ԻԲԶԶ ԵՂՇԱԻ
(ԿՇՂԻՂ ԵՇՇ ԵՂԶՂ ԶՂՂՂՂ ԶՂՂՂՂՂ)
(ԳՂԶԶ: 94)

.ԵՂ ԵՇԱՂՂՂԱԵ ԵՇԱՂԻՂԱ
(ԱԻՂ ԱՂԻ ՂԵԶԱ ՂԵԲ ԵՇԱԻԲԶԵ ԶՇԱԶԶՂՂԵ ԳՂԻՂԶԵ ԶԻՇԶԶԶ ԵՇԱԵԻ ԶԻ ԱԻՂԱ)
(ԳՂԶԶ: 125)

:ԵՂ ԱԾԱ ԶԶԶ ԵՇԳՂԵՇԱ
(ԱԾԱ ԶԶԶԶ ԻԾԵՂԶԶԶ ԵՂԶԶԶ ԶՂԶԶԶ ԶՂԶԶ ԶՂԶԶ ԶՂԶԶ ԶՂԶԶԶ ԶՂԶԶԶ)
(ԳՂԶԶ: 38)

ԵՂ ԱՂՂԶԳ ԵՇԳՂԵՇԱ ԱՂ ԲՇԶԶԶԶ: (ԿՂԶ ԲՇԶԶԶԶ ԿՇԲԶԶԶԶ ԲԾԱԲ ԻՇՇԱ ԳՂՇԿՂՂԱ); ԵՂ
ԶՂՂԶԳ ԵՇԳՂԵՇԱ ԵՂՂՂ ԳՂՂՂՂ ԳՂՂՂՂ
(ԿՂԶՇ ԳՂՂՂ ԳՂՂՂՂ ԳՂԶՂՂ ԿՇԲԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԻԶԵ ԶԶԶԶԶԶ)
(ԳՂԶԶԶԶ: 5)

: ԵՂ ԱՂՂԶԳ ԵՂ ԶՂՂՂՂ
(ԶԲՇԶԶԶ ԿԻ ՂԵԶԱ ԳՂԶԶ ԳՂԶԶ ԻԾԶԶԶԶ ԶԶԳ ԵՂՂԶԶԶ ԱՂ ԳՂԶԶ ԳՇ ԻԶԶ ԳՂՂՂՂԱ)
(ԳՂԶՂՂ: 190)

ԶԶԳՇ ԳՇ ԵԻ ԶԶ ԶՂՂԿԵ ԳՂՂՂԱԵ ԳՂՂՂԱԵ ԳՂԶԶ ԶՂԶԶ ԿԻՇ ԳՂԶԶԶ; ԶԶԳ ԵԻ ԶԶ ԳՂՂՂՂՂ ԳՇԵԻՇԱ
ԱՂԶ ԳՇ ԵԶՂՂ ԳՂԶԶԶՇՇ ԳՂՂՂՂՂԵ ԿԻ ԶՂՂՂԱ ԳՂԶՂԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԲԵՂ ԱՂ ԻԲԶԶ ԶՂԶՂԶԶ ԲԻՇԱ
ԶՂՂՂՂԱ ԻԶԶ ԶԶԶԶԶԶ; ԶԶԳՇ ԻԶԶ ԳՂԶՂԶԶ ԳՂՂՂՂՂԱԵ ԿԻ ԱԶԶԶԶ ԶՂՂՂԱՇ ԿԻ ԳՂԶԶԶՇՇ
ԳՂՂՂՂՂԱ ԿԻ ԶՂՂՂՂՂԱ ԵԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶՇ ԶԶԶԶԶՇ ՍՂԻ ԳՂԶՇՇ ԶԿՂԶԶԶԶ ԶԶԳ ԻԲԶԶ ԶՂՇ
ԲՇԶԶԶ; ԶԶՂԻՂ ԳՂԶՂԶԶ ԿԻ ՍՂՂՂ ԳՂՂՂՂՂԱԵ ԳՂՂՂՂՂԱԵ ԶՇԱԶԶԶԶԱ ԳՂԶԶԶԶԶ. ԶԶԶԱ ԳՂԶԶՂՂ
ԵՂԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԳՂՂՂՂԱԵ (ԲԱ ԻՇ ԱԶՇ ԳՂՇԿՂՂՂԱ ԳՇ ԱՂՂԶԶ ԳՇ ԵՂՂԶԶ ԶԶԳ ԶԶԶԱ ԶՇԶԶԶ ԿՇ
ԱՂՂԶԶԶ) ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂԶԶ ԳՂԶԶ ԶՂԶԶ ԶՂԶԶ ԶՂԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶԶ
(ԳՂՂՂՂԱ
(ԳՂՂՂՂՂ: 195-196)

ԳՇ ԵԻ ԶԶ ԱՂՂՂԱ ԳՂԶԶԶԶԱ ԶՇՂՂՂԱԳՇ ԳՂԶՂՂԶԶ ԻԶԶ ԻՂԶԶ ՍՂԶԶ ՍՂԶ ԶՂՂ ԳՂԶԶԶ; ԶԶՂՂԱ
ԱՂՂՂՂԱ ԿԻ ԳՂՂՂՂ ՍՂԻ ԳՂԶԶԶԶ. ԶԶԶՇՇ ԲՇԱ ԶԶԶՂՂ ՂՂԶԶ ԳՂԶԶ Ղ ԳՂԶՇՇԶ ԶՇԱՂՂՂՂԶԶ ԶՂԶ ԿԻ
ԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԲԻՇԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶԶ
ԳՂՂՂՂԱ; ԱՂՇ ԵՂԶ ԶԶԶԱ ԶԶԶԶ ԳՂՂՂՂԱ ԿՂՇ ԶՇԱՂՂ ԶԶ ԶՂԶՂՂՂՂԱ ԶՂՇ ԶՇԱՂՂՂՂՂԱ
ՂՂՂՂՂ ԶՂԶՂՂՂԱԵ ԶՂՂՂՂՂՂ

ԳՂԶԶԶ ԳՂԶՂՂԱ ԿԻ ԶԶՇՇ ՂՂԶ ԶՂՂՂՂՂ ԿՂԶԶԶ ԶԶ ԱԻՇՂԱ ՍՂԻ ՂՂԶ ԳՂԶԶԶԶԶ ԶԶԶԶԶ ԶԶ
ԱԻՇՂԱ ԱԾԳ ԲՇԱ ԳՂՂՂՂԶԶ ԿԻ ՂՂԶ ՂՂԶ; ԶԶԶԶԶ ԶԶ ԶԶ ԻՂՂ ԳՂՂՂԱ ԶԶԶԶ ; ԶԲՇԱԶԳ: ԶՂԶԶ ԶԶ

Ḑáḑ ḁŌáíÉ áááŌááíá; æáḑá ÈŌÑŦ Ḃá áç ÈÈŌää ÇááŪÇáíÉ ŌÑŦÇ íÈŦá ÇááŪÇáíÉ Ḃæ íŸŌíáç :æääáç

áç íḑŌ Ḃá áç ÈÈŌää ÇááŪÇáíÉ ŌÑŦÇ Ḃíá ÇŪÈÑÇŸ Ḃæ ḂḑÑÇÑ ÇáḑŸÇÑ ÈŌÈÑ ḁá ḂÑÇŌí -1 ÇááŌááíá(1) 1- ááçíÉ ÇááíÉçì (8/58). áḂá ḂÑŦ ÇáḂŌáÇá áíŌÉ áÁíí Ḃáç íḑ ḁÁíí Ḃá íŸÇæŌ Ḃáíáç; æáḑÇ ÇáŌÑŦ íÈŦá ÇáŪḑí; áḂá ÇáḂÑŦ ááá Èá ááḂŌáÇá; Ḃáç íḑŌ ḁÁíí Ḃá íÈŌÑŸ Ḃí ááḑ ḂíÑá æáç ÈíŪ áçÈá Ḃíá Ḃíáç áç íáḑ; æáḑÇ ÈÇááŌÉÈ ááÑæŌ áç íḑŌ ÇáÈŸÇæŌ ḁŪáá íÈí .íáŌíÉæç ḁá ḑá ŌÈÑ ḁá ḂÑÇŌí ḂŸŪÇáŌÉÇá; æáç ḁŪ Çáíáæí ḂÈíç Ḃí ḂáŌŦíá ḂḑÇ ÈŪíá Çáíáçí ÈŦá ÇáŌáí ḑáç ḂḑÇ Ḃíá ÇáŪíæ ḂÑŦ ÇááŌááíá Ḃæ ḑç ḐÇáÈç ááá; íçá Ḃí -2 ḂÉí ÇáŪáí ááÇáḑ (1/982) Ḃí ÇáŌáí æÇááŪÇáíÉ Ḃí ÇááŪíçÑ -Ḃí ÈçÈ Çáíáçí- áç ḁŌá: (ḂæḑŪ ÇáíáíŸÉ ÇáŌáí ḁŪ ÇááŌÇÑí æÇááŌááæá áç íÑæá Ḃáç Çáíáçí ḂááÇíáÈá ḁḁæŌÉ æŸŪáá ḁÑíæí) ; æííÈæç ÈŪíá Çáíáçí Ḃí æŌŪ ḁá íŌ Ḃíá ÇáŌáí; ḑáç áæ ḑçá ÇáŪíæ ŪçáÈç Ḃáí ÇááŌááíá; æḑá áç ḁḑá Ḃí ÈŪíá ḂÑŦ Çáíáçí ḁçáŪ ḁá ÇáŌáí áçŌÉáŌçáá ḂÈŦçá ḂÑŦ ÇáŪíá Çáḑí ææ Çáíáçí .ÇááŌáæÈ Ḃíá ÇáŌŌÉḁḑḑ

ḁḑá ÇáḑçŌí çÈá ḂŌí ÇáḂÉŸçḑ Ḃáí Ḃá Çáíáçí ḂḑÇ ÈŪíá Ḃḑæí ḁá ÇáḑáçÈ Ḃáí ííÉ ÇáŸÑíŌÉ; áḂá Çáíáçí Ḃá ÈŪíá ḑçá Ḃáí ÇáŸæÑ; æÇáíí ḑí ḑíá Ḃíá Ḃáá Ḃáí ÇáÈÑÇíí; ḂçáŌáí ÇááḑḑæÑ ííÈ ḁḑá áḂáá ÈḁḑÈŌí ÇáŌÑŪ ḂíÑ ḁáÈÑá Ḃíḑáá ḂíÑ áçŌá Ḃáí ḁá íḑḑ ḂŌæá ÇáŌÑíŪÉ; æÇáŌáí ÇááḑḑæÑ Ḃíá ÈÑḑ Çáíáçí ÇááÈŪíá æÈÑḑ Çáíáçí ÇááÈŪíá ḁáÈáŪ æḑá ḁáÈáŪ .ḂíÑ áçŌá

ḑá ŌÑŦ ÈŌää ÈŪŦíá ḂŌíŪÉ Çááá Ḃæ Ḃááçá ŌŪçæÑá Ḃáæ ÈçŦá; Ḃáç íḑŌ ááÑæŌ Ḃá -3 .íÈííæç Ḃí ḁŪçá Çáíḑá; áḂá ḁḑÇ ḂŸŌçí ááíáçí æáíŸá

áç íḑŌ Ḃá íÈŌää ÇáŪḑí ŌÑŪç Ḃíá Ḃḑáçá áááŌááíá Ḃæ íŌŪÑ Èḁḑç; ḑáç íçá Ḃíá ÇáííÉ Ḃá -4 ÇáŌáÑí(1) 1- ḂŪáçá ÇáŌáá (12/8): (ḑçá: ááç çŌÈí Ḃáí ÇááçŌ ÇáÈáçá ÈŪÈ ḂŌæá Çááá Ō Ḃáí ḂíáÉ Èá íŌá Èá íáíŸÉ Èá ÈíÑ æḂáí ÇáíçÑÈ Èá ḂÈí ḂæŸ ÇááŌáí -æááç ḑçæíç ḂŸŸçá- ḂáŪçááç ÈáÈ ÈáçÑ ÇááíáÉ Ḃáí Ḃá íÑíŪç Èáá ḁŪááç Ḃáá æŪá ḂŌíçÈá; ḂíÑí Èíáá æÈíááç ÇáŌáí; æáá ÈḑŪ ÇáŌáçíÉ; Ḃááç ḂÑçí ḑáḑ ÈŪÈ Ḃáí ŌŪí Èá ḁŪçḑ æŌŪí Èá ḂÈçíÉ ḂçŌÉŌçÑááç Ḃíá ḂḑḑÑ ÇáííÉ ḁŸŌáç æŸíá: ḑí Ḃáááç Ḃá ÇáŪÑÈ ḑí ḂáÈḑá Ḃá ḑæŌ æçííÉ; Ḃáá ÈÑæá Ḃá ḁíŸŪ Ḃáíáá Ōíæç ḁá ÈáçÑ ÇááíáÉ; ḑçáæç: íç ḂŌæá Çááá Ḃá ḑáÈ ḑáÈ Ḃá Ḃáí ḂÑḂáíḑ ḁÈÈŪ; ḑáç áç ḁíŸŪ Ḃáíáá ÈáÑÈ Ḃáç ÈŌÑí Ḃæ ḑ Ḃí æáíá ḑŸçÑ ḁḑí ḂŪŌáç Çááá ÈçáḂŌáçá; ḂŌÑ ÇááÈí Ō Èḑæááá)(1). 1- ḁÑŌá ḑæí. æḑí ŌŪÑ ÇáḂáŌçÑ ḁá ḁḑÇ Ḃá Ḃíá Ḃḑáçáç .ááá; æáḑÇ íçá Ḃí ÈŪŌ ÇáÑæçíçÈ: áç ḁŪŦíḑá Ḃáç ÇáŌíŸ :Ḃá áç íÈŌää ÇáŪḑí ŌÑŦÇ ííçáŸ ÇáŌÑíŪÉ ÇáḂŌáçáíÉ ḁÈá -5 Ḃ- ḂḑÑÇÑ ÇááŌÑḑíá ÇáŌḑá Ḃí ḂÑŦ ÇáíÑáíá; áḂáá Ḃí ÇáííÉ: ḂíÑíæç Çáíáæí æÇááŌçÑí ḁá .íŌíÑÈ ÇáŪÑÈ (1). 1- Ḃæçá ḁŌáá -çáŸÉí ÇáÑÈçáí (14/120)Ū .È- Ḃæ ḂÑíçŪ ÇáÑáÉ ḁŌááÉ Ḃáí ÇáḑŸçÑ (Ḃáá ḂááÈáæáá ḁḂááçÈ Ḃáç ÈÑíŪæáá Ḃáí ÇáḑŸçÑ áç ḁá íá ááá æáç ḁá íáæá ááá) (ÇáááÈíáÉ: 10)

Ḃáç ḂÑíçŪ ÇááŌáá Ḃáí ÇáḑŸçÑ; Ḃḑí çíÈáŸ ÇáŸḑáçá Ḃíá; ḂÈŪŌää ḂíçŌ ḂÑíçŪá ḑíçŌç Ḃáí ŌÑŦ ÇáííÉíÉ; æáḑá ÇáŸḑáçá ÇáḂíÑíá Ḃííæç Ḃíá íæçŌ ḁḑÇ .ÇáŌÑŦ Ḃáç ŌÑŦ ÇáííÉíÉ .Ḃáæ íçŌ ÈçáÑŌæá Ō; áḂáá Ḃáá Ḃá Çááá ŌíŪá ááá ḁíÑíç .æáḑÇ áæ ÇáÑçíí Ḃá ÇáÈÑçá Èá ḂçŌÈ ḑçá: æçíŪ ḂŌæá Çááá Ō ÇááŌÑḑíá íæá ÇáííÉíÉ Ḃáí ÈáçÈ -áá ḂÈçáá ḁá Ḃáí ÇááÈí Ō áá íÑíáá; æáá ḂÈí ḁááá Ḃíáá; ḑçá Ō: ḁá ḑáÈ ḁáç Ḃáíáá ḂáÈŪíá Çááá (1). 1- ḁÈŸḑ .Ḃáíá æŌçí ḁŌáá ḁá íÑí ḁááá ŌíŪá Çááá áá ḁíÑíç .ÇáḑḑŌÈí (8/39)

æáç íḑŌ ḑḑáḑ Ḃá íÈŌää ÇáŪḑí ḂŪáçÑ ŌŪçæÑ ÇáḑŸçÑ Ḃíá Èáçí ÇááŌááíá ḁÈá ÇáŌáçí ááá -6 ÈÈáçá ÇáḑáçæŌ æÇáḂííÑÈ Ḃæ ḂÑŌçá ÇááÈŌÑíá Çáḑíá íŸÈæá ÇááŌááíá æíŸŌíæá ḂḑçáÈáá æíçŌÉ Ḃí íŌíÑÈ ÇáŪÑÈ æŪáíá: Ḃçáíá ÇáŌíçŌí æÇááŸçæŌçÈ Ḃí ḂáŌŦíá ÈçŦáÉ ÈŌáçáç :ḂŌáíç áç íáíḑáç ÇáḂíçŌÈ æáç ÇáÈŌíí; Ḃáç Ḃí ḂŸŪçáŌÉçá ḂÈíæŌ ÈŌÑæŦ . Ḃá íáŌíÈ ÇáÑæŌ ḁá ḂÑŦ ÇááŌááíá íáíŪç -1 Ḃá Èḑæá íæáÉ ÇáḂŌáçá Ḃí ḂŸŪçáŌÉçá ÈŪí íÑæíáá; æḂá áç íÈííæç Ḃí ḁŪçá Çáíḑá ÇááḑÈá -2 ḑḂÑíçŪ Çáááḑ; Ḃæ Ḃááçá ÈŪŌ ÇáŌÑæŦ ÇáÈḑçŸíÉ ÇáÈí ÈÑíí ḂŸŌçí Ḃḑçæí ÇáŌŪÈ .ÇáḂŸŪçáí

.Ḃá íḑæá ÇáḂáŌíçÈ íæá ḑíí Ḃæ ŌÑŦ -3 Ḃá íŪÈÑŸ ÇáÑæŌ Èçááíçáíá æḂá íŦáÈæç ḁááá ÇáŌáí (æḂá íáíæç ááŌáá Ḃçíáí ááç æÈæḑá -4 Ḃáí Çááá); ḑçá ÇáŌí æçÈá Ōíí: (Ḃá íŪæḑ Ḃáí ÇáŌáí ḂáíÈáá)(1). 1- íçŌíÉ ÇáŌÑæçáí æçÈá .ÇáḑçŌá Ḃáí ÈíŸÉ ÇááíÉçí (9/306)

ḑçá çÈá ííÑ ÇááíÈáí: (æçáŌÑŦ ÇáŸçŌí íŸŌí ÇáŪḑí Ḃáí ÇáŌíí; ÈḂá ŌÑŦ Ḃíá ḁáŪ Ḃḑ ḂŌÑçáç; Ḃæ ÈÑḑ áç çŌÈæææç Ḃáíá Ḃæ Ḃí ḁŌáá ḂŌíÑ ḂŸáÉ ḁááá; Ḃæ Ōḑáçáá ÇáíçŌ; Ḃæ .ḂŪáçÑ ÇáíáÑ ÈíçÑáç; Ḃæ Ḃá ḁÈŪÈ Ḃáíáá ḁá íçááç ḁááá)(1). 1- ÇáḑḑŌÈí (8/39)

Ḃá íŦáÈá Çááíçáíæá Ḃá ÇáÑæŌ Ōçíḑíá Ḃí ŦáÉ ÇáŌáá æáíŌæç íçíŪíá; æáḑÇ Ḃçáḑíá -5 íŦçáÈæá Èçáíá ÇáŌááí Ḃæ íÑíáá íáæáç æŌŦç ÈŪíá ḂŪáçá ḁíŸ Çáíáçí æáæ: ḑíçá íæáÉ ḂŌáçáíÉ ÈííÉ Ḃá Çáíæá ÇáŪÑÈíÉ áç ÈḑÈá ḁḑÇ æÈḑçæáá; ḁḂáçá áç ííÑḑæá ḁíŸ Çáíáçí; Èá áíŌ Ḃáíáá ÈŌæÑ ḂŌáçáí æçŌí; æáḂáçá áç íḑŌ Ḃá íḑææç íææíç Ḃí Çáíáçí ḂŌáç Ḃá Ḃá .íḑæææç ḑçíÉ; áḂá Çááá ḂŌæíá íḑæá

YÁÀ ÑÌÚß ÇÁÁÀ ÀÀÌ ØÇÆÝÉ ÀÀÀÀ ÝÇÓÈÆÐÀÆß ÁÀÌÑÀÈÌ ÝÐÁ ÀÀ ÈÌÑÌÆÇ ÆÙÌ ÆÈÌÇ ÆÁÀ
(ÈÐÇÈÁÆÇ ÆÙÌ ÒÌÆÇ
(ÇÁÈÆÈÈ: 83)

ÐÇÁ ÇÁÐÑØÈÌ (8/318): ÆÁÐÇ ÌÁ ÒÁÌ ÆÀ ÇÓÈÓÌÇÈ ÇÁÀÌÈÁ ÝÌ ÇÁÙÒÆÇÈ ÁÇ ÌÆÒ; ÆÐÌ ÆÒ ÆÙÙÀ
ÇÁÝÐÁÇÁ ÝÌ ÒÈÇÈ ÇÁÌÇÌ ÒÁÌ ÆÀ ÁÇ ÌÆÒ ÆÀ ÌÓÈÓÌÈ ÝÌ ÇÁÌÍÒ ÆÌÈÁ ÆÁÇ ÆÈÈØ ÆÁÇ ÆÑÌÝ ÆÁÇ
ÆÌÐÁ ÆÁÇ ÆÙÆÐ
ÇÁÁÀÀ ÇÀÒÑ ÇÁÀÌÇÁÌÌÁ ÝÌ ÆÝÙÇÀÓÈÇÈ ÆÝÌ ÝÁÓØÌÁ ÆÝÌ ÇÁÝÁÈÌÁ ÆÝÌ ÁÈÆÇ ÆÝÌ ÒÁ ÆßÇÀ
ÆÇÑÝÙ ÑÇÌÈ ÇÁÁÓÁÇÀ ÆÌßÁ ÌÆÁÈ ÇÁÐÑÁÀ ÆÀÆÈÆÇ ÒÁÌ ÇÁÓÀÇÌÈ ÝÌ ÓÈÌÁß
ÓÈÌÇÀ ÑÈß ÑÈ ÇÁÙÒÈ ÒÁÇ ÌÓÝÆÀ ÆÓÁÇÀ ÒÁÌ ÇÁÀÑÓÁÌÁ ÆÇÁÌÁ ÁÁÀ ÑÈ ÇÁÙÇÁÀÌÁ; ÆÓÁ ÇÁÁÀ ÒÁÌ
ÆÈÌÇ ÆÌÁÌ ÆÙÁÌ ÁÁÀ ÆÓÌÈÆ ÆÇÁÈÇÈÙÌÁ ÆÀÀ ÈÈÙÁÀ ÈÁÌÓÇÀ ÁÁÌ ÌÆÀ ÇÁÌÌÁ

ÒÁÀÈ ÌÇÈÆÈ

ÆÌÈÇÇÇ ÆÐÆÁ: ÁÌÓÈ ÇÁÐÓÌÈ ÈÈÈÈÈ ÇÁÀÒÆÒ ÆÆÝÑÈ ÇÁÒÆÇÁÌ; ÆÀÆÇ ÇÁÀÑ ÆÈÙÁÐ
ÈÇÁÐÆÈ; ÝÁÀ ÆÙØÇÇÇ ÇÁÁÀ ÆÆÑÇ ÆÈÒÑÈ ÇÁÌÐ ÆÇÈÓÌ ÝÌÁ; ÆÀÀ ÆÙÁÀÈ ÇÁÐÆÈ ÆÀ ÈÙÌ
ÈÑÌ

(ÝÁÀÆÇ ÈÙÁÌ ÇÁÆÈÒÇÑ ÆÁßÁ ÈÙÁÌ ÇÁÐÆÈ ÇÁÈÌ ÝÌ ÇÁÒÌÆÑ)
(ÇÁÀÆÙÇÀ: 104)

ÆÆÈÒÇÑ ÇÁÐÆÈ ÁÁÈÒÇÆÑ ÆÇÁÁÌÇÈ ÇÁÑÈÇÁÌÈ ÈÁÈÌ ÆÈÌÈ ÇÁÈÐÆÌ ÆÇÁØÇÙÈ ÆÇÁÁÌÈÆÇÌ ÝÌ
ÇÁÙÈÇÌÈ (ÐÌ ÌÇÁÒÁ ÈÒÇÆÑ ÆÀ ÑÈÒÁ ÝÁÀ ÆÈÒÑ ÝÁÀÝÓÁ ÆÀÀ ÒÁÌ ÝÙÁÌÁÇ ÆÁÇ ÁÁÇ ÒÁÌßÁ
ÈÆÒÌÁ)

ÆÁÐÁ ÇÁÈÓÌÑÈ ÈÝÌÑ ÝÌ ÇÁÐÁÈ ÌÁÇÈÌÙ ÇÁÀÙÑÝÈ ÆÇÁÁÌÑÇß; ÆÁÐÁ ÁÇ ÈÁÇÁ ÈÒÒÈ ÆÁÇ
ÌÑÇÓÈ; ÁÀ ÆÆ ÁÁÇ ÝÁÀ ÌÁÈÌÁ ÇÁÁÀ ÒÈÌÇ ÝÌ ÒÈÇÈÆ ÆÌÌÁ ÒÁÌ ÐÌÑ ÈÓÌÑÈ ÐÁÈÁ; (ÆÁÐÁ
:ÇÁÈÓÌÑÈ ÈÁÈÈ ÝÌ ÆÑÓ ÇÁÐÁÈ); ÌÝÑÐ ÈÀ ÈÌÁ ÇÁÌÐ ÆÇÁÈÇØÁ; ÆÇÁÓÇÌÐ ÆÇÁßÇÐÈ; ÐÇÁ ÈÙÇÁÌ
(ÁÀ ÝÌ ÐÁß ÁÁÌÇÈ ÁÁÈÆÓÁÌÁ)
(ÇÁÌÌ: 75)

ÐÇÁ ÆÌÇÁÌ: ÆÝÌ ÇÁÈÑÁÐÌ ÆÀ ÌÌÈ ÆÈÌ ÓÙÌ ÇÁÌÌÑÌ ÑÒÌ ÇÁÁÀ ÒÁÀ ÒÁ ÇÁÀÈÌ Ò ÁÁÀ ÐÇÁ: ÇÈÐÆÇ
ÝÑÇÓÈ ÇÁÀÁÀ ÝÁÀ ÌÁÙÑ ÈÆÑ ÇÁÁÀ ÒÓÆÌÁ ÈÀ ÐÑÁ (ÁÀ ÝÌ ÐÁß ÁÁÌÇÈ ÁÁÈÆÓÁÌÁ)
ÆßÁ ÆÀ ÆÈÑ ÇÁÌÁÇ ÆÀ ÁÁÀ ÇÁÙÁÀ ÆÇÓÈÌÈÆÇ ÝÁÇ ÈÌ ÁÀ ÌÐÆÁ ÒÁÌ ÇÁÁÀ ÒÌÑ ÇÁÌÐ ÝÌ ÝÈÆÇÁ
ÆÌßÁÀ ÝÌ ÌÈÑÁ ÆÇÁÓÇÁÀ; ÁÁÀ ÁÌßÇÀ ÇÁÑÈ ÓÈÌÇÀ ÒÈÌÑÇ ÆÇ ÈÁÈÌ ÒÁÌ ÌÁÇÝ ÆÙÑÇÓ
ÇÁÁÇÓ; ÆÁÇ ÓÌÁÇ ÁÁÀ ÇÁÑÌÇÓÁ
ÆÇÁÐÌÁ ÌÈÈÙÆÀ ÇÁÓÁÆÇÈ ÝÁÀÀÀ ÁÇ ÈÈÆ ÆÀ ÆÙÑÇÓÁÀ ÁÁÇ ÈÁÌÇÁÝÈ ÇÁÌÐ ÆÝÙÁ ÒÈÌÑÇ
; ÝÁÐÇ ÒÇÀ ÇÁÙÇÁÀ ÆÇÁÌÇÒÁ ÆÌÈÌÁ ÁÁÑÌÇÓÈ ÆÈÈÙÌÁ ÁÁÓÁÆÇÈ; ÆÀ ÌÈÁ ÁÁÇ ÐÁß ÁÁÇ ÈÝÙÁ ÆÇ
ÌÓÇÌÁ ÆÀ ÇÁÌÐ; ÆÁÇ ÓÌÁÇ ÁÐÇ ÐÇÁÈ ÆÀ ÓÈÁÈ ÝÈÈÝÐ ÇÁÓÈÁÈ ÆÇÁÓÁÆÈ ÆÌÈÑ ÇÁÀÆÌ; ÝÌÝÌ
ÇÁÒÆÇÈ ÆÌÁÒÁ ÆÌÁ ÇÁÌÐ
ÆÆÁÀ ÒÇÀ ÇÁÌÐ ÒÇÁÑÇ ÁÇ ÌÝÇÁ ÈÀ ÆÁÇ ÓÈÁÈ ÝÌÁ ÆÐÌÁ ÒÁÌ ÆÌÇÁÝÈÆ ÆÐÇÁ: ÁÌ ÁÌÑÌ ÈÇÁÈÆÈÈ
ÆÝÌ ÁÁÁÇÁ ÆÁÓÈÇÁÀÀ ÐÇÁ ÈÙÇÁÌ: (ÝÌÁÝ ÆÀ ÈÙÌÁ ÌÁÝ ÆÓÇÙÆÇ ÇÁÓÁÇÈ ÆÇÈÈÙÆÇ
: ÇÁÓÁÆÇÈ) ÆÐÇÁ ÈÙÇÁÌ ÝÌÁÀ ÁÌÓÇ

ÝÌÁÝ ÆÀ ÈÙÌÁ ÌÁÝ ÆÑÈÆÇ ÇÁßÈÇÈ ÌÁÌÐÆÀ ÒÑÓ ÁÐÇ ÇÁÁÌÁ ÆÌÐÆÆÀ ÓÌÝÑ ÆÁÇ ÆÀÀ ÌÁÈÁÀ)
ÓÑÓ ÆÈÁ ÌÁÌÐÆÀ; ÁÁÀ ÌÁÌÐ ÒÁÌÁ ÆÌÈÇÐ ÇÁßÈÇÈ ÁÁÇ ÌÐÆÁÆÇ ÒÁÌ ÇÁÁÀ ÁÁÇ ÇÁÌÐ ÆÌÑÓÆÇ ÆÇ
(ÝÌÁ ÆÇÁÌÇÑ ÇÁÁÌÑÈ ÌÌÑ ÁÁÐÌÁ ÌÈÐÆÀ ÁÝÁÇ ÈÙÐÁÆÀ
(ÇÁÀÙÑÇÝ: 169)

ÝÁÀ ÇÈÈÇÙ ÇÁÀÆÌ ÌÙÁÌ ÒÌÁ ÇÁÐÁÈ; ÝÁÇ ÌÁÌÒ ÈÌÁ ÇÁÓÁÈ ÆÆÇÁÈÌÙÈ ÁÆ ÌÁÒÁ; ÝÌÑÌ ÇÁÈÌÙÈ
ÓÁÈ ÆÇÁÓÁÈ ÈÌÙÈ; ÝÁÐÁ ÁÝÈ ÇÁÙÁÆÇÁ ÁÐÇ ÆÈÑÇÆÇ ÇÁÌÁÇ ÆÇÈÐÆÇ ÇÁÑÌÇÓÇÈ
ÆÇÁÓÁÆÇÈ (ÇÁÝÆÇÆÌ: 113-114)

ÆÁÐÁ ÇÁÁÌÇÈ ÝÌÁÀ ÁÁÌ ÐÆÁÀ
ÆÇÈÁ ÒÁÌÁÀ ÆÈÁ ÇÁÐÌ ÁÈÌÁÇÁ ÁÌÇÈÆÇ ÝÇÁÓÁÌ ÆÁÇ ÝÁÈÈÙÁ ÇÁÓÌØÇÀ ÝÒÇÀ ÆÀ ÇÁÙÇÁÌÁ; ÆÁÆ)
ÓÆÆÇ ÁÑÝÙÆÇÁ ÈÆÇ ÆÁßÁÀ ÁÌÁÌ ÁÁÌ ÇÁÀÑÓ ÆÇÈÈÙ ÆÆÇÁ ÝÁÈÁÀ ÒÁÈÁ ÇÁßÁÈ ÁÀ ÈÌÁÀ ÒÁÌÁ ÌÁÀÈ
(ÁÆ ÈÈÑÒÁ ÌÁÀÈ
(ÇÁÀÙÑÇÝ: 175-176)

ÆÁÐÁß ÝÁÀ ÇÁÀÒÆÒ ÆÌÌÁÇ ÁÇ ÈÈÝÌ ÆÁÇ ÈÌ ÆÀ ÈÓÌÑÈ ÇÁÐÁÈ ÌÈÌ ÌÈÒÑ ÈÆÇ ÇÁÌÐ
ÁÀ ÇÁÐÁÈ ÁÐÇ ÒÈÑ ÈÈÇÁÈÀ ÒÁÌ ÇÁÌÁÇ ÆÈÈÈÈ ÐÆÈÈ ÇÁÁÝÓ ÇÁÈÌ ÈÌÁÀ ÌßÆÀ ÒÁÌÁ ÇÁÑÇÁ; ÁÁÀ
ÒÁ ÐÁÈ ÌßÆÀ ÓÆÌÇÁ ÒÁÌ ÇÁÐÁÈ; ÆÁÇ ÈÒÇÁ ÇÁÁßÇÈ ÇÁÓÆÌÇÁ ÈÈÈÈÈ ÌÈÌ ÌÈÒÆÀ ÇÁÑÇÀ
(ÇÁÙÁÇÝ ÇÁÁÓÆÌ) ÇÁÐÌ ÌÁÙ ÌÌÆÁ ÇÁÀÆÑ ÁÁÌ ÁÐÇ ÇÁÐÁÈ
ÆÙÁÌÁÇ ÌÙÁÀ ÇÁÐÁÈ ÁÇ ÈÙÁÑ ÒÆÑ ÇÁÁÓÌÇÁ ÒÁÌ ÌÐÌÈÆÇ ÝÌÁÈÈÓ ÇÁÌÐ ÆÁÇ ÈÙÁÑ ÒÆÑÈÁ; ÆÐÌ
ÌÁÈÒÓ ÇÁÐÁÈ ÝÌÑÌ ÇÁÌÐ ÈÇØÁÇ ÆÇÁÈÇØÁ ÌÐÇ
ÆÁÐÇ ÁÇ ÈÌ ÆÀ ÇÁÈÐÆÌ ÌÈÌ ÌÙÁÑ ÇÁÝÑÐÇÀ ÆÌÓÝÆ ÇÁÐÁÈ ÆÈÈÌÆ ÇÁÁÓÌÇÁ ÒÁÌ ÆÑÁÈÁ ÌÁÌÈ
ÆÇÓÌÈ (ÌÇ ÁÌÁÇ ÇÁÐÌÁ ÁÁÆÆÇ ÁÀ ÈÈÈÆÇ ÇÁÁÀ ÌÙÁÀ ÆßÁ ÝÑÐÇÇÇ ÆÌßÝÑ ÒÁßÁ ÓÌÆÇÈßÁ ÆÌÓÝÑ
ÁßÁ ÆÇÁÁÀ ÐÆ ÇÁÝÓÁ ÇÁÙÙÌÁ)
(ÇÁÀÆÝÇÁ: 29)

ÆÁÐÇ ÒÇÆÆÇ ÁÐÇ ÁÒÒÁ ÒÁÌÁ ÆÁÙÓÁÈÁÀ ÆÓÁÁÈ ÌÐÆÆÆ: ÁÓÁÆÆÇ ÁÁÀ ÇÁÈÙÆÑ ÁÁÀÀ ÆÐÑÈ
ÇÁÁÇÓ ÁÁÌ ÇÁÁÀ

æpĪ ÓĀáæÇ ĀĪāĪ Èā ĪāÈĀ āā äÓĀā ÈÚĪß; ÞÇá: ÇÓĀáæÇ ĀÈÇ ÈßÑ ÇáæÑÇÞ ÝĀā ÚāĪā æÑÚ -ßæÇ
.ĪÓÈ- æĀÑĪæ Āā ĪæÝÞ ááĀĪÇÈÈ
æÝĪ ÇáÈĪÇÑĪ æāÓāā ÇĀĪĪÈ ÇāāÑÝæÚ: ÞĪ ÞÇā ÝĪāÇ āŌĪ ÞÈáßā āā ÇáĀāā ĀāÇŌ ĀĪĪæā ÝĀā Īß ÝĪ
. ĀāÈĪ ĀĪĪ āāāā Ýāæ ÚāÑ Èā ÇĀĪŌÇÈ
.æáÐāß áŌĪÞ ÚāÑ æĀĪáÇŌā æāÚāĪ ĀĪĪÈæā: āāāāæā

ßæÇ ĀĪÑĪ āÓāā ÝĪ ŌĪĪā Úā ÚÇÆŌÈ ÑŌĪ Çāāā ÚāāÇ ÞÇáÈ: ÞÇā ÑŌæá Çāāā Ō ĪÝÈÈĪ ŌáÇÈĀ
ĀÐÇ ÞÇā āā ÇāáĪā: Çāāāā ÑÈ ĪÈÑĪā æāĪßÇÆĪā; ÝÇŌÑ ÇáŌæÇÈ æÇĀĀÑŌ ÚÇāā ÇáÚĪÈ
æÇáŌáÇĪÈ ĀāÈ ÈĪßā ÈĪā ÚÈÇĪß ÝĪāÇ ÞÇææÇ ÝĪā ĪĪÈāÝæā; ĀāĪāĪ āāÇ ÇĪÈĀÝ ÝĪā āā ÇĀĪÞ
. ÈĀÐāß; Āāß ÈĀĪĪ āā ÈŌÇĀ ĀāĪ ŌÑÇŌ āŌÈÞĪā

æĪÈÇĀÇ āĪÚæ ÈÇáĀĪÈ ÇáßÑĪāÈ: (ÑÈæÇ ÇÝÈĪ ÈĪāāÇ æÈĪā ÞæāāÇ ÈÇĀĪÞ æĀāÈ ĪĪÑ ÇáÝÇÈĪā)
æāÑĪĪ ÈÇĀĪÚÇĀ ÇāāĀÈæÑ ÇáÐĪ ÞÇā ĪÚæ Èā ÑŌæá Çāāā Ō ÞæÇ ĀĪÑĪā āÓāā ÝĪ ŌĪĪā: Çāāāā
ÇĀĪāÇ āāÇ ÇĪÈĀÝæÇ ÝĪā āā ÇĀĪÞ ÈĀÐāß ÈĀĪĪ āā ÈŌÇĀ ĀāĪ ŌÑÇŌ āŌÈÞĪā; ÑÈæÇ ÇÚÝÑ āāÇ
æāĀĪæÇāāÇ ÇáÐĪā ŌÈÞæāÇ ÈÇáĀĪāÇā æáÇ ÈĪÚā ÝĪ ÞæÈæÇ ÚáÇ ááÐĪā ĀāāæÇ ÑÈæÇ Āāß
. ÑĀæÝ ÑĪĪā

Çāāāā ĀĪĪāÇ ÓÚĪÇĀ æĀāÈæÇ ŌāĪÇĀ æÇĪŌÑæÇ ÝĪ ŌāÑÈ ÇāāŌŌÝĪ Ō; æŌÈĪÇĀß Çāāāā æÈĪĀĪß
. ĀŌāĪ Āā áÇ Āāā ĀáÇ ĀāÈ ĀŌÈÝŪÑß æĀÈæÈ ĀāĪß
æÈÇÆÞ æĪÞÇÆÞ āŌæÑÈ
ĪæÚŌáÇÝĪÇ
:ĪāāÈ ĀĀÑÇÈĪÈ

ĪÈÚŌÑŌ ÇāāŌāāæā -āÐā ÇáĀĪÇā- ÝĪ ĪæÚŌáÇÝĪÇ áĪāāÈ ĀÑæÇÈĪÈ ŌÑŌÈ; ÈŌÈĀĪÝ āĪæ æĪĀĪ
ÇáßĪÇā ÇáĀŌáÇĀĪ ÝĪ ĪæÚŌáÇÝĪÇ; æÇāāŪÑæÝ Āā ÈÚĪÇĪ ÇāāŌāāĪā ÝĪ ĪæÚŌáÇÝĪÇ ĪæÇĀĪ ĪāŌÈ
. āáÇĪā āŌāā āā āĪæÚ ÇáŌßÇā ÇáÈÇáŪ ĪæÇĀĪ ÇáæÇĪĪ æÇáŪŌÑĪā āāĪæā āŌāÈ

ÇāāŌāā ÝĪ ĪæÚŌáÇÝĪÇ ææÇŌā āā ÇĀĪÑĪÈ ÇáÈÇáÈÈ; Ýāæ áÇ ĪĪ ÇáæÚĪÝÈ ÇáÈĪ ÈāÇŌÈ āĀáÇÈĀ;
ĀÐ Āā ÇáĀÝŌĀĪÈ ÝĪ ÇáÈÚĪā áĀŪŌÇĀ ÇĀĪŌÈ ÇáŌĪæÚĪ; ÝÇāāŌāā āĪÇÑÈ ÝĪ āŪĪŌÈā æÝĪ
āŪÈÞĪÇÈĀ; ĪŌÑĪ ÇĀĪŌÈ ÇáŌĪæÚĪ ÈĀā áßā ĪæÚŌáÇÝĪ ÇĀĪÑĪÈ ÇáÈÇáÈ ÝĪ ÇŪÈæÇÞ ĀĪ æĪĪĀ Āæ
ĀĪ Īā ĪĪĪ; æāßā āÐā ÇáÝÞÑÈ āā ÇáÞÇæā áÇ ÈāŌÈÞ ÚāĪ ÇāāŌāāĪā; ĪæŌ áāĪæÚŌáÇÝĪ Āā ĪĪÈÇÑ
ĀĪ Īā ĀáÇ ÇáĀŌáÇā ÝŌÈÇÚÈ Āæ ÈĀĀĪÝ ÇáßÈÈ ÇáĀŌáÇĀĪÈ ĀāÑ āĪŪæÑ; æÈÚĪā ÇáĀŌÝÇĀ
ÇáĀŌáÇā Āæ ÞÑÇĀÈ ÇáÞÑĀĀ ÝĪ ÇāāŌĪĪ āāæÚ; æÈÚĪāāā ĪÇĪá ÇáÈĪæÈ ĪÑĪĀÈ ĪŪÇÞÈ ÚĪāāÇ
ÇáÞÇæā ÈŌÑÇĀÈ; æáÐāß Īæßā (āĪÑā ĪŌā Èß) ĀāÇā āŌĪĪ ÞæÑÇ ĪĪÈ ÈĪĀŌÈ ŌāĪā; æáÇ ĪŪÈÈÑ
ÇĀĪŌÈ ÇáŌĪæÚĪ ÇāāŌāāĪā ÝĪ ĪæÚŌáÇÝĪÇ ææÇŌāĪā ĪæÚŌáÇÝĪ; æĀāāÇ ÇŪÈÈÑāā ĪĪÇĀ
āŌÈÚāÑĪā ĪĪÈ ÇáÈĪĀŌ āāāā ÈĀĪ æŌĪāā; æĪĪÈ Āā ĪÝŪæÇ Èāā ÇáĀĪÈáÇĀ ÇáÈÑßĪ áĪæā ŌæÞ
ĀæÑæÈÇ æāáÞæĪĪÈ ÇáĀŌáÇÝĪÈ; āŪ Āāā āā ÇáĀĪŌÇĀ ÇáÈĪ ÈĪŌÈ ÚāĪ ÇáĀÈÑÇß Āāāā āā
ĪŪāāæÇ ÚāĪ ĀŌāāÈ ÇáĀŌáÇÝĪ; áĀāāā ææ ÝŪāæÇ Ðāß áŌÈĪÈ ŌÈā ĪŌĪÑÈ ÇáÈáÞÇā ÇāĪæā ĪæáÈ
āŌāāÈ ÈŪĪ ÇĪÈáÇĀ ĪÇā ĪāŌÈ ÞÑæā āā ÇáŌáÇā; æĪŪÑÝ ÇāĪæÚŌáÇÝĪ ĪĪÇ āŪÇāāÈ ÇāāŌāāĪā
ÇĀĪŌáÈ ÇáÈĪ ÈĀßĪÈ āāā ÈŪĪ ÇáŌĪÇÈ ÇáĀÈÑß āā ŌáÇĀ æŪÑÈ ĪæÚŌáÇÝĪÇ æÇĪÈáÇĀ ÇāĪĪÑ
æÇāāāŌÇ áÈĀß ÇāāāÇŌÞ; ĪĪÈ ĀĪÈÑ ÇāĪæÚŌáÇÝĪ ÚāĪ ÝÈĪ ÈĪæÈ ÇáĪŪÇÑÈ æÇĀĪÇĀÈ æāæÇĪĪÑ
ÇáÞÇĀÑ æÇáĀĀĪŌÇŌ; ÇáĀāÑ ÇáÐĪ āā ĪŪÑÝæā ŌæÇĀ ÇáÞÑæā ÇáÈĪ Īßāāā ÝĪāÇ
ÇáĀÈÑÇß; æāāāÇ Īßā ÇáĀāÑ ÝÇáĀÈÑÇß āā ĪŪÇāāæÇ ÇāĪæÚŌáÇÝĪ ÞæÇ ÚÇāāāā ÇáĀāāÇā; ĪĪÈ
ÞÇā ĪÞÈĀ áÇÆÈ ĪæÚŌáÇÝĪ āā āŌÇĀ æĀŌÝÇĀ áÞÇÈĀ ĀāāÇĀĪ æÇĪĪ; æÈÇĀÑŪā āā Ðāß āĪĪ Āā
ÇāáŪÈ ÇáĀāāÇĀĪÈ ÈĪÑŌ ÝĪ āĪÇÑŌ ĪæÚŌáÇÝĪÇ; æĀā ŪÑÈÇÈ ÇāāÑŌĪŌ āĪ āŌĪÈ ĀŪŌÇĀ ÇĀĪŌÈ
ÇáŌĪæÚĪ; æĀā ÇāĪÇĀ āÝÈĀĪ áßā āā āā ĀāāÇĀĪ ĪÈĪ ÈáÇ ĪÇÈ ÇáŪÑÇÈ ĀĪ (ÇāāæĪŌÈ) ÚāĪ ŌÇŌÆ
. ÇáĀĪÑĪÇÈĪß

æĪÈĪ ææ ÞÇā ÇáĀÈÑÇß ÞŌÇÈ ÝĪ āŪÇāāÈāā āāĀŌáÇÝĪ ÝáÐÇ áÇ ĪÈÑÑ Āā ĪÇŌÈ āŌāĪ ÇāĪæā ÚāĪ
. áÇ ÝŪāā ÇáĀÈÑÇß ÞÈā āÆÇÈ ÇáŌāĪā
:ŪĪÇĀ ÝŌÑĪ

āÑĪ Āā ŪĪÇĀ ÇáŌĪæÚĪā āāāŌāāĪā ŪĪÇĀ ÝŌÑĪ; æĀā ÇĀĪŌÈ ÇáŌĪæÚĪ ÇāĪæÚŌáÇÝĪ ÞĪ ÈĪÈ ÇāĪĪÈ
áĀÈÇĪÈ ÇāāŌāāĪā ÝĪ ĪæÚŌáÇÝĪÇ; ĪÇŌÈ Āāā āā ĪĪ āā ĪŪÇÞÈā Āæ ĪŌĀāā Úā Ðāß æáÇ āā ĪÇÝŪ
Úā ÇāāŌāāĪā; Èā æĪĪ Āā ŪŌÇĀ ÇĀĪæā ÇáŪÑÈĪÈ ĪŌĪÇĪ ĪæāÇ ÈŪĪ Īæā áĪæÚŌáÇÝĪÇ; Èā Āā
ÇáŌæÇĪ ÇáŪÑÈ ŌÇÑæÇ ĪÈæÇÝĪæā ÚāĪ ĪæÚŌáÇÝĪÇ æāŌÇĪÝáÇ āā Þā ÇĀĪæā ÇáŪÑÈĪÈ ÈáÇ
ÇŌÈÈáÇĀ; ĪÈĪ ÇáÈĪ ÞÇāÈ āĪÇÝŪÈ æāĪŌ āāÇ ÚáÇÞÇÈ ĪÈāæāÇŌĪÈ āŪ ĪæÚŌáÇÝĪÇ; æáÐÇ ĀŌÈĪÈ
ĪæÚŌáÇÝĪÇ Īā ÈŌĪÑ ÞÈĪÈÇÈ ÇĀĪŪÇĪÈ ÇáŌĪÇŌĪÈ áĪæÚŌáÇÝĪÇ ÈŌÈŪ ŌæÑ āŌÇĀ ŪÇÑĪÇÈ ÚāĪ
. ÇáŌæÇŌÆ áĪÈÈ ĀßÈÑ ŪĪĪ āā ÇáŌĪÇĪ āāÇ

æĪĪ ÇĀĪŌÈ ÇáŌĪæÚĪ Āāā áÇ ĪŌÈŌĪŪ Āā ĪŪÈÞā Āæ ĪāŌ ĀĪĪÇ āā ÇāāŌĪĪā -ĀÐ Āā ÇáÝÇÈĪßÇā
ŌÈÈĪĪā æáÇ ĀĪĪÇ āā ÇāĪāæĪ- áĀā ÇāĪāæĪ æŌĪÇÝÈ ÇáŪÇāā ŌÈÈĪĪā; ÞæÇ áÇ ĪŌÈŌĪŪ Āā ĪāÇā āā ĀĪ
ŌÇÆĪ ĀæÑæĪĪ ĪÈĪ ææ ÞÇā āĪŌÆÇ ; ÞæÇ ĪĪÈ áĀĪĪ ÇáĀĀĪŌĪ ĪĪÈ ÞÈā ĪæÚŌáÇÝĪÇ ÝĪ ĪÇĪÈ ĪÑßÈ
ÝĪßā ÚāĪ ÇáĀĀĪŌĪÈ ÈĀÑÈŪÈ ŪŌÑ ŌāÈ ŌĪāÇ Èā ÈĪĪĀÈ ÇāāáßÈ æĀÝÑĪÈ Úā ÇáĀĀĪŌĪÈ ÝæÑÇ
. æŌÇÝÑ āŪŌŌÇ āßÑæÇ

æĪĪ ÇáŌĪæÚĪæā ŌÇáÈāā ÇāāŌæĪÈ ÝĪ ÇāāŌāāĪā ÝŌĪ ÈĀÝæÇĪ āā ÇāāŌāāĪā ĪÇĪá ÇáŌĪæā
ÇáŌĪæÚĪÈ; æÇáÈĪ āĪ ÈĪÈ ÇáĀÑŌ ÈāÆÇÈ ÇáĀāÈÇÑ ÇáĀāÈÇÑ æŪÇĪÈ áÇ ĪÑĪ āā ĪÇĪāāÇ ĀáÇ
ÈŪÇĀÈ āŌÈĪĪĀÈ; ÞæÇ ĪÝÑŌ ÇĀĪŌÈ ÇáŌĪæÚĪ ÚāĪ ÇāāŌāāĪā ÇáĀāŌáÇĪ āā ÇáĀŌáÇā; ÝÇáŌáÇÈ
āāāæŪÈ ĪÇĪá ĀĪ ÈĪĪŪÇÈ ŌáÇÈĪÈ Āæ ÚāÇĀĪÈ; æáÇ ÈĪ āā Āßā áĪā ÇĀĪĪŌĪÑ āáŌáÇÈ æÇĀĀĪĪĪā
ÇāāŌāāĪā áĀā ÈĪŌĪÑ Āßā ĀĪÑ ĪŪÈÈÑ ÈāĪŌÇ æáÐÇ áÇ ĪŌĀĪ Èā āāāŌāāĪā ĪÇŌÈ; æĪāÇĀ Ðāß
!!ÇáÈāĪŌ ŪĪÑāā

.ãØØÝì ÓÈÇàì -2
.ÍÒà ÌíæãÈÓ -3
:ßàÇ ÞÇæÇ ÈÇÚÈÞÇá ÇãÑÀÈíà ààÇ
.Íáíà ÕÇáì Èß -1
.ÌæáÇ ÈíìÇ Òìì -2

.æÄæÑÌÈ æßÇÁÈ ÇáÄæÈÇÁ ÇáíæÙÓáÇÝÍÈ ÇáÈÇäíæÞ ÈÄä àÄáÇÁ àÈÙÓÈæä ÕÌ ÇáíæáÈ
ßàÇ Õáá ÇáÄÑàÇÈ ÇáÓíæÙí ÇáÓæÇÌ ÇáÒÇÆÑÌà ííæÙÓáÇÝÍÇ àà ÇááÓááíà æÍÞ ãÙ ÙÌÌ ÒÈÌÑ
ääáá æÞÌæÇ áááìÇßáÈ; æáÙÑÝ Ää íæÙÓáÇÝÍÇ áà ÈÈÑÌ Ýí ÇáÝÈß ÈÁí ÕÌÓ ÀÐÇ ÀÑÇÌÈ
Ðáß; ÝÞÈá ÛÇá ÛÑÓÈ ÇáÈÙÇáá ãÙ ØÇáÈ ÓæÑí ÓÍÈÈ ÓæÑíÇ ÌæÇÓ ÕÝÑà ÝÙÑÓÈ Ùáíà
ÇááìÇÈÑÇÈ Ää íÈÙÇáá ãÙáÇ; æÙáìàÇ ÑÝÖ ÅØáÞ Ùáíà àìæá ÇáÑÓÇÕ Ýí àÄÌÑÈ ÑÁÓà
.æÇÓÈÒáì Ýí ÇáíÇá
:áìÇÁ ÇááÓááíà ÇáíæÙÓáÇÝ

ÄäÇ ääÇÕÌ Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈÍ æÇáíæá ÇáÁÓáÇáíÈ ÇáÈÌÌá íæÞÝ Èáß ÇááìÇÒÑ ÕÌ ÇááÓááíà ÇáÐíà
áÇ Íæá ááá æáÇ ÞæÈ æÇáÐíà àà ÈÍÈ ÇáÓíØÑÈ ÇáÈÇáÈ ááÓíæÙííà ààÐ ÀÑÈÙÌà ÓáÈ; Ýáá ÌÞá Ää
íÞææÇ ÈáìÇæáÈ ÞáÈ ãÙÇá Çáìßá Ýí ÍæáÈ ÓíæÙíÈ ÈæáíÓíÈ ÈÙáá Òá ÈíÓÈ ÈÈÍÓ Òá ÌÇÌÈ Ýí
.íæÙÓáÇÝÍÇ

ÄäÇ äÇÕÌ Òá Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈÍ Ää ÈÈÌÌá áÈáÞÐ ÆÑæÇÌ æÆÇÈ ÇááÓááíà àà ÇááæÈ æÄáÞÇÐ
.æÆÇÈ ÇáÁÒÑ àà ÇáÈÒÑÌ ææÆÇÈ ÇáÓæìÇÈ àà ÇáÈÑáà æÄáÇÝ ÇáÄØÝÇá àà ÇáíÈä
ÄäÇ ääÇÕÌ ÇááìÙ áÑÝÙ àÐÇ ÇáÄáÑ ááìäÈ ÍÞæÞ ÇáÄáÓÇá æäáÙáÈ ÇáÚÝæ ÇáæìáíÈ æáìßáÈ
ÇáÚÌá ÇáíæáíÈ

Ää ÇáÚÇáá Òáá íÈÌ ÙáìàÇ íááÙ íæáì æÇÌÌ àà ÇááìÑÈ Äáì ÁÓÑÇÆíá; æáÇ ÁÌÌ íÈÌÑß Ùáì ÀÈÇÌÈ
ÄáÇÝ ÇááÓááíà Ýí íæÙÓáÇÝÍÇ Äæ áíÓ áìàÇÁ ÇááÓááíà Áí ÞíáÈ Ýí ãÙÑ ÇáÚÇáá æÝÝ ãÙÑ
ÇááÓááíà ÄäÝÓáá
ÄäÇ ääÇÕÌ Òá ÇááÓááíà Ää íáÈæÇ ááìÝÇÙ Ùá ÄÌæÇááá Ýí Õìæä æáÙÈÞáÇÈ ÇáÓíæÙííà Ýí
.íæÙÓáÇÝÍÇ

ÄäÇ áÓÁá Òá ÇááÓááíà Ää íÈÒÑÙæÇ ÈÇáìÙÇÁ Ýí àÐÇ ÇáÓáÑ ÇááÈÇÑß ááÒÑÈ æáìÇÈ Èáß
.ÇáÙÓÈÈ ÇááÓááÈ ÇáÈí áÇ ÐáÈ ááÇ ÁáÇ Áááá áÓááæä
:áìÇÁ

ÄäÇ ääÇÕÌ Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈÍ ÐÇÈ ÇáÚáÇÐÈ ÇáæØíÈÈ ãÙ íæÙÓáÇÝÍÇ àÈá ãÒÑ æÇáÙÑÇÞ
.æÇáßáÈÍ æáíÈìÇ Ää ÈÈÌÌá áÄáØÇÝ ÇááÓááíà ÇáíæÙÓáÇÝ
ÄäÇ ääÇÕÌ ÑÇÈØÈ ÇáÚÇáá ÇáÁÓáÇáí æäáÙáÈ ÇááÄÈáÑ ÇáÁÓáÇáí æáìæÈ ÇáÓÈÇÈ ÇáÁÓáÇáí
ÇáÚÇááí æáÄÈáÑ æÒÑÇÁ ÌÇÑÌÍÈ Çáíæá ÇáÁÓáÇáíÈ

ÄäÇ ääÇÕÌ ÇááááßÈ ÇáÙÑÈÍÈÍ ÇáÓÚæìÈÈ æÈÞÍÈ Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈ ÇáÈí ááÇ ÓáÇÈ ÇÞÈÓÇÌÈ ãÙ
.íæÙÓáÇÝÍÇ Ää ÈÈÌÌá Ýí ÇáÄáÑ
ÄäÇ ääÇÕÌ ÇáááÙáÇÈ ÇáÁÓáÇáíÈ ÇáÚÇááíÈ -ßÑÇÈØÈ ÇáÚÇáá ÇáÁÓáÇáí æäáÙáÈ ÇááÄÈáÑ
ÇáÁÓáÇáí æÙíÑáá- Ää ÌÑÝÙæÇ ÞÓÍÈ ÇááÓááíà ÇáíæÙÓáÇÝ áááìÆÇÈ ÇáíæáíÈ æÄä íáÒÑæáÇ Ýí
ÇáÚÇáá; æÄä ÌØÇáÈæÇ ÈÙÌá ÁÞÇáÈ ÇáÄáÙÇÈ ÇáÄæááÈÍÈ Ýí ÕÑÇíÝæÇ ÛÇá (1984á) áÇ áá
.ÈßÝ íæÙÓáÇÝÍÇ Ùá ÇáÈØÕ ÈÇááÓááíà

ÄäÇ ääÇÕÌ Çáíæá ÇáÙÑÈÍÈÍ æÄÇÇÙÈ ÕæÈ ÇáÁÓáÇá Ää ÈÍÓÈ ÈÑáÇáìÇ íÈÈ ÈÇááÙÈ
ÇáíæÙÓáÇÝÍÈ æáÙÇÈ Òá ÇáÄÞáíÇÈ ÇáÁÓáÇáíÈ Ýí Çáíæá ÇáÓíæÙíÈ; æäáÇÕÌ Òá ÇááÓááíà
.ÈÇáìÙá ÇááÇÌÌ ááÆÇÈ ÇáÁÒÑ ÇáíæÙÓáÇÝÍÈ ÇááÓááÈ
(æÄáÇ ááá æÄáÇ Ááíà ÑÇÌÙæä) ;(æáÇ áÞæÇ áááá ÁáÇ Ää íÄáææÇ ÈÇááá ÇáÙÓíÓ Çááìì)

ÈáÙÇÑíÇ

Ää ÇÕØàÇÌ ÇááÓááíà ÇáÐíà àà àà ÁÓá ÈÑßí Ýí ÈáÙÇÑíÇ ááìæ ÇááæíÈ ÇáÁÓáÇáíÈ ááÐá
ÇáÄÞáíÈ ÇááÓááÈ ÇáÈí ÈÓÌ Ùá ááíæä áÓáÈ ÞÌ ÕÇÌ ÈÒßá æÇÕÌ ÍáÇá Çáìßá ÇáÓíæÙí; æÈáÙ ÌÑÌÈ
áÇ íáßá ÇáÓßæÈ ÙáíàÇ ÍáÇá ÇáÁÓáÑ ÇáÞáíáÈ ÇááÇÕÌÈ; æÞÌ æÇÝÇäÇ ÈáÐÇ ÇáÈÞÑÌÑ ÁÌæÈ
:áÓááæä ÌÙíÓæä Ýí ÌÇÌá ÇáÈáÇÌ

áÞÌ ÈÌÄÈ ãÙÇÑß ÌæáíÈ ÌÌÈÇ ÈÓÇÞØ ÝíáÇ ÇááÆÇÈ àà ÇááÓááíà àà ÁÓá ÈÑßí Ýí ÈáÙÇÑíÇ
ÄÈáÇÁ ÍááÈ áÁÌÈÇÑ áÐá ÇáÄÞáíÈ Ùáì áìæ æáíÈáÇ ÇáÁÓáÇáíÈ ÈÞæÈ Çáììì æÇááÇÑ; æÞÇáÈ
ÇáìßæáÈ ÇáÈáÙÇÑÍÈ ÈáÐá ÇáÚááíÇÈ Ùáì ÁÓÇÓ Ää ÇááÓááíà ÇáÄÈÑÇß ÌÈ Ää ÍááæÇ ÁÓáÇÁ
ÈáÙÇÑÍÈ ÌÈÌ ÌÙßÓæÇ æÌÈÈ ÇáÄáÈ ÇáÈáÙÇÑÍÈ ÇáÁÓáÇáíÈ; æÝí ÕÈíá ÈáÝÌÐ àÐÇ ÇáÙÑÓ
ÇáíÈíÈ ÞÈá ÈäÇááÇÆÈ áÓáá ÈæÇÓÓÈ ÇáÓáØÇÈ ÇáÈáÙÇÑÍÈ æÈÌÑßÈ ÇáÁÈÓÇáÇÈ
ÇáíÈææÇÓÍÈ Èíà ÈÑßíÇ æÈáÙÇÑíÇ; æáßá Ðáß áá ÌÓáá áÇ ÌÙÇáíà ÇááÓááæä ááÇß; æÞÌ ÁÑÓá
ÇáÑÈÍÓ ÒáÙÇá ÁíÝÑíà ÑÓÇáÈ Ááì ÈíæìæÑ ÕíÝíßæÝ ÌáÇÕÌá Ää ÌÓáá ÇáìÑÍÈ æÇáìÞæÞ
ÇááÈÌÆÍÈ ááÈáÙÇÑííà àà ÁÓá ÈÑßí ÒáÇ ØÇáÈ ÁíÝÑíà ÈÄä ÈÞæä ÇáìßæáÈ ÇáÈáÙÇÑÍÈ ÈÝÍÓ
æÁÙÇÍÈ ÇááÙÑ Ýí ÈÙíÑ ÇáÁÓáÇÁ æÁÙáÇÞ ÇááìÇÑÓ ÇáÈÑßÍÈ æäáÙ ÇÓÈÌÌÇá ÇááÙÈ
ÇáÈÑßÍÈ Ýí ÇáÄáÇßá ÇáÚÇáÈ; ÌíÈ ÌÙíÓ ÇáÄÈÑÇß ÇááÓááæä Ýí ÈáÙÇÑíÇ æÞÇá ÕíßæÝ
ÈÁÑÓÇá ÑÓÇáÈ ÌÙÌ ÝíáÇ ÈÇáÈÌÞ Ýí Ùá Ñáì ÇáìæÇÑ Èíà ÇáíæáÈíà æÝí (21) ÌáÇÌÑ ÞÇá
ÈáÇÈÈ àà ÞÇÌÈ ÇáÁÌÓÇÈ Ýí ÈÑßíÇ æäá ÈíÑÈíÝ ÈáÓßíæáæ Ùá (ÌÒÈ ÁááÇ ÇáÁÑÓ) ÇáìÇßá
æÄáíà ÛÇá (ÌÒÈ ÇáÓÙÈ) ÇááÙÇÑÓ æÄáíà ÛÇá (ÇáÌÒÈ ÇáììáÞÑÇØí ÇáæØáì) ÞÇá áÄáÇÁ

ÇáÈÁÇÈÈ ÈÀÕÌÇÑ ÈìÇà àÕÑ Ýì àìÁÈ ÇÓØÇàÈæá ÇáíæáíÈ (ÈÑßàÇà) ÍÐÑæÇ Ýíà ÈÀà ÇáÀæÈ
.ÇáÈÑßíÈ ÕÇÁÀÇ ÌÇ àÇ ÌÍÈ ááÀÈÑÇß ÇááÕááíà Ýì ÈáÙÇÑìÇ
:ÀÙáÇÐ Çáííæí

æÞÇÀÈ ÇáÕáØÇÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ Ýì Çáíæá ÇáÈÇáí ÈÀÐÇÚÈ ÈìÇà ÈàÇlà Ýíà ÇáíÙÇìÇÈ ÇáááÇæÆÈ
áÈáÙÇÑìÇ ÇáÈì ÈàÕÑ Ýì ÈÑßìÇ; ßàÇ ÞÇÀÈ ÈáÙÇÑìÇ ÈÀÙáÇÐ ÌíæìÇ ÈÇááÕÈÈ ááÕæÇì áá
ÇáÀÈÑÇß; áÙáááÇ ÈÀáá ææ Èá ÀÙáÇÐ Çáííæí ÈÕæÑÈ ßÇááÈ ÝÓÈÈÕÑÑ ÈìÇÑÈáÇ áÙ ÇáÕÑÞ
ÇáÀæÕØ; æßÇáÈ ÇáíßæáÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ ÈÀáá ÈáÐá ÇáÕÑíÐÈ Àá Èáíí Ýì ááÙ ÇááÕááíà
ÇáÈáÙÇÑíà áá ÇáÀÈÕÇá ÈÇáÕÑíÐ Çáæííí ááá ÈÇáÙÇáá ÇáÀÕáÇáí Ùá ÕÑíÐ ÈÑßìÇ; æááÙ
ÈÕÑÈ ÇááÙáæáÇÈ ÇáÈì ÈÈíÑ ÇááÕááíà ÌÇÑì ÈáÙÇÑìÇ; æÝì ÇææÇÞÙ Àá ÇááÕßáÈ áá ÈÁÈ Àáí
ÇáÕæÁ ÁáÇ ÈÙÌ ÇßÈÕÇÝ Áá ÙÌ ÇááÇÌÆíà ÙíÑ ÇáÞÇææííà æÇáááÇìÑíà ÙíÑ ÇáÞÇææííà áá
ÈáÙÇÑìÇ Àáí ÈÑßìÇ Þì ÈÕÇÚÝ ÙíÈ áÑÇÈ ÌáÇá ÇáÁíÇá ÇáÁíÑÈ; áÑÈÇ áá áíÇæáÈ ÈÙíÑ Ìíááá
æÀÕáÇÆáá æææíÈáá ÈÇáÞæÈ; ßàÇ ÞÇÀÈ ÇáÕáØÇÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ ÈÕÑì ÈáÇÈÈ ÕíÝííà ÀÈÑÇß

.ßÇæÇ ÌÇæáæá ÇáÈíÐí Þì áÐá ÇáíæÇíÈ
æÝì ááÇíÈ ÇáÙÇá ÇááÇÕì -ßìÕÀ áá ÌØÈ ÌáÕíÈ áÀÌÈÇÑ ÌáíÙ ÇááÕááíà áÈÙííÑ ÁÕáÇÆáá Ýì
ÇáíæÇÕÇÈ æÇááæíÇÈ ÇáÕìÕíÈ- ÁÙááÈ ÇáíßæáÈ ÈÀááÇ Þì ÇáÈáÈ ÈáíÇì áá áÐá ÇáÙááíÈ Ýì ÌáíÙ
Çááíà; æÙáíÆÐ ÇÈÌáÈ ÇáíßæáÈ Àáí ÈáÝíÐ ÈÑáÇáíÇ Ýì ÇáááÇØÞ ÇáííÝíÈ æÈÇáÐÇÈ Ýì ááØÞÈ
ÌÇÕÞæÑ æææáæìáÝÑì Ýì ÌáæÈ ÌÈÑæííÇ; æáßá ÇááæÇØáíà ÇááÕááíà ÑÝÕæÇ æÞÇæææÇ
(ÇáÈáÙÑÈ) ÈÇáÀÌÈÇÑ ÌíÈ ÑÝÕæÇ Áá íæÞÙæÇ Ùáí ÇáÁæÑÇÞ ÇáÈáÙÇÑíÈ (ÈÕæÙÇ) áíÈá
.ÈÙííÑ ÁÕáÇÆáá ÌÇáÇ ßì íÕÈì ÇÕáá Áíáí ìÙì ÈíÈæÑ; æÈÐáß Èááí ÌÇÑÈáá æÈÞÇÝÈáá
:ÕÙæØ áÈæáÙÈ

æÞì Èá àÕÇíÐÈ ÇááÇÕ ÈÀÕßÇá ßÈíÑÈ ÌíÈ æÕÙ ÇáßÈíÑæá áááá Ýì Õìæá ÙÈÇÑÈ Ùá áííæÇÈ
ÙáíæÇ ÑÝÕæÇ Áá ÌÕÈÌÈæÇ ááÐÇ ÇáÁáÑ; ßàÇ Áá ÇáÕáØÇÈ ÇáÙÕßÑíÈ ÞÇÀÈ ÈÁÌÕÇÑ ÁÙÌÇì
ßÈíÑÈ áá ÇáííÕ æÇáÕÑØÈ Àáí ÇáááÇØÞ ÇáÈì ÑÝÕÈ ÇáÈæÞíÙ; æßàÇ ìÐßÑ ááÇá Áæíæá -Þæææ
Áíí ÑÁÕÇÁ ÇáááÇìÑíà Ýì ÈÑßìÇ- ÝÁá ÈáÇáíà áÕááÇ Ýì ÞÑíÈ ÁÌÑííÑ ÞÑÈ ßÑßÇáí Þì ÞÈææÇ
ÌáÇá ÇáÕáÑíà ÇááÇÕííà; æìÐßÑ Áá ÈÙÕ ÇáíÑÇÆá ÇáÕÈíáÈ ÈÐáß ÌÑÈ Ýì ÙÌ áá ÇáÞÑì
ÇáÀÕáÇáíÈ; æìÐßÑ Áíí ÕÈÇØ ÇááÈÇíÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ (Ñíà ææááÇÈ) ÇáÐì áÑÈ áá ÈáÙÇÑìÇ æáíÁ
Àáí ÈÑßìÇ ÈÀáá Ýì ÕáÑ ÁßÈæÈÑ (1984á) ØáÈ áá ÙáíÈ áíáÈ Õíáæáíà ÇáÕíí ßáíà ÈÁá ìÙíÑ ÇÕáá
æáßáá ÑÝÕ Ðáß; æÝì Çáíæá ÇáÈÇáí ÙÈÑ Ùáí ÌÈÈá ÈÙÌ Áá ÞÇÀÈ Áíí ÕíÇÑÇÈ ÇááæÑì ÈÇááÑæÑ
ÙáíæÇ Ýì æÕØ ÇááíáÈ; æÝì áÝÕ ÇááíáÈ ÞÇá ÁÑÈÙÈ áá ÇááÕááíà áá ÞÈíáÈ ÇáÈæáÇßÕ
.ÇáÈáÙÇÑ ÈÇáÀæíÇÑ ÈÙÌ ÁÌÈÇÑáá Ùáí ÈÙííÑ ÁÕáÇÆáá æááÙáá áá àÕÇæáÈ Ìíááá
:ÈíáíÑ ÇááÕÇì æÇááÞÇÈÑ

æÝì ÈìÇíÈ áÐÇ ÇáÙÇáá Èá ÈíáíÑ ÕÕÑ áÕÇì ÈæÇÕØÈ ÇáííáÇáíÈ Ýì áííáÈ Õæááíà ÈííÈ Áá
ÇáíßæáÈ ÈÑíí Áá ÈÈáí ÝáÇíÞ æææÇÞÝ ááÕíÇÑÇÈ; æáÇ íáßá ÌÕÑ ÁÕáÇÁ Àæ ÁÙÌÇì ÇááÇÕ
ÇáÐíà ÁÌÈÑæÇ Ùáí ÞÈæá ÁÕáÇÁ ÕáÇÝÇßíÈ æÈÑß ÁÕáÇÆáá ÇáÀÕáÇáíÈ; ÌíÈ ìÈá ÁÕÌÇÑ
áæíÇÈ ááá; ßàÇ Èá ÈíáíÑ áÞÇÈÑ ÇááÕááíà æÀÕÇáÈ ÌáíÙ ÕæÇáí ÇáÞÈæÑ ÇáÈì Èíáá ÁííÑÝÇ Áæ
.ßááÇÈ ÙÑÈíÈ
:ÈÇÑíí ÇáÀÕáÇá Ýì ÈáÙÇÑìÇ

æáá ÇááÙÑæÝ Áá ÇáÀÈÑÇß ÇááÕááíà Ýì ÈáÙÇÑìÇ ááá Ùáí Øæíá ÌÇ Ýì ÈáÙÇÑìÇ; ÌÈì Áá
ÇáÈáÙÇÑ ÁáÝÕáá áá áá ÁÕá ÈÑßì æÇÕááá ÌÇÝæÕ; æÇáÐì ìÙáí ÈÇááÙÈ ÇáÈÑßíÈ ÇáíáíØ
æáÙÙá ÇááÕááíà Ýì ÈáÙÇÑìÇ áá áá ÁÕá ÈÑßì ÈÇáÀÕÇÝÈ Àáí Áá ÇááÕááíà ÇáÐíà áá áá ÁÕá
ÈáÙÇÑì æÇááÕááíà ÇáÙÌÑ ÇáÐíà ÈÈáÙ áÕÈÈ ÇááÕááíà Ýíáá ÌÕÈ ÁÌÕÇÆíÇÈ ÇááÕááíà
ÇáÈáÙÇÑíà (25%) áá ÕßÇá ÈáÙÇÑìÇ ÇáÈÇáÙ ÙÌíáá ÈáÇáíÈ ááÇííà áÕáÈ (áÇ íæíí Áí ÁÌÕÇÆíÇÈ
ÑÕáíÈ) æÞì Ìá ÇáÀÕáÇá Àáí ááØÞÈ ÇáÈáÞÇá ÈæÇÕØÈ ÇáíæáÈ ÇáÙÈáÇáíÈ Ýì Ùáí ÇáÕáØÇá
áÑÇì ÇáÁæá; ÌíÈ Èá ÇíÈáÇá áííáÈ ÌÑíà æÝÈíáÇ Ýì íæáíæ (1692); æÈÙÌ Ðáß ÈÈáÇÈíà ÙÇáÇ ßÇÀÈ
ÌáíÙ ÈáÙÇÑìÇ ÈíÈ ÇáÕíÕÑÈ ÇáÀÕáÇáíÈ æíÇÁ ÁáÇÝ ÇááÕááíà áá ááØÞÈ ÁáÇÕááíÇ áíÕÈÞæÇ
Ýì áÐá ÇáááØÞÈ; ßàÇ Áá ÁÙÌÇì ßÈíÑÈ áá ÇáÕßÇá Çááíáíà Þì ÈíæáæÇ Ááí ÇáÀÕáÇá æÇÕÈáÑ
Çáíßá ÇáÙÈáÇáí ÌÈì ÙÇá (1879) ÙáíæÇ ÇáÈáÈ ÇáííÑÈ ÇáÈÑßíÈ ÇáÑæÕíÈ æíÕÈ áÙÇáíÈ ÈÑáíà Ýì
(13) íæáíæ ÙÇá (1978á) Èá ÁÙØÇÁ ÈáÙÇÑìÇ ÌßàÇ ÐÇÈíÇ; æÈÙÌ Ðáß ÈÕÈÙ ÕáæÇÈ Èá Õá ÕÑÞ
ÇáÑæááí ÇáÈÑßíÈ Àáí ÈáÙÇÑìÇ; æÝì ááÇíÈ ÌÑÈ ÇáÈáÞÇá Ýì ÙÇá (1913) ÁÕÇÝÈ ÈáÙÇÑìÇ
ÈÕÙÈ áíà ÈÑßíÈ Ýì ÙíÑ ÑÇíßÇ æÑÇíæÇ; æÝì ÙÇá (1940) ÇÕÈæáÈ ÈáÙÇÑìÇ Ùáí ááØÞÈ ÌáæÈ
ÌÈÑæßÇ áá ÑæáÇáíÇ; ÌíÈ ìÙíÕ ÁÙÌÇì áá ÇááÕááíà; æÑÙá Áá áÙÇáíÈ ÈÑáíà áÕÈ Ùáí ÇáÁÞáíÈ
ÇáÈÑßíÈ ÇáÈì ÈÙíÕ Ýì áÐá ÇáááØÞÈ æíÙÈ Àáí ÌÝÙ ÌæÞáÇ ÁáÇ Ááá Èá ÕÑì áÇ ÌÕí Ùá ááíæá
ÈÑßì áá ÇáááØÞÈ æÞÈá áÇ ÌÕí Ùá ÈáÇÈáÇÆÈ æíáÕíà ÁáÝ Ýì ÇááÐÇÈí ÇáÈì ÞÇá ÈáÇ
ÇáÈáÙÇÑíæá Õí ÇááÕááíà ááÇß; æáá ÌÕÈÕÙ ÇááÇÌÆæá ÈÙÌ ÇáíÑÈ ÇáÙæíÈ Àáí ÁÑÇÕíáá; ÌíÈ
.ÇáÈÕÑæÇ Ýì ÈÞÇÙ ÇáÁáÈÑÇØæÑíÈ ÇáÙÈáÇáíÈ ÁáÐÇß
ÞÇÀÈ ÇáíßæáÈ ÇáÈáÙÇÑíÈ ÈííííÇ ÈÇáÀÕÈíáÇá Ùáí ÁÑÇÕí ÇááÕááíà; Èá æíÈì ÌíæÇáÇÈáá ÌíÈ
ßÇá ÁßÈÑ áá (70%) áá ÇáÁÑÇÕí Ýì ÈáÙÇÑìÇ íáÈáßáÇ ÇááÕÇÑÙæá ÇááÕááæá ÈíáÈ ÈáÞáÈ
ÇáßÝÈ Ùá ÕÑíÐ ÇÕÈíáÇá ÇáÕáØÇÈ Ùáí ÇáÁÑÇÕí ÈíÈ ÁÕáÇì ÕÑÇÙí æÈÕáíà áÐá ÇáÁÑÇÕí
Àáí ÇáÈáÙÇÑííà; æÝì ÙÇá (1944) ßÇá áÇ ÌÕí Ùá (80%) áá ÇááÕááíà Ýì ÈáÙÇÑìÇ Þì ÁÕÈíæÇ áá
ÇááÕÇÑÙíà ÇáÕÙÇÑ ááá ÌÕßæáá Ýì Çááíà æÇáÕæÇíí; æáÙÑÇ ááÕÙæØ Ùáíáá áá Ìßá ÙÌíáá Ýì
ÇáÕáÇÙÈ Áæ ÇáÈíÇÑÈ ÁßÈÑ áá (1%); ÁáÇ ÇáÕÙæØ ÇáÁÞÈÕÇíÈ ÇáÈì ßÇáÈ ÈæÇíà ÈÙÕ
ÇááÕááíà ÇáÀÈÑÇß ÝÞì ÁÕÈíÈ ÙÇáÈ æááÙáÈ ááÐ ÇáÁáÞáÇÈ ÇáÕíæÙí Ýì (9) ÕÈÈáÈÑ (1944á)
; ÌíááÇ ÌíáÈ ÈáÙÇÑìÇ Õáá ÇáÕÈÇÑ Çáíííí æÇáÈÕÑ ÇÕØáÇì ÇááÕááíà Ýì ßá Áæíà ÇáííÇÈ

ÇPÈÒÇÍÉ æÍáíÉ æÉÚáíáíÉ; æÉÚÈÈÑ ÈáÚÇÑÍÇ ÅPÒì ÇáÍBæäÇÈ æÅBÈÑàÇ ÇÒØàÇÍÇ Èíà ÇáÍæá ÇáÓíæÚíÉ ÈÇÒÈÈäÇÁ ÁàÈÇáíÇ æÝí ÇáÝÈÑÈ ÞÈá (1944à) BÇä ÇááìÈäÚ ÇáÁÓáÇáí àìÈäÚÇ àÍÇÝÚÇ àÚáÞÇ Úáí àÝÓà; æBÇæÈ ÚáÇÞÈä ÈÇáÈäÚÇÑííà ÇáÁìÑíà Úáí Áíàí àÓÈæì ÑÚà Áááà àæÓÚæä Ýí ÚíÈ ààÇØÞ æÞÑí æàÍÇÝÚÇÈ; ÁàÇ Áááà ÍÇÝÚæÇ Úáí ÁàÇBá ÇáÈÚáíà æÀàÇBá ÇáÚÈÇÍÈ; æÍÈì Úáí ÇááæÇÍí ÇáÑíÇÓÍÈ ÇáÍÇÒÈ Èäà; æáBá ÇááÚÇä ÇáÍíí ÇÒÈÍà ÇáÞæÈ áíÚíÑ àà æÇÞÚ ÇááìÈäÚÇÈ ÇáÁÓáÇáíÈ ÇááÚáÞÈ; æÈä ÈÄáíà ÇáÁÑÒ Èíà ÚÇáí (1949à 1955); æÀÈÑ ÐáB Úáí ÇááÓáíà ÈÒÍÈ ÅBÈÑ àà ÚíÑáà áÁááà BÇææÇ Ýí ÇáÁÚáÈ àà ÓÚÇÑ ÇááÒÇÑÚíà; æÈÐáB ÇÒØÑÈ ÇáÚÇáíÈ ÇáÚÚáí àà ÇááÓáíà Áàí àìÑ ÇáÁÑÒ æÇáÚáá Ýí æÚÇÆÝ æÈÍáíÉ Ýí ÈÚÇæáíÇÈ ÇáÍBæäÈ æìáÚ .ÇáÞáÇáÈ æÑÚí ÇáÁÚáÇä

:ÚááíÇÈ ÇáÈáìíÑ æBÇä ÈÐæíÈ ÇááÓáíà íÈä Úá ØÑíÞ àáÍÓÈ ÇáÈÑBíÈÈ ÇáÓBÇáíÈ Ýí ÇáÈáÇÍ ÈÁÌÈÇÑáà Úáí ÇáÁäÈÞÇá àà æBÇä Áàí ÁìÑ; ÝÝí íæáíæ (1948) Èä àÞá ÍáÓíà áæÑí àà ÇááÓáíà àà ààØÞÈ ÑæìæÈ ÈÇáÞæÈ Áàí ààØÞÈ ÌÈÑæBÇ; -æÝí ÇBÈæÈÑ (1949à) Èä àÞá (28) áæÑí àíááÈ ÈÇáÚÇÆáÇÈ ÇááÓáíÈ àà àÓÈäÇáí BæÒæ BÇÝÇB æÍÇÑí ÍìÑ Èä ÁÑÓáæÇ Áàí ÇáÓáÇá- æÝí ÓÈÈæÈÑ (1950à) Èä àÞá (36) áæÑí àíááÈ ÈÇáÚÇÆáÇÈ ÇááÓáíÈ; æBÇä àÞÇ ÇááÞá íÈä ÈÇÓà àÒÇÑíÚ ÇáÈááíÈ æÇáÈÞíà; æÈä ÝÓá ÇáÓÈÇÈ Úá ÚÇÆáÇÈäà æÚá àííØáà æÈæÓíÚáà Èíà ÇááìæÚÇÈ ÇáÈäÚÇÑíÈ; æBÇæÇ íÁÍÐæä àà ààÇØÞ ÑæìæÈ æíáíæÑáÇá ÍíÈ íÚíÓ ÚÇáÈíÈ ÇááÓáíà æíÑÓáæä Áàí àìà ÓæÝíÇ ÈæÑÞÇÒ æííæÈÑ ÝÞÑÇÍ ÍíÈ áÇ íÚíÓ Áí áÓáà æáÇ íÓÇá ÍÈì ÇáÁà ÚÍì BÈíÑ àà ÇáÚÇÆáÇÈ áÇ íÚááæà æBÇä ÅØÝÇááà; æÑÚà ÇæÚæí ÇáBÈíÑÈ ÇáÈí ÈáÈ ÈÇááÓÈÈ æÚÚá ÇáÁØÝÇá ÇááÓáíà ÞÈá ÇáÁÍÈáÇá ÇáÓíæÚí æÝí Úá àÞá ÇæÚæí ÇÍÈäÚ Ýí (27) ÍíÓÈÑ (1944) àÄÈÑ àáÈÉáíà Úá ÇááÓáíà Ýí ÈáÚÇÑÍÇ ÍÓÑá àÇÆÈÇ ÓÍÒ æÞíà àÞÇ ÇááÄÈÑ ØáÈÇÈä ÈÇááÓÈÈ ááÈÚáíà ÇáÁÓáÇáí Ýí àÞBÑÈ Áàí ÇáÍBæäÈ ÇáÈäÚÇÑíÈ; æBÇáÈ ÇáÁÌÇÈÈ Úáí àÞá ÇááÐBÑÈ àà ÞÈá ÑÆíÓ ÇáæÒÑÇÁ Ìæì ÍáÈÑæÝ æáæ ÑÆíÓ ÇáìÓÈ ÇáÓíæÚí ÇáÈäÚÇÑí Ýí ÍØÈÈä ÈÈÇÑí (19) ÝÈÑÇíÑ (1946à) ÍíáàÇ ÞÇá: ÁáàÇ íÈÈ Áà àÁBí Áà Þæä ÇáÓáÇÝ íÈÈ Áà íBæä ááà ÌæÑ ÇáÞíÇÍÈ Ýí ÇáÈäÚÇÑ æàÁBí ààÇ Áà ÇáÈäÚÇÑ ÈÚæí ÝÞØ áÁáá ÇáÈäÚÇÑ; æíÈÈ Áà àÓíà Bá ÇáÁÈÇÑ ÇáÈí ÈÑBÈäÇ ÇáÁàÈÑÇØæÑíÈ ÇáÚÈäÇáíÈ Ýí ÇáÈäÚÇÑ; æÈÍÁ ÈÈÑáÇáì ÇááÇÒíÈ ÍíÈ ÞÑÑ ÇááÄÈÑ ÇáæØáí ÇáÈäÚÇÑí ÈÚí ÍØÇÈ ÑÆíÓ ÇáæÒÑÇÁ ÈÄÒÑ ÞáíáÈ ÞÇææä ÇáÈÚáíà ÇáÈäÚÇÑí; æÈæÇÓØÈä Èä ÈÄáíà ÌáíÚ ÇááìÇÑÓ ÇáÁÓáÇáíÈ æÇáÈÑBíÈ; æÈàÞÇ ÀÒÈÍÈ ÌáíÚ ÇááìÇÑÓ àáBÇ ááíBæäÈ -ÈàÇ ÝíáÇ àà ÁÑÒ æàÈÇá æÁìæÇÈ ÈÚáíáíÈ- æÝí ÚÇä .(1947) Èä àáÚ ÈÚáíà ÇááÚÈ ÇáÈÑBíÈ

:ÈÝÓí Çáìáá æÇáÁáíÈ æÈÚí àÞá ÇáíØæÈ ÇÒÍÇÍÈ àÓÈÈ ÇáÁáíÈ Èíà ÇááÓáíà ÇáÁÈÑÇB ÈÓBá BÈíÑ; æíÓÈ ÇáÁÍÓÇæíÇÈ ÇáííÈÈÈ ÇáÈäÚÇÑíÈ; ÝÁà àÓÈÈ ÇááÈÚáíà; æÇáÁÑáà (95%) æÇáÞÇÞæÑ (40%) æÇáÈÈÇÑ (27%); æÇáÁÈÑÇB (11%) æÇááÓáíà ÇááÈáÞáíà Áæ ÇáÚìÑ (8%) æááÓáíà ÇáÈæäÇB .ÇáÈäÚÇÑíà (6%)

æÞÈá ÇÓÈíáÇÁ ÇáÈäÚÇÑ ÇáÓíæÚíà Úáí ÇáÓáØÈ BÇæÈ Bá àíáÈ Ýí ÈáÚÇÑÍÇ ÈÍÈæí Úáí ÚÍÈ àÓÇÍ; æáBááà àáÚæÇ ÇáìáÚíÈ ÇáæííÈ ÇáÈí BÇæÈ ÈÍÇæá ÇááíÇÝÚÈ Úáí àæíÈ æíÞæÞ ÇááÓáíà ÇáÁÈÑÇB æáí ÌáÚíÈ ÈæÑÇá ÌáÚíÈí; BáÇ ÞÇáÈ ÇáÍBæäÈ ÈááÚ ÇáÍÈÇá æááÚÈ ÇáÁÍÈÝÇá ÈÇáÓæÇÍ ÈÇáØÑíÞÈ ÇáÁÓáÇáíÈ; æááÚÈ BÐáB ÇáÍÈÇá Úáí ÇáØÑíÞÈ ÇáÁÓáÇáíÈ; æÀÌÈÑÈ ÇááÇÓ Úáí ÌáÚ ÇáííÇÈ; BáÇ ÀÌÈÑ ÇáÑíÇá Úáí Çáííæ ÇáÚÓBÑíÈ ÇáÁÌÈÇÑíÈ; æBáíÇæáÈ àà ÇáÍBæäÈ ÇáÈäÚÇÑíÈ áÈíØíà ÁìÑ ÚáÇÞÇÈ ÇááÓáíà ÈÇáÁÓáÇá ÝÞí ÁÌÈÑÈ ÇááÓáíà Úáí ÈÚííÑ ÁÓáÇÆáà Áàí ÁÓáÇÁ ÈäÚÇÑíÈ; æàÞá ÇáíááÈ áÀÞÇÈÈ ÇááìÈäÚ ÇáÁÓáÇáí ÞÇáÈ Úáí ÁÓÇÓ àà ÞÑÇÑÈ àÄÈÑ ÇáìÓÈ ÇáÓíæÚí ÇáÈäÚÇÑí æáàÇáìà ÇáÈí ÁÞÑáÇ Ýí ÚÇá (1917à) æÇáÈí áÇ ÓÇáÈ ÈÓÈÍà ÍÈì ÇáÁà; ÍíÈ ÐBÑ ÈÁà ÈÑÇáì ÇáÈØæÑ ááÁáÈ ÇáÁÓÈÑÇBíÈ ÓæÝ ÈÈæÓÚ ÈÁà ÇááæÇØáíà Ýí ÈáìáÇ àà àìÈáÝ ÇáÁÓæá ÓíBææä ÁÞÑÈ Áàí ÈÚÓáà ÇáÈÚÓ æÈÚí ÐáB ÈÈÓÚÈ ÓææÇÈ ÈÍÁÈ ÈÍÑì Áàí Çáæìæí ÚÈÇÑÈ (ÇáÁáÈ ÇáÁÓÈÑÇBíÈ ÇááæíÈÈ Ýí ÇáÓíÝ æÇááìáÇÈ ÇáÍBæäíÈ) æÝí ÚÇá (1977à) ÐBÑ Áìí ÇááìÑÑíà Ýí Áìí ÇáìÑÇÆí Ýí àÞÇá áà: Áà ÈáìáÇ àæ àà ÁÓá .æÇÍí æíÓíÑ àìæ ÁÐÇÈÈ ÌáíÚ ÇáÝæÇÑÞ

æÝí ÚÇá (1979à) ÁBí Èíæìæí ÌíÝBæÝ Áà ÇááÓÁáÈ ÇáÞæáíÈ Èä ÍáàÇ ààÇÆíÇ æÈÒBá àØáÞ àà ÇáÓBÇá ÁàÝÓáà; æáíÓ áÈäÚÇÇÑÍÇ àÓÇBá ÍÇÍáíÈ ÝíáÇ íÈÚáÞ ÈÇááÓÁáÈ ÇáÞæáíÈ; æÈáÓíÇ áÚ àÞá ÇáÓíÇÓíÈ àà íÒÑ Áàí ÈíÇáÇÈ ÝíáÇ íÈÚáÞ ÈäÓÁáÈ ÇáÞæáíÈ ààÐ ÁÍÓÇÁ ÚÇá (1965à) æÈÚí (1975à) àà ÈÍÑì ÇÓá ÇáÞæáíÈ BáæíÈ Ýí ÌæÇÒÇÈ ÇáÓÝÑ æÈØÇÞÇÈ ÇááæíÈ æÇáæÈÇÆÞ .ÇáÑÓáíÈ

Áà ÇáÓÈÈ æÑÇÁ ÁááíÈ ÇáÒÑÇÚ Ìæá ÝÑÒ ÇáÁÓáÇÁ ÇáÈäÚÇÑíÈ íÚæí Áàí Áà Áí àæÇØá áÇ Ííáá ÁÓáÇ ÓáÇÝíÇ íÒÈí àBÑÈ ÈÇááÚáí ÇáÞÇæáí ÇáBÇáá ááBááÈ; ÝáÇ ÍÍÓá Úáí Áí æÚíÝÈ Áæ ÈÓìÑ áà æÈíÞÈ Áæ ÓáÇÍÈ Áæ æÑÞÈ ÑÓáíÈ; æÍÈì ÇáÓáÇÍÇÈ ÇáÚááíÈ ÈÍÈÈ Úá ÇáÐíà àà íÚíÑæÇ .ÇÓááà ÇáÁÓáí Áæ ÇáÁÓáÇáí

ÀæÚáìÇ

ÈÍÁÈ ÇááÐÈÍÈ Ýí ÞÑíÈ àÇáæìæáìæ Úáí ÈÚí (14) Bá ÓáÇá BæÈÇáÇ ÇáÚÇÓáÈ ÇáÁæÚáíÈ; ÝÞí Ííá ÇáÞÑíÈ Ìæì àìàÓæä ÈÁÓáíÈ ÈÞáíÈ ÌáÒÑæä ÇáíáÇÑ Ýí Bá ÓæÇÑÚáÇ ÈÍÈÇ BáÇ Þíá Úá ÇááìÑáíà

ÇáĐía áÇlãæÇ ãÑßÒ Æãã ääØÞÉ æÇÆíÉ; æãáÇ ÝÓáæÇ Ýí ÇáÚÉæÑ Úáíãã ÕÈæÇ ÍÇá ÛÒÈãã Úáí Çáãlãííá ÇáÆÑíÇÁ; ÍlãæÇ ÇáãlÑÓÉ ÇáAalíáíÉ ÝÞÉáæÇ ØáÇÈáÇ æãlínãÇ æãããÇ ÇáÈÞáæÇ Ááí ÇáãÈÇáí ÇáãlÇæÑÉ ÍlãNæã ÇáãÓÇßá æíÞÉáæã ÇáÆÑíÇÁ æílínÞæã ÇáãÒNæÚÇÈ æÇáãæÇÓí; Èã ÈællãæÇ Ááí (ßíNæ) ÇáÞNíÈÈ ÝÉlãæÇ ÈÇáãÓlí æßÇá Èã ÍáÚ äã ÇáãÓáíá íÁlæã ÓáÇÈ ÇáÚáÑ; äã íál ÁlÍ äã ÇáÞÉá ÈãÇ Ýíãã ÁãÇããã ÇáÓlÍ íæÓÝ ææááæ; æãÞá ÇáÓlÍÝí ÇáÝNáÓí Íí ÈÇNíá ÕæÑÈ äãÇ ÍlÈ Ááí ÓlÍÝÉ (áæãæãl) ÝÞÇá: ÈÚl Áã ÁlínÞæÇ ÇáãÓlÍ ÇáÓÚlN Ýí ßíNæ ÍáÓæÇ Ááí ÇálæÇÑ íØãæã ÍãÓlNÇ Èã íÁlÍæã ÞØÚ Çáálá Úáí ÇáßÈÈ ÇálíáíÉ ÇáãÈãÇÈÑÉ Ýí ÇáãßÇá ÈlãÇ äã ÇáÁØÈÇÞ; æÚáÍãÇ ÛÇlNæÇ ÇáãßÇá ÍáÝæÇ æÑÇÁãã (94) ÞÈlãÇ æãÓlÍÇ ÁßáÈã ÇáãlNÇã; æÝí Áæã ÈlNß äã ææÚá ÁÓlNÈ ÇálÍæãÈ ÇáÁæÚáÍÉ ÈlÇãÇ ÛÈNÈ Ýíá Úá ÁÓÝáÇ ÇáÚáíÞ áÝÞlÇã .ÈÚÓ ÇáÁNæÇl æÁãÞÈ ÈÈÚÓ ÇáãÓÁæáíÉ Úáí Íãæí ÇálíÓ Ýí ÇáããØÞÉ æÈÚl ÓÇÚÇÈ ÈlãÚ ÇáÓÇÇá Íæá ÇáãÓlÍ æÈlãæÇ Ýí Íáá ÇálÈÈ ÈÚl Áã ÁlãÚæÇ NÁíãã Úáí ÍÝããÇ ßãÇ áí ÈÇÚÈÈÇÑãã ÓálÇÁ; æÁÈãÇÁ ÇáÚãã ÇáĐl ÇÓÈÚNÞ Çáálá ßãã ÞÇá ÁlÍ ÇálÇÓÑíá ÝãÇlÍ ÈÇáÁĐÇá áÓáÇÈ ÇáÝlN ÇáÈl ÞÇá ÇáãÇÓ áÁlÇÆãÇ æÓØ áĐÇ ÇáãßÇá ÇáNáíÈ Èlã ÇáÞÉæÑ .ÇáÈl äã Èßá ÁÚáÞÈ ÈÚl; æÇáÈl áÇ Èlãã Ál ÚáÇãÇÈ Áæ ÕæÇál íÞæá ÇáãÁNlæã Èãã ÇáÁÓáÇá Ýí ÁæÚáÍÇ äæ ÁlÍ ÇáãÚlÓÇÈ Ýí ÁÝNlÞlÇ ÇálÍÈÈ; ÝÞl ÍÇÁ äã ÍÇNl ÁæÚáÍÇ Úáí ÁlÍl ÚlÍ ÕÆlã äã ÇáÈlÇÑ áßá Áãã ÇáÈãÇl ÈÞÉáæã ÈÓNÚÉ æÝããæã æÚáãæÇ .Èã æãÒNæã NÚã ÈÚlãã ÇáÓlÍl Úá ÇáãNÇßÒ ÇáÁÓáÇáíÈ ÇáßÈNl æÈÇáãÞÇÈá ÝÁã ÈÇNlÍ ÇáÁÓáÇá äã íßã äÁÓÇæíÇ ÈãĐÇ ÇáÓßá Ýí æßÇá ÁlN Óæí ÁæÚáÍÇ; áÚá ÇáãÇÓ ÇáĐl íÞÉáæã äãÇß íÞãÈæã ÓlÍÉ áÚÈÞlÇÈãã ÇálíáíÉ; æÈÚl ÇálãÇÚÉ ÇáÁÓáÇáíÉ äã ÁßÈN ÇálãÇÚÇÈ ÇáÈl áÞl ÁÚÓÇÁÇ ÕææÝÇ ælÓlÉ äã ÇáÞÉá; æÇáÈl ÞlãÈ ÁßÈN ÚlÍ äã ÇáÓálÇÁ; æNÚã ßá ÇáÈØæNÇÈ ÝáÇ ÈÓÇá ÁæÚáÍÇ Çáíæã ÁÓl ÇáÈãÇl ÇÓØãÇlÇ áããÓáíá; ßÇá íæã (7) íæáíæ (1983) íæãÇ äÓãæíÇ Ýí ÈÇNlÍ ÇáãÓáíá Ýí (Èæáæ) ÇáÈl ÈÞÚ Úáí ÈÚl (25) áíáÇ ÛNÈ ßæÈÇáÇ; ÝÞl ÈlãÚæÇ ÝNlÍá áÓÈÈÓÑíá ílÈÝáæã ÈÚl ÇáÝØN ÇáãÈÇNß; æÈãÇ æÞlãÇÈ Ílã ÇáãÓlÍl ÚlÈ ÚÓNÇÈ äã Çálãæí ÇáãlÍlÍá ÈÇáÓáÇl; ÓlÈæÇ ÇáÁãÇá ælãÓÉ áÓáíá ÁlNlã äã ÞáÈ ÇáãÓlÍ æÞÈlæãã Úáí ÈÇÈã Íæã Áã íNãÓ áãã ØNÝ Èã ÞØÚæÇ NÞÇÈãã ÁãÇá ÇálãÚ ÇáãĐÚæÑ; æÈÚl ÇÓÈæÚlã ÁÓlN áÝÉl ÁæÚáÍÇ ÈlÇãÇ áÚl Ýlã ÇáÓálÇÁ ÚÈÇÓ .ßÈæãÈÇ; áÍál ÓlNÈlã; ÓáíãÇá ÓlNæÇæ ææÓl ßæálÍÓl; áÍál Næ íálÓÇ; æÇáÓlÍ ßÇÈãÇ álNÇ æÈÚlãÇ ÁlÍÈÈ (ßíNæ æÈæá) ÈÇáĐÇßNÈ Ááí Áæã ÍÝÚÉ äã ÓálÇÁ ÇáÁÓáÇá ÁÈãÇÁ Íßã äæÈlÓÇ ÇáÁæã ÇáĐl ßÇá äãßÇ Úáí ÁæÚáÍÇ ÝlãÇ Èlã (1867-1884ã); ßÇá ÍÇßãÇ ÞæíÇ íããß NÞÇÈ ÇáÚÈÇl áßá Çáãã ÞáÈã áãÁÓáÇá ÝÇÚÈãÞ Çálíá ÇáÁÓáÇáí æãÒNã Ýí ÁæÚáÍÇ æÇáããÇáß ÇáálÍØÈ ÈãÇ Èßá ÍlÍÈ; æÈÈÚã ßá ÁÚÓÇÁ ÍßæãÈã æÓÚÈã ÝÇÓlãN ÇáÁÓáÇá ÈÓæNÈ áÇ æÈlã äãÇ Ýí Úáíá lÈl ßÇá íÚÇÞÈ ÈÓlÈ ßá äã íãÈãß ÈÚÇáíá Çálíá ÇáíáíÝ; ÝãÞÇá áíÆÇÈ lÇÓÈ áãÈÁßl äã Óæã NãÓÇá æÁlÇÁ ÇáÓæÇÈ Ýí ææÇÞlÈãÇ; áßá áÝNÇ äã ßÈÇN ÇáÞæã ÓÚNæã ÈÇáÈálÍ ÇáĐl íãÈãã ÇáÁÓáÇá áãÓÇáíãã ÝÉÁãNæÇ Úáíá ÈãÓÇÚlÈ ÇáÈÚÈÇÈ ÇáÈÈÓlNlÈ ÇáÈl Èlã ÞlæããÇ lÍlÈÇ Ááí ÁæÚáÍÇ; ÝNlã Áã ÚlÍ ÇáĐlã lÓáæã æNÇÁã Ýí ÇálÝÇÓ áÓÈãN ææÓáÈ Ááí áÓÇáÚá ÓÇÆÚÇÈ lØãÞæããÇ ÈÁããã áÇ lÁßáæã áÚá áÁã ØÇáíá æÞØÇÈã æÈáíÇã; æÁãã ææ áÝÓá álÓ álÈæãÇ äãÇ ílÚáã ÚlN Áãã áÁãÇáÈ ÇáÓáÇÈ; ÝÞÇá ææÈlÓÇ ÈÇÓÈlÚÇÁ NÆlÓ ÇálÍã æÇáãÁĐáíá; ÝlÇÁã álÇØÇ ÈNlÇáã æNlÍ Úáí áÓÇáÚ Çáããß Áãã ælãlÚ ÇáãÓáíá áÇ lÁßáæã áÚá æãÇ lÓáæã æNÇÁã áÁãã áÇ lÈÈÚ Óãã ÇáÁÓáÇá; ÝÁãN Úáí ÇáÝæN ÈálÇÓNÈãã ælNãã Ýí ÇáÁÚáÇá Ááí áÇææíæã lÍÈ ÁlínÞæÇ ÁlÍÇÁ lÈl ÇáãæÈ ÈÚl Áã Óã Ááíãã ßá äã ÓlÞ lÍlÈãã Áæ Úáã ÈßáÇããã; æßÇá Ýlãã lÍNÈ ÕÈÇÈ ÇáÈãÇl; lÈl Áã Çáããß äã lÚl lÍl æÈÚæÈÇ íálÞ Èããßá Ááí ÇálÇNl; æÞÇá äã ÁlÍl áÚÇæáíá: áÞl ÞÈáÈ ßá ÚáãÇÁ ÇáÈãl ÇáĐlã ßáÈ ÈÚÈãl Úáíãã Ýí Èáß .ÇáÈÚÈÇÈ; æĐáß áÁããã ÈÚáãæÇ ÁßÈN äãÇ lÈl æÓÇNæÇ ÁããN äãÇ íãÓã áÇ íßÇl ÇáÚÇáã ÇálÇNlÍ lÚáã ÓlÇ Úá ÞÓÈ áĐÇ ÇáÓÇÈ ææíæÇáíNÇ ÇáĐl æÞÝ Èáß ÇáæÞÝÉ ÁãÇá ææÈlÓÇ ÇáÁæã æĐáÈ Ááí NÈã ÓálÇ ÈNÝÞÈ ÁßÈN äã ÓÈÚlã äã lÍNÈ Áãã ÇáÈãÇl äã ÇáãÓáíá; æĐáß áÁã ÁlÍÇ äã lÍÈl ÇáÞØÇÆl áÈlálÍl ÁÓáÇÆãã; ßãÇ Áã ÇáÈÇÈÇ áÇ lÓæNãã ßãÇ lÓæN ÁÞNãÇÆãã ÇáãÓlÍlÍá ÝlÚáãã Úáí ßá áÓÇá ÈÈÁÈlN áÇ ÈßÈÈã æÓÇÆá ÇáÁÚáÇá ÇáãÓlÍÉ .Ýl ÇáÚÇáã

áßá ÇáãÓáíá Ýí ÁæÚáÍÇ áÇ ÓÇáæÇ áÚ áĐÇ lÈĐßNæã ÇáÓÈÇÈ ÇáĐlã ÇlÈÇNæÇ Ýí äãæíæãÈ Áã lÚáæÇ Úáí Úál ÇáÁÓáÇá áÚ lÇáÞãã æãÇ íálÇÓæÇ áálÇßá æãæ ßÇá ææÈlÓÇ ÇáÁæã; æNÈãÇ Áã ÇáÁæÇá áÁã lÚNÝ ÇáãÓáãæã Ýí ÇáÚÇáã Áã ÁæÚáÍÇ áÇ ÈÓÇá ÈÞlã ÇáÓálÇÁ Èææ ÇáÓálÇÁ .áãÁÓáÇá ÝlĐáÈæã ÈãÇ ÞÓÇÆl æãÇ ÈNÇáíá æãÇ ÁÈæÇÞ; áßãã lÚáæã Ýí ÇáÞáæÈ ÁÈl ÇálãN